Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.
Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugekõned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus. „Sädemed" 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht" 10 s. k. „Terwis" 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 142 Laupäewal, 30. mail 1931. Tänaſt lehte 8 lehekülge 75. aastakäik.

Tõſiſeid rahutuſi Roomas.

Põhjuſeks kartuſed, et kirikuringkonnad tahawad faſciſtlikku diktatuuri kukutada.

Muſſolini ja Pius 11. „nugade peal".

Roomaſt, 29. mail. (Trj.) Roomas oli ärewaid ſündmuſi. Nimelt tekkis wihaſeid kokkupõrkeid faſcistide ja katoliiklaste wahel. Tänawatel oli käſitſi lahinguid. Selle tagajärjel on praegu Itaalia pealinnas meeleolu põnew. Tänawatel liiguwad ſõjawäe patrullid. Sildadele on paigutatud ſõdurid walwele, et ära hoida rahutuste kordumiſt. Ametiwõimudel on korda läinud ſuuremaid kokkupõrkeid ära hoida. Kordunud on aga wähemaid kokkupõrkeid.

Rahutuſed Roomas ſaid alguſe kolmapäewa lõuna ajal, mil olid eſimeſed tänawameeleawald. „Lavoro Faſcista" paljastuste puhul katoliikliku rahwaühingu „Azione Cattolica" faſcismiwastaſeſt tegewuſeſt. Senati lähedal olewa katoliikliku ühingu peahoone ette kogunes paarſada faſcisti ja pildus hoonel aknad kiwidega ſiſſe. Mõned faſcistid katſuſid hooneſſe tungida, kuid need toodi ruttu kohalejõudnud karabiinerite, politſei ja miilitſa poolt wälja. „Azione Cattolica" maja on nüüd walweſt ümber piiratud.

Watikani ametlikku häälekandjat „Oſſervatore Romanot", milline awaldas musta kroonika faſciside poolt katoliiklaste kallal tehtud wägiwallatööde kohta, põletati ſuurtes hulkades mitmel pool awalikkudel platſidel faſcistide poolt ära. Muidugi kutſuwad need meeleawalduſed eſile Watikani poolt waljut protesti. Pealegi on „Azione Cattolica" otſekoheſelt Watikani kaitſealune.

Roomas liiguwad **ärewad kuulduſed,** nagu oleks „Oſſervatore Romano" peatoimetaja Conte della Torre wangistatud. See ei ole aga weel ſündinud. Kui Conte della Torre Watikaniſt lahkuda tahtis ja Rooma territooriumile astus, paluſid politſeinikud teda kaaſa tulla ülekuulamiſele. Otſekohe hüppas peatoimetaja tagaſi Watikani maa-alale ja keeldus kaaſa minemaſt. Ta ſeletas, et kui Itaalia politſeil temale midagi öelda on, ſiis wõib ſee ſündida ka Watikani pinnal.

Rooma ülikoolis üliõpilaſed-faſcistid **kiskuſid maha paawsti pildi** ja põletaſid ſelle ülikooli õues häbistustega ära. Meeleawaldustel tungiſid üliõpilaſed ka katoliiklaste klubideſſe ja lõhkuſid nende ſiſſeſeadeid. Tänawatel hüüti: „Maha Watikan! Maha faſcismi waenlaſed!" Politſei pidi ennaſt meeleawaldustele wahele ſegama.

Ka Florentſi prowintſiſt tuleb ärewaid teateid. Noorkatoliiklaſed on Watikani walge-kollastes wärwides faſciſtlikke mustaſärgimehi õrritanud wihale, millele järgneſid meeleawalduſed.

Rooma õhtulehed ei awaldanud wahejuhtumisteſt mingiſuguſeid teateid, ainult „Lavoro Faſcistas" oli ſelleſt wäike märkus. Leht arwab, et „Watikani hulgad" religiooni kattemantli all tahawad kujundada ſuurt politiliſt erakonda, mille ainukeſeks ſihiks oleks faſcismi wastu wõidelda ja ſoodſal ſilmapilgul endid aſemele poetada ning wõimu haarata.

Rahutuste põhjus.

Faſciſtliku erakonna häälekandja „Lavoro Faſcista" tõi ära ſenſatſiooniliſi teateid katoliikliku rahwaühingu „Azione Cattolica"

„laiaulatuslikkudeſt faſcismiwastasteſt plaanikawatſusteſt."

Lehe teatel oli ſelle, paawsti iſikliku kaitſe all aſuwa, organiſatſiooni hiljutiſel peakoosolekul ühingu juhatus pidanud ſalajaſi läbirääkimiſi, kusjuures oli awaldatud ſeletuſi, nagu tuleks faſcismile kui „waenlaſele" waadata ja et „Azione Cattolica" peaks olema wõimas politiliſe olukorra muutumiſe eſile kutſumiſeks. Tulewat „wõimu haarata". Wiimaſt awalduſt pannakſe „Azione Cattolica" juures olewa kirikliku ſaadiku alam-riigiſekretär monſignore Pizzardo ſüüks. Ta olewat tähelepanu juhtinud **Hispaania ſündmustele:** ſeal olewat diktatuuri otſekoheſe järelduſena rewolutſioon puhkenud ja nüüd on ſeal katoliikline liikumine tõſiſes hädaohus. Seda ei oleks Pizzardo arwates mitte ſündinud, kui ſotſiaalſel alal oleks tõusnud teguwõimas ja wõimu omakätte haaraw otſustaw katoliiklik aktſioon.

„Lavoro Faſcista" uſub ſalajasteſt teadeteſt katoliiklikkude ringkondade taktikat paljastada wõiwat. Katoliiklaſed tüüriwat ſinnapoole, et **faſcismi ei wõi mitte heaks kiita,** waid tuleb uſuliſel alal ebaõigeks tembeldada. Faſcismi tahetawat kogu maailma awaliku arwamiſe ees deſawueerida. Kui katoliiklikkude ühingute uuesti ülesehitamiſel warju heidetakſe faſcismile, ſiis peab ſee lehe arwamiſt mööda, enne kiriku kõrgemate wõimukandjate poolt kinnituſt leidnud olema. Seda olewat ka läbirääkimistel kõnes olewal peakoosolekul ſelgunud.

Leht nõudis kõige terawamate abinõudega ſelle politiliſe hädaohu kõrwaldamiſt. Oodati põnewuſega, mida Watikani ringkonnad ſarnastele tähelepanuäratawatele ſüüdistustele wastawad.

Krüüdneris mahalastud haruldane kotkas.

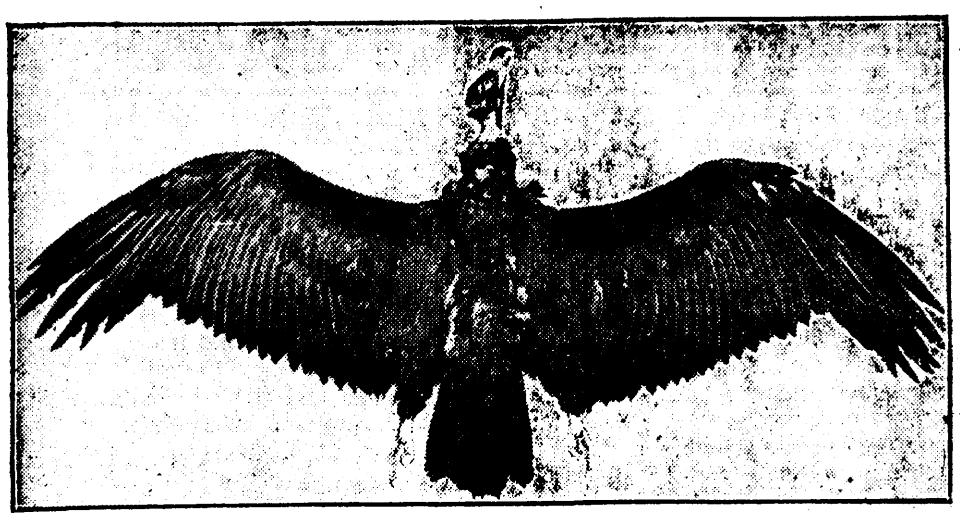

Pildil on muſt raiſakotkas, kes maha lasti 26. ſkp. Krüüdneris ja kelleſt meil pikemalt juttu oli eilſes lehes. Mahalastud kotkas kaalub 5135 gr., ſ. o. üle 5 kg. Laialiſirutatud tiibade läbimõõt on ligi 3 meetrit (271 cm.).

Eesti wõitis Lätit 1:0.

Riiaſt, 29. mail. Neljapäewa õhtune Eesti ja Läti maawõiſtlus lõppes Eesti wõiduga. Tagajärg oli 1:0, poolajal 0:0. Mõlemad meeskonnad olid umbes ühe tugewuſed. Eesti meeskond oli üldiſelt kompaktſem ja tugewam pealetungima. Nurgalöögid olid 10:3 Läti kaſuks. Pealtwaatajaid oli 4000—5000 inimeſt.

Lahing wabakaubanduſe kaitſeks.

Ingliſe erakonnad alustawad ülemaaliſi ſõjakäike.

Londoniſt, 29. mail. Lähematel kuudel on Inglismaal oodata ägedat politiliſt wõiſtluſt tolliküſimuste ümber. Reedel astus Londonis kokku wabameelſete konwerents, kus tulewad arutuſele kawad ſuure kihutusſõjakäigu kõrwaldamiſeks wabakaubanduſe kaitſeks. Kawades on ette nähtud, et wabameelne erakond korraldab käeſolewa aasta kestel umbes 10.000 kihutuskoosolekut üle kogu Inglismaa. Samal ajal kawatſewad wanameelſed korraldada kihutus ſõjakäiku kaitſetollide oſaliſe maksma paneku kaſuks. Wanameelſete juht Baldwin tahab juba juunikuul pidada neli ſuurt kõnekoosolekut ſellel teemil. On ette nähtud kõnekoosolekud, kus kõnelewad ka Newille ja Austen Chamberlain, lord Hailſham, ſir Arthur Steel-Maitland, Winston Churchill ja teiſed.

Briand tules.

Saadikutekoda arutab wälispolitikat.

Pariiſiſt, 29. mail. (Trj.) Prantſuſe ſaadikutekoda otſustas wiibimata kõne alla wõtta Prantſuſe walitſuſe wälispolitika. Õhus on tunda lahingu meeleolu. Paremalt tiiwalt awas tule Franklin-Bouillon, kes eſitas arupärimiſe ſelle kohta, et „Briand kõrwaldataks walitſuſeſt, kuna Briandi meetodid olewat wiinud Prantſuſe politika Genfis nurjaminekuteni".

„Postimehe" lugejad

on alati kõige uuematest sündmustest informeeritud.

Ameerika eestlaſed külastawad kodumaad.

Eſimeſed jõudſid eile Tallinna.

Eile jõudis ſuur Ameerika turistide laew „Drottningholm" Helſingi. Muu ſeas tõi laew peale turistide kaaſa weel ka hulk ameerika ſoomlaſi, kes tulid kodumaad külastama. Laewal oli olnud weel 170 ameerika kommunisti, kes olid teel Wenemaale. Neid maale ei lastud, waid paigutati otſekohe laewale, mis läheb Wenemaale.

Helſingiſt teatati Tallinna, et „Drottningholm" on toonud kaaſa ka ameerika eestlaſi, kes tahawad külastada kodumaad. Kuna „Drottningholm" Helſingis kauem peatub, ſiis ſõitſid ameerika eestlaſed Tallinna auril „Suomil".

Nagu hiljem ſelgus, ſaabus aurik „Suomil" Eestiſſe 19 Ameerika eestlaſt, neiſt 3 meesterahwaſt, 3 laſt ja ülejäänud naisterahwad. Lühidal jutuajamiſel ajakirjanikkudega ſelgus, et paljud ameerika eestlaſed on ſõitnud jäädawalt kodumaale, ſeſt elu Ameerikas ei olewat enam nii kerge. Üks wäike laps oli alles 6 kuu eeſt ſõitnud Ameerikaſſe, kuid nüüd ſaatſid wanemad ta wanaema juure tagaſi. Külastajate hulgas on ka hra Piilberg New-Yorgiſt, kes on ſealne agar Eesti Seltſi tegelane. Enamik külaſõitnuiſt olid pärit Pärnuſt ja Wiljandiſt. Need, kes kawatſewad Ameerikaſſe tagaſi ſõita, lahkuwad alles ſügiſel.

End. mõisnik — pornograafiliste toodete lewitaja.

Tallinna poſtkontorites peeti märtſikuul kinni 374 postiſaadetiſt, mis ſiſaldaſid Ned de Baggo fotolaboratooriumi poolt wälja ſaadetud prospekte ja reklaamlehti. Prospektid olid erootiliste aktide üleswõtete kohta ning posti-telegraafi ja telefoni walitſuſe arwates ülbed ja kõlbluswastaſed.

Ned de Baggo ei jäänud oma postiſaadetiste konfiskeerimiſega rahule ja eſitas riigikohtule kaebuſe, milles ſeletas, et prospektide lähemal waatluſel ei ſelguwat neiſt mingiſuguſt kõlbluſewastaſt ſiſu. Sellepäraſt palus ta neid konfiskeerimiſeſt wabastada ja adresſaatidele kätte ſaata.

Reedel oli Ned de Baggo kaebus riigikohtus arutuſel. Posti-telefoni-telegraafi walitſuſe wolinikuna eſines K. Bõſtrow, kes arwas, et wõiks ülekuulata ka eksperte, kes nende prospektide kohta oma ſeletuſt annaks. Kohus lükkas otſuſe kuulutamiſe 12. juunile.

Ned de Baggo on endine mõisnik ja tema pornograafiliste toodete lewitamine on juba waremaltki tuntud.

Erukolonel Burwikowi penſion.

Lätis ametis ja ſiit nõuab toetuſt.

Riigikohtus oli reedel arutuſel erukolonel G. Burwikowi penſioni-aſi. Burwikow tuli Eestiſſe 1921. aastal ja kuna ta omal alal hea eriteadlane oli, ſiis määrati tema tehniliſe ala warustuswalitſuſe juhatajaks. 1928. aastal arstide komisjoni otſuſel tunnistati ta neurasteenikat põdewaks ja wabastati kaitſewäeſt. Burwikow palus tunnistada haiguſe Eesti kaitſewäeteenistuſes ſaaduks ja ſellepäraſt talle penſioni määrata. Aſi liikus mitmeſt komisjoniſt läbi ja lõpu otſus oli ſee, et Burwikowi haigus ei ole tingitud Eesti kaitſewäes teenistuskohuste täitmiſeſt.

Selle otſuſe peale oli Burwikow kaebuſe eſitanud riigikohtule. Riigikohus jättis aga ſelle tagajärjeta.

Kuuldawasti on Burwikow nüüd teenistuſt leidnud Lätis. Enne Eestiſſe tulekut oli ta aga Wenemaal lasketarwete wabriku juhataja. Sellega on ta päris rahwuswaheline eriteadlane. Ka ta eesnimi on teatawal määral rahwuswaheline: Gregor Ernſt Georg Burwikow. Sündinud on ta Walgas. Kuuldawasti on ta iſa wenelane ja ema lätlane olnud. Kuid Eestiſſe tulekul märkis ta oma rahwuſe — eestlane, olgugi et ta eesti keelt ei oſanud.

Kohwik Salwe

Pühapäeval, 31. mail s. a.
TANTS auhindade peale.
Kõige paremaile valsitantsijaile
I auhind — 1000 senti — hõbe karikas.
II „ — 500 „ — hõbe peeker.
III „ — 300 „ — hõbe kühvel.
Auhinnad määrab publikum.
Algus kell 8 õ.

Rahvamaja Apollo.

Laup., 30. maist alates ja edasi. **Hooaja suurepärasem, põnevam helifilm, ilma kõneta.**

Neli häbisulge

Peaosades ilus
Fay Wray, Villiam Povell, R. Arlen.

Selles ülipõnevas suurfilmis esinevad grandioossed stseenid pärismaalaste ja kiskjate loomadega.
— Midagi paremat ei suudeta pakkuda filmialalt. —

Teos, mis sünnitanud kõmu kogu maailmas. **ÜLIHUVITAV EESKAVA LISA.**

Prof. Piccard elus ja terwe.

Päraſt „imeilusat ſõitu" maandunud Alpides jääliustikul.

Lend 16 kilom. kõrguſele õnnestunud.

Innsbruckiſt, 29. mail. **Kõik kartuſed profesſor Piccardi ja tema ſaatja inſener Kipferi ſaatuſe kohta laheneſid neljapäewal päraſt lõunat, mil ſai teatawaks, et teadlaſed on teinud õnneliku maandumiſe jääliustikule Tirooli küla Gurgli lähedal, n. n. Oetztali Alpides, Meraani lähedal. Neil on korda läinud oma õhupallil tõusta 16 km kõrguſele, ſellega ületades ſeniſt rekordi õhupallidele 5 km wõrra.**

Prof. Piccard (paremal) ja tema ſaatja inſener dr. Kipfer, pildistatud õhkutõusmiſe eel nende õhupalli gondlis.

Eſimeſed ſõnad, mida ütles profesſor Piccard kohalikkudele elanikkudele, olid:

„Meil oli imeilus ſõit!"

Kohalikud elanikud olid näinud jääliustikul õhupalli ja rutanud kohale, et abi anda. Nad leidſid aga, et õhupall on teinud hiilgawalt libeda maandumiſe ja ei ole üldſe olnud mingiſuguſes hädaohus. Piccard ja tema kaaslane olid liuelnud üle Alpi mäestiku kuni hommikukoiduni, mil nad leidſid jääliustikul kohaſe paiga maandumiſeks. Päraſt maandumiſt olid teadlaſed wälja roninud gondliſt ja otſinud ajutiſelt warju kaljurahnude juures, olles kindlad, et peatſelt tuleb abi. Õhupall ja teadlaste inſtrumendid on wigastamata, andes ſellega tõenduſi teadlaste **täielikuſt kordaminekuſt** nende põnewal lennul ſtratoſfääri. Neljapäewal päraſt lõunat jõudſid Piccard ja tema ſaatja Kipfer Gurgli külaſſe, kuſt nad peatſelt edaſi ſõitſid Innsbrucki, et teha korralduſi oma õhupalli äratoomiſeks maandumiſepaigalt.

Gurgli külaſſe jõudmiſel tegi profesſor Piccardile ſuurt rõõmu teade, et eelmiſel ööl on tema naine ſünnitanud terwe poiſi. See on tema wiies laps.

Neljapäewal päraſt lõunat jõudis Gurgli külaſſe määratu hulk ajakirjanikke ja päewapiltnikke, kes tahtſid täpſamaid teateid ſaada teadlaste ſeikluſteſt. Sadanded ajalehemehed jookſid tormi mõlema teadlaſe peale, ähwardades neid oma uudishimuga ära pigistada.

Nagu ajalehed teatawad, wõlgnewat teadlaſed nende ülesleidmiſe eeſt tänu Gurgli küla kõrtſimehele. See on hommikul oma kõrtſiläwele astudes ſelgel päikeſepaistel näinud hiilgawat kaugel Piccardi õhupalli. Tema märguande peale alustati päästeretke korraldamiſt, milleſt wõtſid oſa kohalikud elanikud ja tolliametnikud.

Prof. Piccard jutustas oma õnnestunud lennuſt, et tähtſamad mõõtmiſed, mis käſitaſid kosmiliste kiirte mõju gaaſi juhewõimele, on täiesti korda läinud. Õhupall tõuſis wäga kiiresti õhku. 25 minutiga oldi juba 5 km. kõrguſel. Kõige ſuurema kõrguſe — 16 km, — ſaawutaſid teadlaſed kl. 7.45. Wäline õhurõhk oli ſel ajal 70 mm. Lennu ſihi määramiſele ei pandud mingit rõhku. Külgkiirus oli keskmiſelt 15 ſek./m. Maandumine ſündis kolmapäewa õhtul kl. 20.52. Temperatuur ſtratosfääris, wäljaspool gondlit oli

55—60° alla nullpunkti.

Päikeſe kiirte mõjul tõuſis temperatuur aga metallgondlis wahel kuni 41° üle nulli. Teadlaſed ſeletaſid, et lennu kordaminekul on ſuure tähtſuſega olnud aſjaolu, et nad kaaſa wõtſid kaks pudelit hapnikku, aga mitte ühe, nagu ſoowitatud. Maandumiſel jatkus hapnikku weel ainult üheks tunniks. Piccard on annud ainult ühe ſignaali, kui nägi Gurgli küla tuleſid. Seda märgati. Arwatakſe, et juba laupäewal korda läheb õhupalli jääliugustikult ära tuua.

Auawalduſed.

Brüsſeliſt, 29. mail. Belgia wälisminister Hymans telegrafeeris Piccardile, et temale on annetatud Belgia Leopoldi ordu komandöri riſt ja tema abiliſele inſener Kipferile ſama ordu rüütli riſt. Ka Belgia kuningas Albert ſaatis profesſor Piccardile ſüdamliku õnneſoowi telegrammi. Teatawasti on prof. Piccard belglane.

Angsburgi linna raekoda on prof. Piccardi õnneliku lennu kordamineku puhul lipuehtes. Piccardile ja tema kaaslaſele ſaadeti ſüdamlik õnneſoowi telegramm.

„Tubantia" kuld päewawalgele.

Ostendeſt, 29. mail. Tõstelaew „Reclaimer'i" kapten, kes tahab oma laewaga 1916. aastal põhjaläinud „Tubantia" wrakki ja ſellel aſuwat kullalaadungit üles tõsta, teatab, et tal on nüüd korda läinud hukkunud laewa leida. Sellega ühenduſes on tuukrid eſialul oma töö lõpetanud. Päästeſeltſi eſitaja teatas, et on tarwilik laewa eſiotſa wee all õhku lasta. Sellega muutuks kulla kätteſaamine kergemaks.

Einſtein Oxfordi audoktor.

Nagu juba warem teatatud, on kuulus füüſik profesſor Einſtein walitud wana Ingliſe Oxfordi ülikooli audoktoriks. Pildil profesſor Einſtein audoktori mantlis õnneſoowe wastu wõtmas.

Ingeri.

Ingeri küſimus kuulub praegu nende hulka, millel on erakordne päewahuwiline tähtſus. Soomes peetakſe juba pikemat aega laiemaid ja kitſamaid koosolekuid abinõude otſimiſeks „Ingeri päästmiſe“ üle. Ja wiimane märgukirjade wahetamine Soome ning Nõuk. Wene wahel, ühes nende märgukirjade awaldamiſega maailma ees, on ſelle küſimuſe tõstnud teatawal määral iſegi rahwuswaheliſe politika päewaküſimuste hulka.

Mida kujutab eneſest õieti Ingeri?

Pealiskaudſelt teame: Peterburi ümberkaudſeid piirkondi, kus elawad Soome kõige lähemad hõimud — ingerlaſed, — kelleſt killukene Eesti-Wene rahulepingu järele on jäänud iſegi Eesti poolele ning kellel on ſeal oma iſeſeiswaid ja kultuuriliſi harrastuſi, mis meie poolt täit toetust leiawad.

Kuid ſellega ka peaaegu piirduwadki meie rahwa teadmiſed Ingerist. Lühikene liſaſeletus Ingeri ja ingerlaste kohta on praeguſel ſilmapilgul ſellepärast huwitaw wististi nii mõnelegi.

Soome-Rootſi riigi ſuurſõdades Wenega jäid Ingeri elanikud, õieti karjalaſed (ingerikud) alul idapoole wõitluſepiiri. Nowgorodi wõimu ajal loeti Ingeri ühtekuuluwaks maa-alaga, mida päraſtpoole nimetati „Käkiſalmi kubermanguks“, ja Nowgorodi langemiſel ſattus kogu ſee laialine maa-ala Moſkwa otſekoheſſe wõimkonda.

Tähendatud Wene ajal liideti ſelle maa-ala ſoome hõimud, Laadoga ja Wuokſa randade kannal'e karjalaſed ühes ingerikkudega ja wadjalastega, greeka-katoliku kirikuga ning ühes ſellega Wene-Bütſantſi kultuurkonda, kuigi ſelle mõju ſiin äärmiſil rajamail jäi nõrgemaks kui mujal.

Rootſi Gustaw Waaſa alustas 16. ſajandil ſiiski uuesti oma tungi idaſſe ning Pontus de la Gardie wallutas 1581 Ingerimaa, mis Stolbowa rahulepingu järele nüüd, 1617, ühes Käkiſalmi kubermanguga, ſattus ida ja lääne politiliſe piiri ning ühes ſellega wasti ka kultuuripiiri lääne poolele.

Teda ei liidetud küll, nagu Käkiſalmi kubermangugi, otſekoheſelt riigiga, kuhu kuulus muu Soome, waid ta ſattus mingiſugu eſſe „prowintſi“ ſeiſukorda, nagu muudki Rootſi poolt wallutatud Baltimere maad. Kuid tema ajalugu ja eriti tema aſundamislugu langeb täpſalt ühte Käkiſalmi kubermangu omaga.

On tähelepanuwäärt, et ſuur oſa maa algaſunikke, ingerikkuſid ja wadjalaſi, põgenes luteriuſku pööramiſe kartuſel Wene poolele. Sama ſündis ka Laadoga Karjalas ja Kannalſel, kust greeka-katoliku uſku Karjala rahwast põgenes ſuurel hulgal. Tühjaksjäänud kohtadeſſe kolis ſiis uuſi elanikke Sawost, just neist piirkondadest, kuhu omal ajal oli aſunikke tulnud Wuokſi ja Laadoga wanadest põlluharimispiirkondadest. Seega leidis ſiin nüüd aſet teataw endiste aſunikkude tagaſikolimine oma alguskohtadeſſe. Wahe ſeiſis aga ſelles, et need ſiit omal ajal lahkunud olid idakultuuri mõjutatuina, kuid tagaſi pöörasid nad nüüd ſiia luterlastena ja Soome-Rootſi läänekultuuri piirkonnas ümberwaimustatuina.

Otſe ſamal wiiſil ſai uuſi aſunikke oma tühjaksjäänud kohtadeſſe nüüd Ingeri. Uued aſunikud, kes ſiia ilmuſid, nimetaſid endid oma lähtekoha järele ka ſawakuteks wõi äürämölasteks. Liſaks neile on Ingeri linnadeſſe ja maakohtadeſſe ajajooksul tulnud Soome ſoomlaſi.

Nii muutus Ingerimaa luteriuſuliſeks ning ſoomestus politiliſelt, nagu teiſedki ſiinnimetatud Karjala oſad. Paigalejäänud endiste elanikkude luteriuſku pööramiſel ei olnud aga nimetamiswäärſeid tagajärgi, waid kohalejäänud ingerikud ja wadjalaſed püſiſid greeka-katoliiklastena edaſi. Siſſetulijate ſoomlaste tõttu oli ülewõim ſiiski luterlastel ja Ingeri nihkus ſelle tagajärjel nüüd ida kultuurpiirkonnast lõplikult lääne kultuurpiirkonda.

Nõnda näeme, et Ingerit tuleb ſiſuliſelt wõtta ei millegi muuna kui Soomena ja tema rahwast — ſoomlastena. Nii Ingeri kui ka Käkiſalmi kubermang liideti 1617 Rootſi-Soomega ja lahutati ſellest umbes ſada aastat hiljem, wormiliſelt 1721. Mõlemil jatkus ſeega ühiſelu ja „elu Rootſi-Soomega ſada aastat. Kuid pärast ſellele järgnenud ſajand-aastast uut weneaega tuli lahkuminek: kuna 1811 Käkiſalmi kubermangu elanikud ühes muu „wana Soomega“ liideti uuesti Soomega ja ſaid ſeega autonoomſe Soome riigi kodanikkudeks, jäid ingerlaſed ühenduſſe Wenega edaſi weel teiſekski ſajandiks.

Rootſi ſajandit mäletab ingeri rahwas nagu Eestigi hea ajana, mil riigiwõim kõigiti püüdis parandada rahwa olukorda. Kogu ſelle aja jooksul tehti Ingeris ka intenſiiwſet ſoomestamistööd: waimulikud tegid ſeda luteriuſu, ametnikud aga riigi politilistes huwides. Ja et ingeri rahwas ſellele tööle on olnud wäga wastuwõtlik, tõendab juba ſee, et ingerlaſed edaſi püſiſid kindlate ſoomlastena ka Wene all, kuigi tal kogu ſee aeg on tulnud elada wenestuſe wõimſa loomuliku pealetungi all. Tſaar Peeter 1. ei leppinud teatawasti mitte ükſi Ingerimaa Moſkwa alla liitmiſega, waid ta muutis Ingeri oma politika tähtſamaks tugipunktiks. Juhitud tungist läände, otſustas ta riigi pealinna tuua Läänemere äärde ja rajas keſet Ingerit ſoomekeelſe nimega Neewajõe äärde, otſe „Põhjala ſilmakulmule“, oma Peterburi, mis peagi arenes miljonilinnaks ühes kõigi oma wene rahwusliku ſuurlinna mõjudega. Ja ſee mõju ei wõinud loomulikult jääda ainult linna eneſe piirideſſe, waid lewis peagi ka maale, üle kogu Ingerimaa. Kõik muudki Ingeri linnad ja alewid täituſid aeg-ajalt wenelastest, neid lewis ka maale. Ja ilmaſõja alguſeks oli ammugi jõutud ſelleni, et Peterburi kubermangus, mille piirid ſuurtes joontes ühte langewad wana Ingerimaa piiridega, rahwa waldaw enamus koosnes wenelastest. Kusjuures maaelanikkudest ſiiski ſuur oſa oli weel ſoomlaſed, kelle käes Põhja- ja oſalt ka Keſk-Ingeris oli iſegi maaelanikkude enamus. Kultuuriliſeks toeks neile ſoomlastele olid Peterburi ſoomlaſed, kes ſinna ſiſſe rännanud peaaſjalikult Soomest ja kelle arw ſeal ilmaſõja alguſeks ulatus umbes 30.000-ni. Ühes Peterburi kubermangu ingerlastega kujundaſid need enam kui 2 miljoni elanikuga Peterburi kubermangus ligi 200.000 hingeliſe ſoomlaste pere, ſeega ainult umbes 10 protſ. Peterburi kubermangu kogu rahwastikust. Niiſuguſes olukorras kõigest hoolimata ſoomlasteks edaſi jääda ja mitte wenestuda, oli wõimalik muidugi ainult ingerlaste auwäärt tugewa rahwustunde tõttu. Pealegi kui ſilmas pidada, et Wene ſurwe Ingeris oli wõrdlemiſi tugew ja et ingerlaſed ſuruti iſegi maaorjuſſe, millest nad pääſeſid alles Aleksander 2. poolt toimeſaadetud talupoegade wabastamiſel. Kuid majanduslikult jäid ingerlaſed pärast ſedagi wäga kehwa ſeiſukorda. Iga perekond ſai ainult wõrdlemiſi wäikeſe maalapikeſe ja ſedagi oldi ſunnitud harima Wene tüübiliſel külakommunistlikul aluſel. Et ſee ei olnud ingerlaste loomu- ja ſoowikohane, tõendab ſee, et Stolõpini maareformi, mis awas wõimaluſe üksikmajapidamiste loomiſeks, Ingeris kohe tormati maſſiliſelt ära kaſutama, hoolimata ſellest, et maad igale üksikmajapidamiſele jäi otſatu wähe, läbiſegi ainult mõni tiin, wähem hulk erandeid muidugi wälja arwatud. Kuid ka nende erandite hulgas paarikümnest tiinust ſuuremaid taluſid üldſe ei leidu.

Hoolimata olude kitſuſest ja maa wäheſuſest jõudſid ingerlaſed ſiiski märkſa haljamale okſale kui kohaliſed wenelaſed. Oſa etendas ſiin nende ſuurem ſitkus, töökus, wiſadus, haridus. Kuid nüüd näitawad need omaduſed ingerlastele olewat otſekui õnnetuſeks: nad on ſattunud kulakute kirja ja niiſugustena kohalikkude wenelaste ning ühes ſellega nõukogude walitſuſe waenualusteks. Seda enam, et ingerlastel ei näi olewat kalduwuſi kommunistlikuks kollektiiwmajapidamiſeks, millele üleminek Wenes praegu päewaküſimuſeks.

Kui omal ajal Tartus ſõlmiti Soome-Wene rahulepingut, ſiis oli Soomes teatawasti ringkondi, kes nõudſid wähemalt Põhja-Ingeri, mõned iſegi kogu Ingeri Soomega liitmist. Nõudmine oli muidugi liialdus, ſest ſilmas pidades eelkirjeldatut Ingerimaa rahwastiku kooſſeiſu jne. kohta, oli Soome delegatſioonil wõimatu eſineda iſegi ſellelaadiliſe nõudmiſega. Ja omastkohast küllaldaſeks wõiduks tuleb pidada ſeda, et Soome delegatſioonil korda läks ſaawutada enne rahulepingu allakirjutamist — allakirjutamiſe oluliſe eelduſena — Wene delegatſiooni järgmist deklaratſiooni rahuläbirääkimiste protokollideſſe:

„Wene delegatſioon teatab Wene Sotſialistliku Föderatiiwſe Nõukogude wabariigi nimel, et Peterburi kubermangu ſoome rahwale kuuluwad täiel määral kõik õiguſed ja ſoodustuſed, mis Wenemaa ſeaduſed wähemusrahwustele annawad. Eriliſelt tähendab ſee ſeda, et tähendatud ſoomlastel on riigi üldiste ſeaduste ja määruste piirides õigus wabalt korraldada oma rahwa haridusetegewust, walla- ja waldadewahelist walitſemist ning kohaliku kohtupidamist, õigus astuda ühiſeid ſamme oma majandusliku olukorra tõstmiſeks, õigus teostada tähendatud ſihte tarwilikkude eſindus- ja täideſaateorganite kaudu, milliſeid jõusolewate ſeaduste kohaſelt üldistest ſummadest küllaldaſelt määral toetatakſe, ja õigus rahwaharidustöös ning muudes oma ſiſemistes aſjades wabalt tarwitada kohaliku rahwa keelt.“

Harilikus kodanlikus riigis oleksid need deklaratſioonilubaduſed, kui nad täitmist oleksid leidnud, ingerlaste olukorda aſendatud wähemusrahwuſele igatahes wõrdlemiſi rahuldawaid iſetegewuſewõimaluſi ſuutnud pakkuda. Kuid nõukogude riigis on nad wähepakkuwateks oſutunud peaaſjalikult just eriliſe majanduspolitika tõttu, mida ſeal aetakſe. Majanduspolitika aſjas Wene deklaratiiwne lubadus midagi ei ütle ja neil on ſelleks wabad käed iſegi deklaratſiooni täpſal täitmiſel. Nad on aſunud Ingerimaa põllumajapidamiste kollektiwiſeerimiſele, nagu mitmel pool mujalgi Wenemaal. Ingerlaſed ſeda aga ei ſoowi, paljud neist keelduwad kollektiiwidega liitumast, nähes ſelles eneste orjastamist, ja ſeal tuleb ſiis nõuk. walitſus nüüd oma tuntud waljude ſurweabinõudega: kui oled kollektiiwidega liitumiſe wastu, ſiis — maalt wälja. Ja wististi ſuurendab ingerlaste wastu tarwitatawate ſurweabinõude waljust tähtſalt weel ka ſee, et ingerlaſed kui ſoomlaſed on wäheſoowitaw element rajaäärſes piirkonnas, eriti ingerlaste iſeteadwam, kodanlusmeelſem oſa.

Ja nõnda ongi kogu möödunud talwe ning eriti käeſolewa kewade jooksul ette tulnud ingerlaste wäljaſaatmiſi oma kodukohtadest. Milliſel hulgal ſeda just ette on tulnud, ſeda öelda on praegu raske. Ingerlaste toimkond Soomes arwestab wäljaſaadetute üldarwu 7000—8000 hinge peale. Soome walitſuſe wiimane märgukiri Wenele kõneleb mõnestſajast perekonnast. Täpſat arwu teada on ſeega wõimatu.

1926. a. rahwalugemiſe andmetel aſub ingerlaſi Peterburi kubermangus edaſi umbes 145.000, kuna ſoomlaste arw Peterburi linnas on wähenenud 30.000-lt 7000 peale. Mõnituhat wäljaſaadetut niiſuguſe wäikeſe rahwapere keſkel tekitab loomulikult ärewust. See ärewus on ulatunud Soome ja äratanud ſeal loomulikku kaastunnet ning aitamistahet. Aitamiswõimaluſed aga on piiratud ja lootuſetud, niikaua kui nõuk. walitſus iſe ei aſu ſeiſukohale, et Ingeri küſimuſel Wene ſeiſukohalt on liig wäike tähtſus, kui et teda lasta rahwuswaheliſelt ſuureks paiſuda. Ja tõepoolest: ei ole ometi mõeldaw, et 150.000-line ingeri rahwas Ingerimaa kümme korda ſuurema wenelastepere keſkel Wenele kuidagi kardetawaks wõiks kujuneda, mispärast täielikult wõiks ära langeda motiiw ingerlaste ebaſoowitawusest rajapiirkonnas.

K. M—er.

Eesti Rahwa Muuſeum uues ajajärgus.

Muuſeumi Ühiſuſe aasta-peakoosolekult.

Neljapäewal pidas Eesti Rahwa Muuſeumi Ühiſus oma aasta peakoosolekut, mille awas juhatuſe eſimees prof. H. Koppel ja rõhutas, et Eesti Rahwa Muuſeum on astunud uude ajajärku. Ta peatus lühidalt ſeniſe tegewuſe juures ja tähendas lõpuks, et muuſeumi tegewus on wiimastel aegadel niiwõrd laialdaſeks paiſunud, et paratamatult kerkis eſile muuſeumi ülewalpidamiſe ümberkorraldamine ja muuſeum muudeti ſihtaſutiſeks.

Koosoleku juhatajaks waliti prof. H. Koppel. Enne päewakorrale aſumist mälestati waikſe püstitõusmiſega ſurma läbi lahkunud kauaaegſet muuſeumi liiget ja kaastöölist prof. P. Põldu.

Juhatuſe teadaanne muuſeumi üleandmiſest ſihtaſutiſele wõeti teatawaks ja aſuti ſiis möödunud aasta tegewuſe ülewaate kuulamiſele, mille kand. ette dir. F. Leinbock.

Möödunud aasta tegewus E. R. Muuſeumis kannab teatud määral üleminekuaja iſeloomu, kuna kogu aasta kestſid ettewalmistuſed Muuſeumi ülewiimiſeks ſihtaſutiſe aluſele, mis aruandeaasta lõpul ka teostati. Niiſuguſes äraootawas olukorras ei olnud Muuſeumi ühiſuſe juhatuſel wõimalik aſuda ſuuremate ja läbiwiimiſeks pikemat aega nõudwate ülesannete juurde. Teiſelt poolt mõjus tegewuſſe ebaſoodſalt ſee aſjaolu, et Muuſeum ſel aastal ſai toetuſi wähem kui eelmistel.

Kodumaaliſed wanawarakogud

on aasta jooksul kaswanud 195 (213) nr. wõrra, neist ostetud 33, kingitud 138 ja deponeeritud Haſontini poolt 24. Hõimrahwaste aſju on juurde tulnud 7 (46) ja wõõrrahwaste omi 18 (1)

Suuremaks erakordſeks tööks oli ſiin ſiiberkapi korraldamine, mis on endale nõudnud ühe ametniku tööjõu kogu aasta läbi. Kapis on wälja pandud üldſe 2575 eſet ja kuna ſenine rahwateaduslike wäljapanekute koguſumma oli 5025, ſiis on wäljapandud eſemete arw aasta jooksul tõusnud enam kui 50 protſ. wõrra.

Wälisnäitust

korraldati ſel a. ainult üks ja nimelt Poola 2. Põhjameſſil Wilnos, kus meie wäljapanekud leidſid elawat tähelepanu.

Muuſeumi külastamine

Naadil on eelmiste aastatega wõrreldes weidi wähenenud, milles põhjuſeks oſalt on ſiſſeminekumakſu tõstmine. Külastajate üldarw oli 13031 (eelm. a. 14109), nendest 959 wälismaalast.

Kuna

kunstikogude korraldamiſeks

ostuſummad pea täiesti puuduſid ja wäljapanekute ümberkorralduſe wõimaluste puudumiſel ka uuſi depoſitſioone ei ole hangitud, on kunstikogude juurdekaſw aasta jooksul olnud kõigest üks A. Saali gipsbüst, kunstn. Lindi töö ja 5 lehte graafiliſi teoſeid. Peale ſelle omandati grupi aſjasthuwitatute poolt Muuſeumi deponeeritud A. Koskimieſe ſoome maalidekogu, 8 nrt. ja kingiti edaſi Muuſeumi e. Kultuurlool. oſas on ſaadud kaitſeministeeriumist taſuta 41-numbriline kogu wanu relwi. Peale ſelle on hra K. E. Söödi kaudu ſaadud Muuſeumile kingina J. W. Jannſeni kirjutuslaua garnituur ja hra Söödi ning prof. Saarali kaaſabil F. R. Fählmanni üliõpilaspõlwe kirjutuslaud. Samuti on hra M. Pukits mitmel korral kinkinud kultuurlooliſe wäärtuſega ülestwõtteid, käſikirju ja trükitöid. Rahadetuſega kogu on kaswanud 5 kogu wõrra kokku 845 rahaga, peamiſelt maaleidudest Muinſusnõukogu kaudu ja Haſomini kulul.

Arhiiwraamatukogu

on kaswanud 5290 köite wõrra. Raamatuid on ſaadud 4615, nendest ſunnieksemplare 8494 ,annetuſena 238 ,ostetud 802 ja wahetuſena 86. Suuremaks annetuſeks oli Leningradi E. konſulaadi poolt ſaadetud oſa dr. P. Karelli raamatukogust Baltimaid käſit. 44 köidet. Weel mainit. wälisſaadikuid dr. O. Kallast ja K. R. Pustat, kes raamatukogu ikka meeles pidanud ja neile kättepuutuwaid Eesti käſit. teoſeid ſaatnud.

Aruande-aasta jooksul on jatkatud rahwaluuleliſt kogumist

juba wäljakujunenud traditſioonidel: ſtipendiaatide, korreſpondentide, rahwaluule-üliõpilaste ja ſuure ettewaatuſega ka koolide kaaſabil.

Aruanne wõeti ühel häälel wastu ja awaldati tänu muuſeumi juhatajale dir. F. Leinbockile ning lahketele annetajaile, kes muuſeumi koguſid rikastanud.

Tegewuskawa käſitledes

rõhutati: kuigi ſuur oſa muuſeumi ühiſuſe ülesandeid on üle läinud ſihtaſutiſele, jääb ühiſuſele ſiiski küllalt tööd ja nimelt huwi äratamine muuſeumi aſjanduſe wastu. Selleks tuleks kaſutada mitmeid propaganda wahendeid ,nagu näiteks muuſeumi piduſid, lillemüüki jne. Peale muu peaks katſuma ühiſus ſihtaſutist ka rahaliſelt jõudu mööda toetada, walmistama muuſeumi 25. a. juubeli wastu jne. Eelarwe on taſakaalus 1500 kr. peal ja wõeti ka ſel kujul wastu.

Walimiſed.

Tegewliikmete kogust wanuſe järgi wälja langenud liikmed: wälismin. J. Tõniſſon, ſiſe- ja kohtumin. J. Hünerſon, prof. M. J. Eiſen, prof. H. Koppel, M. Pukits, prof. K. Saral, riigikohtu eſimees K. Parts waliti tagaſi. Kadunu prof. P. Põllu aſemele waliti tegewliikmete koguſſe Tartu-Wõru rahukogu abieſimees A. Ruus.

Juhatuſſe waliti wanadest juhatuſe liikmetest tagaſi: prof. H. Koppel, prof. J. Mägi, prof. K. Saral, prow. J. Kaart, K. E. Sööt, K. Koppel, M. Pukits, dr. H. Sepp, adw. J. Karlſon, prof. J. Mägiste. Uutena tulid juhatuſſe: linnaſekretär A. Mägi ja mag. E. Laid.

Rewiſjoni komiſjoni ſaid: prl. M. Reiman, dir. A. Jõudu, dr. A. Schulzenberg ja A. Kruusberg.

Tellige ja ostke
naiste ja meeste valmisriided
ainult kõige suuremast Eesti riide ja valmisriiete kauplusest
Karl Abel Tartus, Kaubahoov 8.

7 päeva on veel Karskusliidu loteriipiletid müügil.

Maskiga konn.

Edgar Wallace'i romaan. 6

Elk wastas keeletult pilgule, ſest elegantne härra, kes ſeiſis ta ees, oli rändkaupmees, kellega ta oli kõnelnud Whitehallis. Ameeriklane walitſes end eſimeſena, ja Elk nägi uuesti ta näos lustlikku wälgatust. Ameeriklane astus tagaſi ja awas ukſe täiesti.

„Tulge ſiſſe, härra Elk,“ ütles ta ja noogutas jahmunud tõstukipoiſile. „Pole midagi, Worth, tegin härra Elkile piſut nalja.“

Ta ſulges ukſe ja laſi ſalapolitſeiniku ſaali astuda. Elk otſustas hiljem ukſelolewast konnast kõnelema hakata.

„Olen täiesti ükſi,“ härra Elk, ja teil ei tarwitſe taſa kõnelda. Kas tohin teile pakkuda ühe ſigareti? Elk ſirutas mehaaniliſelt käe wälja ja walis ühe heleda hawanna.

„Kui ma wäga ei ekſi, ſiis oleme juba täna hommikul näinud,“ ütles ta.

„Teie ei ekſi,“ katkestas teine teda jahedalt. „Kohtuſime Whitehallis, ja mina kauplesin wõtmerõngastega. Minu nimi on Joſhua Broad. Teie ei ſaa mulle ſeega ette heita, et kauplen wale nime all.“

Salapolitſeinik ſüütas paberoſſi ja tõmbas mõne mahwi, enne kui kõneles.

„See korter näib olewat kaunis kallis,“ ütles ta pikkamiſi. „Ja ma ei mõista, et püüate ſiiski midagi teenida. Kuid mulle näib, et kaubitſemine wõtmerõngastega wõib ärimehele pakkuda waid wäga wiletſaid teenimiswõimaluſi.“

Joſhua Broad noogutas.

„Mulle teeb ſee nalja, härra Elk. Olen omamoodi kriminaalpſühholoog. „Ta ſüütas omaltpoolt ſigareti ja tegi endal ſügawas, ſitsriidega kaetud tugitoolis mugawaks, ſirutades ka jalad wälja: kehastatud rahulolu.

„Kui ameeriklast huwitawad mind ühiskondlikud probleemid, ja ma olen leidnud, et ainus tee waeste inimeste mõistmiſeks on elada nende keſkel.“

Ta toon oli kergestiwabandaw, kuid kindel.

Elk ajetas prillid kindlamini ninale ja ta pilgud riiwaſid härra Broadi taskut, kuhu ta püstoli oli tagaſi pannud.

„Elame ſiin üsna wabal maal,“ ütles ta. „Ja igamees wõib ſiin kaubitſeda wõtmerõngastega, iſegi, kui ta kõrwalkutſeliſena oleks ülemkoja liige. Kuid midagi on ſiin keelatud, härra Broad, ja ſee on — auſatele politſeinikkudele rewolwrit rinnale panna!“

Broad naeris.

„Kahetſen wäga, olin piſut äge,“ ütles Broad. „Kuid olen tõepoolest enam kui tund kedagi oodanud, kes minu juure pidi tulema. Ja kui ma kuulſin teie ſamme ...“ ta kehitas õlgu, „...ſiis olin nii pettunud, nagu ſeda waid wõite ſoowida.“

Elk ei pöörnud temalt pilke.

„Ma ei taha teile ſaada tüütawaks, kuid lubage küſida, kas ootaſite mõnd oma ſõpra? Tahakſin meelſasti teada ſelle ſõbra nime?“

„Seda tahakſin mina ſamuti,“ wastas teine. „Ja weel ſuur hulk inimeſi peale minu.“ Ta waatas mõtetes Elkile. „Ootaſin meest, kellel on wäga palju põhjust mind karta. Ta nimi on —, noh, ſee ei puutu praegu aſjaſſe. Olen teda elus kohanud waid üksainus kord, ja ſeekord ma ei näinud tema nägu.“

„Kuid teie läkſite tülli?“

Ameeriklane naeris.

„Ei mingil tingimuſel. Käitleſin teda wäga heaſüdamliſelt. Olin temaga ühes pimedas ruumis ükſi mitte rohkem kui wiis minutit, mida walgustas waid laualſeiſew latern. Ja ma uſun, et ſee on kõik, mis wõin teile ſellest jutustada, härra inspektor.“ — „Seerſant“ parandas Elk. On weider, kuipalju inimeſi arwab, et olen inspektor.“

Tekkis ebamugaw paus.

„Kas käite läbi oma naabritega?“ küſis Elk ja oſutas peaukſe poole.

„Baſſanoga ja tema ſeltskonnaga? — Ei! Kas tulite tema pärast ſiia?“

Elk raputas pead.

„Tahtſin talle teha waid ſõbraliku külaskäigu,“ ütles ta. „Tulin parajasti teie maalt, härra Broad. On ilus maa, kuid ſeal on liiga ſuuri kauguſi minu jaoks.“ Ta uuris weel tükike aega waiba mustrit, ja ütles ſiis: „Olekſin kõigest ſüdamest ſoowinud teie ſõpra tundma õppida. Kas on ka tema wõibolla ameeriklane?“

Broad raputas pead. Kui ta Elki wälja ſaatis, ei kõnelnud nad kummagi ſõna, ja näis peaaegu, nagu Elk oleks tahtnud ära minna jumalaga jätmata, ſest ta astus hajameelſelt edaſi. Kuid ta pöördus ſiiski ukſel ringi ja naeratas oma pikaldast, nukrat naeratust.

„Ma rõõmustakſin teid jälle nähes, härra Broad,“ ütles ta. Wõibolla kohtume toas Whitehallis?“

Ta pilgud kiinduſid ukſelemaalitud walgele jõhkrale konnale.

Broad tõmbas ſõrmega üle märgi.

„Ta on weel üsna wärske?“ ütles ta. „Kas olete juba tema ſuhtes jõudnud mingile arwamuſele, härra Elk?“

Elk uuris matti ukſe ees. Ka ſellel oli näha wäike walge täpp, mille juures ta nüüd alla kummardus. „Täiesti wärske. See peab olema ſündinud parajasti enne, kui mina ſiia jõudſin.“

Ja ſellega oli ta huwi konna wastu lõpnud.

„Lähen nüüd ſinna poole,“ ütles ta. „Head päewa!“

Lola Baſſano istus oodates oma ilusas ſalongis. Nõjatunud lapſelikult ſügawaſſe tugitooli, palju pehmeid ja wärwiliſi patju ſeljataga, istus ta, jalad üles tõmmatud ja põlglik pilk imeiluſates ſilmades.

Aegajalt pööris ta pead mehe poole, kes käed püksitaskus ſeiſis akna juures ja wahtis alla tänawale. Mees oli ſuur ja tugewa kehaehituſega, kohmakas ja ebapeen. Ei aidanud, et rätſepad ja kammerteenrid olid ta juures tarwituſele wõtnud kõik peenendamiswahendid, — ta jäi lihawaksläinud jõumeheks. Mõne aja eest — ja weel lühikeſe aja eest — Lew Brady oli olnud Euroopa raskekaalumeister, hirmus maadleja, kelle weres oli parajasti tilk ſeda werd, mis maadlemiſel moodustab wahe ſuure ja keskpäraſe wahel. Üks tugewam mees ent oli awastanud ta nõrkuſe, ja Lew Brady närbus nüüd tähelepandawa kiiruſega. Kuid tal oli oma kaaslaste ees üks paremus ja ſee hoidis teda täielikku unaruſſe wajumast. Üks kaastundlik inimene oli ta kord leidnud kuskilt põiktänawalt ja talle oſaks lasknud ſaada mõningat haridust. Ta oli käinud eeskujuliſes koolis ja nüüd ſõber inimestega, kes kõneleſid head ingliskeelt. Paremuſed, mis ta ſellele ſõpruſele wõlgnes, ei olnud läinud kaduma, ja ta keel oli nii märgatawalt kultuuriline, et inimeſed, kes ſeda jõhkrat meest kuulſid kõnelema esmakordſelt, kuulaſid kõige ſuurema imestuſega.

„Mis kellaaeg ſa ootad oma jooksupoiſſi?“ küſis ta naiſelt.

Lola kehitas oma peene ſiidkoe all oma õrnu õlgu ja nõjatus weelgi loiumalt tugitooli.

„Ma ei tea, — ta tuleb kella wiie ajal bürooſt.“

Mees pöördus akna juurest ära ja hakkas toas edaſi-tagaſi käima. „Ma ei ſaa aru, miks tunneb Konn tema wastu huwi?“ üriſes ta. „Lola, mina olen ſellest wanahärra Konnast täiesti tüdinud.“

Lola naeratas ja waatas talle poolenisti ſuletud laugude wahelt näkku.

„Wõibolla ſa oled tüdinud waid tõſiaſjast, et ſa ſaad raha ega pole ſul ſelle eest midagi teha,“ ütles ta. „Mind ennast ei puuduta niiſugune tüdimus kunagi. Ja ole kindel, et Konn ei pärikſ noort Bennetti, kui ta ei oleks ſeda wäärt.“

Brady tõmbas taskust uuri ja heitis pilgu ſelle kalliskiwidega kaunistatud märkmikule.

„Kell on wiis —, wõibolla ei tea poiſs, et ſa oled minuga abielus.“

„Sa oled narr,“ wastas Lola end laiſalt ringutades. „Kas peakſin hakkama ka weel ſeda wälja lobiſema.“

Lew Brady käis uuesti edaſi-tagaſi. Siis kostus nõrka kellahelinat, ja mees waatas küſiwalt naiſele. See noogutas, tõuſis püsti, kohendas patja ja wõttis taas oma endiſe aſendi.

„Aa!“ ütles ta, ja mees läks ſõnakuulelikult täitma ta käsku.

Tulija oli Ray Bennett. Ta astus rutates Lola juure, haaras ta käe ja ſuudles ſeda.

„Tulen hilja. Wana Johnſon pidas mind kinni weel pärast ſeda, kui teiſed olid juba ammugi läinud. Oo, on ſee aga ſuurepärane ruum! Mul ei olnud aimugi, et ſa elad nii ſuurejooneliſelt, Lola.“

„Kas ſa tunned Lew Brady't?“

Ray noogutas naeratades. Ta nägi wälja nagu kehastatud õudſus, ja Brady juureſolek ekſitas teda wähe. Ta teadis ammugi, et Lola oli Bradyga mingis äriliſes ühenduſes. Peale ſelle oli Ray ka uhke nende arwamuste-ſegaduſe üle, mida nimetatakſe „wabadeks waadeteks“. Tal olid kujutelmad uuest ſeltskonnakorrast, mis ſeiſawad kõrgemal kui niiſugune orjameelſus, mis meestele ja naistele nende ſuhetes teineteiſega peale ſunniwad wanamoeliſi ſeaduſi. Ta oli noor ja nägi aſju nii, nagu ta neid näha tahtis.

„Niiſiis,“ — kõneleme nüüd ſinu imetoredast kawatſusest,“ ütles ta, kui ta Lola märguandel oli istunud tema kõrwale. „Kas Brady teab ſellest?“

„See ongi Lew' idee,“ wastas Lola pealiskaudſelt. „Tema ju luurab üha häid wõimaluſi, igatahes mitte iſeendale, waid ikka ainult teistele inimestele.“

(Järgneb.)

Pilk maale.

Külwitööd lõpukorral. Wiljaſeemet oli küllaldaſelt. Tööliste puudus ja raha nappus.

Põllutöödega ollakſe praegu kaunis „järjel". Paljudes taludes on wiimane kui põld juba ſeemendatud, kuid on ka neid taluſid, kus külwitööd poole peal. Kartulipanekuga ollakſe raskustes, ſeſt nii palju ei leita tööliſi kui tarwis. Tööliste puudus annab maal end tunda. Jutt ei ole niipalju hinnaſt kui juſt tööliste puuduſeſt. Harilikul kewadel ſeda niiwõrd tunda ei oleks olnud, ſeſt ſiis oleks ſuudetud ka wähema tööjõuga aegajalt töö korda ſeada. Nüüd tulewad teha kõik tööd korraga ja igal pool, mis otſekohe näitab, et kiirete tööde läbiwiimiſeks põllutöödel tarwiliſt arwu töötegijaid ei ole. Samaſugune nähtus kordub ka heinaajal ja tõukoristamiſel, kui tõuwili ruttu walmib. Tööliste palgad on natukene madalamad kui läinud aastal. Sellepäraſt on põllutööliste järele ka nõudmine ſuurem. Seiſukorda kergendab ka asjaolu, et töölistele ſaadakſe oſa palka taſuda ainetes.

•

Suiwilja idanemisaeg on praegu hea. See teeb põllumehe ſüdame päris rõõmſaks. Maas on tarwiliſel arwul niiskuſt ja oras tärkab peale külwi õige ruttu. Seega jääb wähe idanemata. Ka ei ole tänawu tunda ſeemnepuuduſt, ſeſt eelmiſe aasta ſaak andis hea ülejäägi. Külwiga ei olda ſellepäraſt tagaſihoidlik. Ainukene, mille üle pead murtakſe, on linakülw, ſeſt linaſt ei ole mitme aasta kestel midagi ſaadud. Kuid mõtlemata oleks linaſt ſootuks loobuda, kuna turu ſeiſukord muutuda wõib ja lina end jälle taſub. Kuid teiſeks — meie iſe hakkame rohkem lina tarwitama ja õige naljakas oleks, kui lina ſiſſe hakkame wedama, nagu ſeni oleme teinud linaſe riidega. Meie peame linatööstuſes jõudma ſeiſukorrani, et linaſt riiet enam ſiſſe ei weetaks, waid iſe oma tarwituſe ſaame rahuldada.

•

Niiduheina ſeiſukord on hea. Soe kewade wõimaldab ſelle kaswu ja niipea kui ſuurweſi niitudelt kadus, algas tugew heinakaſw. Ainult kõige madalamatel kohtadel on hein hõre, kuid juur on hea ja ſoodſate ilmade edaſikeſtmiſel wõiwad needki niidud anda head ſaaki.

•

Mida wähemaks jääwad metſad, ſeda rohkem hakkawad ka põllupidajad otſima teiſi kütteaineid. Nii on märgata tänawu ſuurt nõudmiſt turbaſoode järele. Tahetakſe lõikama hakata ka alusturwaſt, ſeſt karja kaswamiſega ei ſuuda põllud anda enam tarwilikul määral aluspõhku. Ka kulub aluspõhuks määratud põhk teinekord loomatoiduks, nagu ſeda tänawu kewadel mitmel pool näha wõis. Nüüd on karjad juba päästetud, ſeſt karjamaadel on hein kaunis hea. Kuid warajane karjade wäljalaskmine wõib tuua karjamaadel heinapuuduſe peale jaanipäewa, kuna karjamaad pehmed ja loomad tambiwad noore heina pehmesſe maaſſe.

•

Rahapuudus on maal endiſelt ſuur. Piim ja peekon on odaw ja ei anna ſeda, mis ſaadi eelmiſtel aastatel, kuid loomatoit on ſamuti odawam, mis ſelle wahe taſa teeb, kuid ſelle eeſt peab rohkem produtſeerima, ſeſt makſud ja muud kohustuſed on endiſeks jäänud. Kõige waluſamalt annab end rahapuudus tunda waſt heinatööde ajal, mil talud wõõraſt jõudu kõige enam tarwitawad ja kus päewatöölistele töötaſu tuleb korraga ning puhtas rahas taſuda.

Lina külwipind L.-Euroopas wäheneb.

Kuid hinnad püſiwad endiſel taſemel.

Linaſeriide nõudmine maailmaturul loid.

Lääne-Euroopaſt, kus tänawuſed linapõllud juba külitud, tuleb teateid lina külwipinna tunduwaſt wähenemiſeſt. Prantſusmaa kohta oli juba waremalt teateid. Nüüd kõneldakſe Belgias lina külwipinna wähenemiſeſt 30—50 protſ., Hollandis kuni 30—40 protſendi wõrra. Oraſed on igal pool juba üleval ja, tänu ſoodſatele ilmadele, wäga head.

Harilikkudes oludes oleks neiſt teadeteſt jätkunud tugewa hinnatõuſu põhjustamiſeks linaturul. Kuid praegu ei awalda külwipinna wähenemine hindadele mingit mõju. Põhjuſeks on, nagu juba waremalt tähendatud, Wenemaa. Arwatakſe, et Wenemaal lina külwipind niiwõrd kaswab, et linakiu tarwidus maailmaturul lahedasti kaetakſe.

Linaſeriide nõudmine maailmaturul on endiſelt loid. Ketrajad nuriſewad ka linahindade kõikuwuſe päraſt, mis takistab kalkuleerimiſt praeguſe terawa konkurentſi juures. Jaanuaris müüs Wene linamonopol mõne partii oma linu hinnaga 28 naelſterlingit tonn fob Riia WRKO 1. ſordi aluſel, märtſis tõuſis hind 10 naelſt. wõrra, aprillis läks wähe tagaſi ſelleks, et mai alul jälle tõuſu tunnuſeid awaldada.

Kõige raskemana tundub ſeiſukord Sakſa ja Tſchehho-Slowakia ketramistööstuſes. Schweidnitzi ja Alam-Sakſi-Kaſſeli tööstus-kaubanduskojad oma 1. weerandaasta ülewaadetes kurdawad Wene lõngade ſiſſeweo päraſt madalate dumpinghindadega, hoiatades et kui Wene lõngade ſiſſewedu ei piirata kõrgete kaitſetollidega, ſiis käesolewa aasta lõpuks ei wuriſe Sakſamaal enam ükski linawärten.

Prantſuſe ketrustwabrikantidel oli kindel kawatſus tööliste wastuſeiſuſt ja ſtreigiähwardusteſt hoolimata palkaſid 10 protſ. wõrra wähendada, alates 11. maiſt. Lille'i linaketrajad otſiwad wõimaluſi ketramata linade edaſimüümiſeks, lootes ſeega kaotada wähem kui lõngade müügiga.

Wähe paremana tundub linaketramiſe- ja kudumistwabrikute ſeiſukord Schotis ja Iirimaal. Sealſetel tööstuſtel näib olewat paremaid ſidemeid Am. ühisriikide, Hiina ja Auſtraaliaga, kuſt praegu järjekindlalt tellimiſi ſaadakſe, kuigi mitte ſuuri. Am. ühisriikidesſe nõutakſe eſijoones taskurätikuid ning wärwiliſi kleidi- ja ülikonnariideid. Sealjuures nõutakſe peaasjalikult odawaid ſaaduſi.

Ameeriklaſedki on kokkuhoidlikumateks ſaanud!

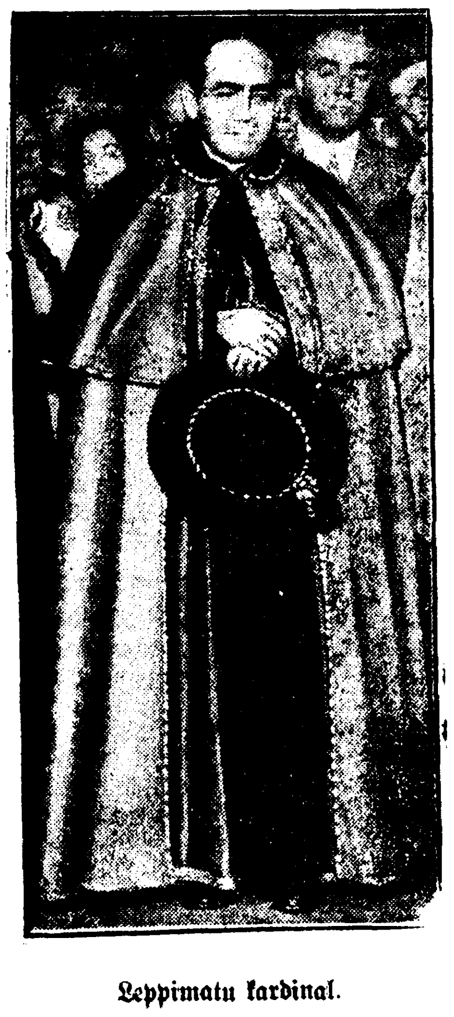

Leppimatu kardinal.

Toledo peapiiskop, kardinal Segura, on praegu Roomas. Kuna ta wabariiklikus Hispaanias wabariigiwaenuliku meelſuſe päraſt wihaaluſeks oli, on arwata, et teda enam tagaſi Hispaaniasſe ei ſaadetagi.

Punalaewastik manööwerdab.

Kahuripaugud kostawad Narwa-Jõeſuhu.

Neljapäewal kella ½6 ja ½7 wahel õhtul kuuldus N.-Jõeſuu kohalt merelt kahurite pauke, mille kaja Narwa linna ſelgesti oli kuulda. Nagu ſelgus, oli paukude tekitajaks N. Wene Baltimere punalaewastik, milline Soome lahel õppemanööwritel.

Poola uus walitſus wandus truuduſt.

Warſſawiſt, 29. mail. Poola uue walitſuſe liikmed andſid neljapäewal kell 12 wabariigi preſidendi ees ametiwande.

Walitſuſe kooſſeis on lõplikult järgmine: peaminister kolonel Pryſtor, portfellita miniſter Pieracki, ſiſeminister Skladkowski, wälisminister Zaleski, ſõjaminister marſſal Pilſudski, rahaminister Jan Pilſudski, kohtuminister Michalowski, haridusminister Czerwinski, põllutööminister Janta Polczynski, kaubandusminister — kindral Zarzycki, postiminister Boerner, teedeminister Kuehne, maareformi minister Kozlowski, awalikkude tööde minister Norwid Neugebauer ja tööminister Hubicki.

Gandhi Londoni-tulek.

Londoniſt, 29. mail. Indiaſt tulnud teadetel on Gandhi nõus tulema Londoni uueſt India ümarguſe laua konwerentſiſt oſa wõtma ka ſiis, kui India kogukonnawalimiste küſimus weel lõplikult lahendatud ei ole. Gandhi tuleb nõupidamistele ainult tingimuſel, et tema äraolekul kokkuleppeſt endiſe aſekuninga, lord Irwiniga, piinlikult kinni peetakſe. Kui hindu rahwuslaste juht neil tingimustel Londoni tuleb, ei wõta ta India konwerentſi istungiteſt oſa ametliku iſikuna. Ta eſineks ainult konwerentſil ſeletuste andjana India wajade üle.

Läti ooper wähendab palkaſid.

Riiaſt, 29. mail. Riigi juuremaks ooperile on eelarwes tunduwalt wähendatud. Ühenduſes ſellega peab ooper tõſiſte raskustega wõitlema. Ooperi direktori Reiterſi ſeletuste järele tuleb puudujäägi katteks wähendada palkaſid 5 protſ. wõrra. Koor, ballett ja ſolistid on ſellega nõus, kuid orkester mitte. Et ooperil edaſitöötamiſt ſiiski wõimaldada, kawatſetakſe „tõrkujate" aſemele uuſi jõude palgata.

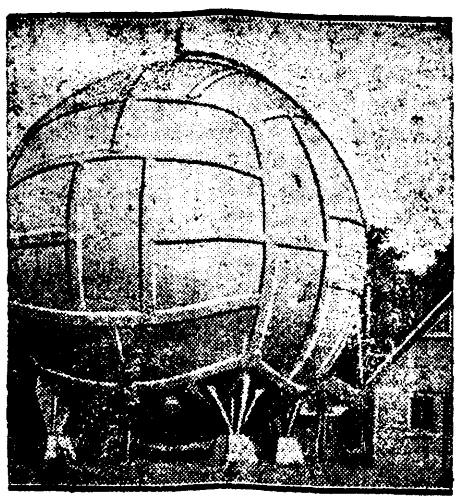

Tehnika otſib uuſi worme.

Omapärane gaaſinõu, mis pildil näha, on uuemaks tehnika ſaawutuſeks. Kera worm annab kõige wähema materjalikulu juures ſuure ruumi kaſulikkuſe.

Põhjamaade üliõpilaste karskuskongreſs.

Eesti üliõpilaste karskusühenduſele tuli hiljuti kutſe wõtta oſa eſimeſeſt põhjamaade üliõpilaste karskuskongreſſiſt, mis peetakſe Helſingis käeſolewal ſuwel 23.—25. juulini. Põhjamaade üldine neljas karskuskongreſs leiab aſet ſamuti Helſingis 25.—29 juulini. Kongreſſi kawas on hulk ettekandeid kõikide põhjamaa üliõpilaskondade karskustöö ſeiſukorraſt ja rida ekskurſioone Soome iluſamatesſe maakohtadesſe. Ühel ajal kongreſſiga korraldatakſe ka üliõpilaskarskustööd ſelgitaw näitus wastawate ſtatistiliſte tabelite, karskuskirjanduſe, üleswõtete jne. wäljapanekutega. Eesti poolt on kawatſetud oſa wõtta wõimaluſt mööda nii kongreſſiſt kui ka näituſeſt.

Lohuſoos põleſid loomad lauta.

Neljapäewa lõuna ajal põles maani maha Lohuſoo wallas ſama nimeliſes külas Kaarel Kiwi wanapoolne elumaja ühes laudaga. Tules hukkuſid kolm ſiga ja üks waſikas. Tuli oli alanud elumaja küdewaſt ahjuſt, mille korſten ei olnud korras ning mis tule oli edaſi annud pööningul korſtna ümber hoitawatele heintele. Tules häwinenud hooned ja wara olid kindlustamata. Üldine kahju 1500 kr. Tuld kustutas kohalik tuletõrje.

„Estonia" ei taha leppida koondatud kooſſeiſuga.

Majanduslikkude raskuste mõjul on teatrite ſeiſukord tubliſti raskenenud. Teatriskäijate ja toetuste arw on aaſt-aastalt wähenenud. Et omaga wälja tulla, on teatrid wähendanud kooſſeiſe. Nii pidi „Estonia" käeſolewal aastal oma kooſſeiſu kärpima. Mitmele nimekamale lawajõule, ſamuti ka koori- ja orkeſtriliigetele öeldi 1. aprillil leping üles. Nüüd on küſimuſt korduwalt kaalutud teatri juhatuſes ja wõimaluſi otſitud rea iſikute tagaſipalkamiſeks, kelle eemalejäämine wõiks halwawalt mõjuda teatri tegewuſele. Nagu kuulda, on teatri juhatuſel korda läinud ſummaſid leida eſialgſelt kokkuſeatud koondatud kooſſeiſu ſuurendamiſeks. Palju neiſt, kellele leping üles öeldi, tagaſi wõetakſe, ſelgub esmaspäewa õhtul „Estonia" juhatuſe kooſolekul, kus küſimus lõplikule otſustamiſele tuleb.

Töötud eſitaſid märgukirja.

Eile eſitati töötute toimkonna poolt haridus- ja ſotſiaalminiſtrile märgukiri, milles tähelepanu juhitakſe asjaolule, et tööpuudus, waatamata kewadiſele hooajale, wäga wähe on wähenenud. Talwiſe hooaja hädaabitööd on kõikjal lõppenud, kuid wabanenud tööliſed ei ole weel mujal tööd leidnud. Töötute arw Tallinna tööbörſil on üle 800. Juhitakſe tähelepanu ſellele, et ſuwiſed hooaja tööd, mis ette nähtud omawalitſuste jaoks, läbi wiidaks täies ulatuſes ja tööliſi wõetaks ainult tööbörſi kaudu. Edaſi toonitatakſe, et haridus- ja ſotſiaalminister astuks ſamme, et ettewõtjatele wäljaantud kraawi- ja ſüwendustöödel makſetaks töölistele korralikult palka puhtas rahas, aga mitte toiduainete tſchekkides, nagu ſee praegu paljudes kohtades ſündiwat.

Noorſoo ſuwipäewad ja ſpordiwõiſtluſed Wiljandis.

Noorſoo 4. üleriiklikud ſuwipäewad korraldatakſe käeſolewal ſuwel 13.—15 juunini Wiljandis, ühes ſuuremaulatuslikkude ſpordiwõiſtlustega. Kawa on nendeks ſuwipäewadeks õige mitmekeſiſeks tehtud ja annab esmakordſelt waimliſe oſa kõrwal ka noorſoo ſportlistele harrastustele maad. Referaatidega eſinewad ſuwipäewil tuntud ſeltskonnategelaſed, pedagoogid kui ka noored iſe, käſitades noorſoo ilmawaate, elureformi, töökorralduſe j. t. küſimuſi, milliſed meie noorſoole wõikſid elawat huwi pakkuda. Peale referaatide ja ſpordiwõiſtluste on eſimeſel peopäewal noori lubanud tutwustada Wiljandi linna ja ſelle ümbruſega hra A. Weſtren-Doll ning pühapäewa õhtul noorte kunstiõhtu Wiljandi Haridusſeltſi tütarlaste gümnaaſiumis.

Suwipäewade tegelikuks korraldajaks on Eesti Noorſoo Karskusliit ja kohapealſed noorſoo organiſatſioonid, kuna oſa wõtta wõiwad kõik eesti keſkkoolide õpilaſed, õpetajad ja E. Noorſoo Karskusliidu liikmeks olewad organiſatſioonide liikmed. Suwipidustuste peakorteriks on Wiljandi Eesti Haridusſeltſi tütarlaste gümnaaſium. Oſawõtjaile on korraldatud taſuta ühiskorter ja hinnaalandusega ſõit raudteel. Jääb ainult ſoowida, et iluſaid kewade ilmu ja waba ſuweaega noored rohkelt kaſutakſid iluſate mälestuste omandamiſeks ning oſawõtt neiſt koolinoorte poolt oleks ſama elaw kui warematel ſuwipäewadel Pärnus ja möödunud ſuwel Otepääl.

Koolide koondamine wabariigi walitſuſes.

Tartu tehnikagümnaaſium ühendamiſel reaalgümnaaſiumiga. Kommertsgümnaaſium jääb edaſi töötama endiſe klaſſikomplektiga.

Eile kell 12 tuli wabariigi walitſuſes arutuſele haridus- ja ſotſiaalminiſtri ettepanekul koolide ja klaſſikomplektide koondamiſe küſimus. Küſimus tekitas walitſuſe kooſolekul pikemaid läbirääkimiſi, kuna ſee on üks waluſamaid küſimuſi. Kohalikud ringkonnad, keda aſi puudutas, on kõik rattad käima pannud, et nende kooli ei koondataks. Nii käiſid wiimastel päewadel paljud delegatſioonid riigiwanema ja miniſtri jutul. Loomulik, et walitſus ei ſaa kuigi ſuurel määral arwestada kohalikkude tegelaste ſoowidega, ſeſt igaüks tahab, et nende kool jääks alles. Kui aga üks kool alles jääb, tuleb teiſi koondada, muidu ei ole wõimalik ſaawutada eelarwes taſakaalu.

Haridus- ja ſotſiaalminiſtri kawa järele, mille eile walitſus pidi kinnitama, tahetakſe likwideerida 4 keſkkooli ja 60 klaſſikomplekti mitmeſt kooliſt. Keſkkoole koondatakſe Tartus 1, Wiljandis 1, Walgas 1, Rakweres 1. Klaſſikomplekte koondatakſe kõige enam Pärnus. Tartus kuulub koondamiſele tehnikagümnaaſium, mis liidetakſe reaalgümnaaſiumiga. Eſialgſe kawa järgi taheti wähendada ka kommertsgümnaaſiumi klaſſikomplekte, kuid et ſee on ainukene kaubanduslik õppeaſutus Lõuna-Eestis, ja tema õpilaste arw üle 300, ſiis otſustati kool jätta töötama endiſe klaſſide arwuga. Loodetawasti kinnitab ka walitſus miniſteeriumi otſuſe.

Toimetuſe töö lõpul kestis walitſuſe kooſolek edaſi.

Soome külalised jõuawad Tallinna.

Üks liidu liigeteſt jäeti kõrwale.

Eſialgſete teadete järele pidid Eestisſe külla ſõitwad ſoome kirjanikud Tallinna jõudma kell 2 päewal. Päraſt aga ſelgus, et laew on wäljaſõitmiſega Helſingiſt hilinenud, mispäraſt laewa jaabumine wõis alles kell ½4 teostuda. Soome kirjanikkude wastuwõtmiſeks olid kõik Tallinnas aſuwad Eesti Kirjanikkude Liidu liikmed jalul. Tartuſt oli ſõitnud kohale Fr. Tuglas. Sadamas olid wastas kirjanikud: Tuglas, Aſt, Hubel, Kiwikas, Antſon, Jaik ja teiſed.

Terwituſed ſadamas olid ſüdamlikud. Kell ¼4 jõudis aurik „Suomi" Tallinna ſadamasſe. Wastuwõtjate pere oli kaswanud weelgi ſuuremaks. Oli ſaabunud rida „Estonia" näitlejaid dir. Kaſemetſaga eesotſas, Soome chargé d'affaires Snellmann abikaaſaga, kirjanikud Marie Under, Adſon j. t. Kohal olid ka paljud reporterid ja „Estonia-Filmi" wäntajad. Juba kaugelt paistis laewal ſilma mag. Paawolaiſe pikk kuju, tema kõrwal Ilmari Kianto lühikeſe halli habemega ja Arwi Järwentaus mustade pastoriprillidega. Oſa mõlemi maa kirjanikke oli omawahel juba warem, tuttaw waremaſt ajaſt wõi möödunud aasta külaskäiguſt. Sõitjad olid mereſõiduga wäga rahul, ſeſt ilm oli olnud merel tore. Külaliſed peatuwad „Kuld Lõwis".

Peale nende kirjanikkude, kelle nimed juba eilſes lehes tõime, ſõitis kaaſa weel kirjanik Arwi Järwentaus. Päraſt terwituste wahetamiſt wiidi külaliſed wõõrastemajja. Õhtul oli Seltskondlikus Majas Kirjanikkude Liidu poolt dinee, milleſt wõtſid oſa kõik Tallinnas aſuwad Kirjanikkude Liidu liikmed peale Bernhard Linde, kellele kutſe ſaatmata jäeti ſel põhjuſel, et tema ilmumiſe korral oleks ſuurem oſa kirjanikke dineele tulemaſt keeldunud.

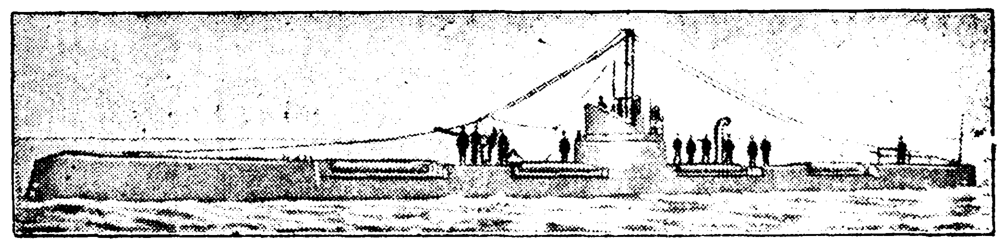

Hukkunud „nr. 9".

Hukkunud punalaewastiku allweepaat nr. 9, mis nüüd 45 mehega Soome lahe põhjas ootab wäljatõstmiſt. Weel neljapäewal jatkaſid Nõukogude Wene laewad Kransgrundi juures hukkunud allweepaadi otſimiſt.

Wangimajade direktori otſus kolmat korda tühistatud.

Narwa wangla naisametnikkude wallandamiſe asja arutamine riigikohtus.

Reedel oli riigikohtus kolmat korda arutuſel Narwa wangla naisametnikkude wallandamiſe aſi. Riigikohus otſustas ka ſeekord wangimajade walitſuſe direktori otſuſe tühistada.

Helene Kotow ja Marie Wahter, mõlemad Narwa wangla ametnikud, wallandati oma kohtadelt 1929. aastal diſtſiplinaar korras. Selle otſuſe tühistas riigikohus. Kuid ka teiſtkordſel asja arutamiſel jäi wangimajade walitſus oma eſialgſe otſuſe juure. Riigikohus tühistas wallandamiſe-otſuſe teiſtkordſelt. Kolmanda korra arutamiſel pandi mõlema ametniku kohta uus juurdlus toime ja alul wangimajade walitſuſe inſpektor ning hiljem ka direktor jäid wallandamiſe otſuſe juure. Nüüd riigikohus tühistas wallandamiſeotſuſe kolmat korda.

Kaebajate huwiſid kaitſes riigikohtus adw. Wahter, ühe wallandatu abikaaſa, kuna wangimajade walitſuſe direktor oma wolinikku ei olnud ſaatnud.

Wallandatud naisametnikkude ſüüteod pidid ſeiſma ſelles, et nad olid laſknud oma musta peſu wangla hobustel wedada, üks neiſt pidi olema laſknud laua kantſeleiſt wälja tõsta, teine wangiwalwuril pakki ſadamasſe kanda jne. Wiimaſel kohtuistungil ſelgus, et peſu wedamine ja laua tõstmine oli ſündinud wangimaja ülema korraldusel.

Olgu tähendatud, et käeſolewad wallandamiſeasjad olid omal ajal kõne all riigikogu komiſjonides, kus ſellepäraſt ka teatawaid etteheiteid tehti wangimajade walitſuſe ülema Preſſi aadreſſil.

Äikſetormid ja uputus Inglismaal.

Londoniſt, 29. mail. (Trj.) Päraſt mõnda aega keſtnud päikeſepaisteliſt ilmastikku, mis muuſeas inglastele andis iluſad ſuwistepühad, puhkeſid kogu Inglismaal ägedad äikſetormid. Mitme aasta kestel ei olewat Londoni kohal olnud nii ägedat äikeſt kui nüüd. Wihmaſadu tekitas mitmel pool ſuuri uputuſi. Mitmed jõed on tõuſnud üle kallaste, häwitanud ſildu ja üle ujutanud külaſid ning linnaſid. Mitmes wähemas linnas on tänawad wee all. Eriti ſuur on kahju Walesi lõunapoolſes oſas. Eluni jõe orus, Walesi piiril, tuli paatide abil elanikke päästa ülesujutatud majade katustelt. Abergavennys on palju inimeſi jäänud peawarjuta. Selles piirkonnas on ka maalibiſemiſed ſünnitaſid ſuuri kahjuſid. Raudteeühenduſed on mitmel pool katkenud ja maanteed on muutunud läbipääsmatuks.

Londonis lõi pikne mitu maja põlema. Omnibuste liinid Londoni ja Lõuna-Walesi wahel olid ſunnitud oma tegewuſt katkestama. Kannatada on ſaanud ka lennuliinid. Ränga tormi tõttu oli kaks kaubalennukit ſunnitud hädamaandumiſele. Üks neiſt oli Ingliſe kaubalennuk „City of Melbourne", mis tegi hädamaandumiſe Lutoni ümbruſes. Lennuk oli teel Londoniſt Pariiſi wärskete ajalehtede koormaga. Maandumiſel ſai lennuk kannatada, kuid lendur jäi terweks. Prantſuſe lennuliini aeroplaan, mis oli teel Lypne'i lennuwäljalt Pariiſi, oli ſunnitud hädamaandumiſele Amershami ümbruſes.

Surm igaweſes jääs.

Nagu warem teatatud, leidis abiekſpeditſioon Gröönimaa igaweſes jääs hukkunud polaarekſpeditſiooni juhi Alfred Wegeneri. Pildil on üks wiimaſeid üleswõtteid teadlaſeſt.

„Postimeest" loeb igaüks
kes tahab **teadlikult osa wõtta** Eesti politilisest, kultuurilisest, majanduslikust, sotsiaalsest elust!

Liialdatud nõudmine Tartu wastu.

Kolmandik koondatawateſt keſkkooli-klaſſideſt langeb Tartu peale.

Reedel aſus wabariigi walitſus keſkkoolide koondamiſe küſimuſe lõplikule otſuſtamiſele. Arwatawasti ſellega eile weel lõpule ei jõutud.

Teatawasti tahetakſe üldſe ſulgeda 60 keſkkooliklaſſi, kaaſa arwatud ka need klaſſid, kus keſkkoolid üldſe ſuletakſe.

Et teatud koondamine ja kokkutõmbamine keſkkoolide alal kulude wähendamiſe ſihis tarwilik on, ſelle wastu ei ole waieldud. Mõnede keſkkoolide, eriti maal aſuwate koolide ſulgemiſe wastu on kohtadel tugewat häält tõstetud, mõnel pool on wastupõhjenduſed üsna kaaluwad, kuna teiſal jälle puht „omanurga" huwid peaoſa näiwad mängiwat. Loodetawasti leiab walitſus neis küſimustes wastuwõetawa ja meelirahustawa keſktee.

Miga aga praeguſel ſilmapilgul ära märkima peab, on aſjaolu, et koondamiſe kawa Tartu juhtes, nagu ſee wastawa miniſtri poolt walitſuſele ette pandud, natuke liiga ſuuri kokkutõmbamiſi nõuab, kuna teiſal jälle armuliſem ollakſe.

Wõtame arwud. Tartus tahetakſe ſulgeda 20 keſkkooli klaſſi, mis teeks wälja üldiſeſt ſuletawate klaſſide arwuſt terwelt kolmandiku, kuna Tallinna peale langeb ainult 5 klaſſi! Selle juures peame arweſſe wõtma, et Tartus on 10 keſkkooli, Tallinnas 25. See proportſioon ei ole õiglane. Tartult nõutakſe liialdatud ohwreid.

Tehnika- ja reaalgümnaaſiumi ühendamiſega likwideeritakſe Tartus niikuinii üks keſkkool, millega wäheneb klaſſide arw 10 wõrra. Peale ſelle aga tahetakſe weel 10 klaſſi ſulgeda. Kui Tallinna 25 keſkkooliſt ainult 5 klaſſi wõimalikuks leitakſe likwideerida, kuidas ſiis wõib wõimalik olla, et Tartu 10 keſkkooli peawad ohwerdama 20 klaſſi?!

*

Aga weel teiſeſt küljeſt. Tartu on koolilinn. Ja ſeda täie õiguſega. Maa on ſee, mis Tartule wohkesti keſkkooliõpilaſi annab. Kui aga maa-keſkkoole ſuletakſe, ſiis ei tähenda ſee weel mitte ſeda, et need, kes ümbruskonnaſt kohalikus keſkkoolis õppiſid, wõi õppida kawatſeſid, keſkkooli hariduſeſt üldſe loobuks. Nad lähewad linna õppima.

Peale ſelle toowad Tartu keſkkoolidele kahtlemata kaswandikke juure uued walmiwad raudteed, mis Tartu ka kaugemale ümbruskonnale märkſa kätteſaadawamaks teewad kui praegu. Ei pea ka unustama, et täies ulatuſes jõusſe astuw 6-aastane kooliſundus keſkkoolide õpilaste arwu tõstab.

Kuhu paneb aga Tartu kõik need juuretulejad, kui keſkkoolid ſiin äärmuſeni koondatakſe?

*

Küſimuſe all on muu ſeas ühe humanitaar-haru ſulgemine tütarlaste gümnaaſiumis, ſellega koondataks ſelles koolis 5 klaſſi. Praegu on nimetatud kool 15-klaſſiline. Selle juures ei nõua ta aga mingit juuremakſu omawalitſuſelt, waid tuleb juba 7 aastat omaga wälja. Selle juures on weel koolimaja remonteeritud ja muid kuluſid kantud. Kui aga koolil üks haru ſuletakſe, tähendab kool 10-klaſſiliſeks muudetakſe, ſiis wõib lugu niiſuguſeks kujuneda, et omawalitſus peab koolile juure hakkama makſma, ſeſt kooli üldkulud nii 10- kui 15 klaſſi juures ei muutu mitte nõnda, et kokkuhoidu ſaawutataks, waid hoopis ümberpöördult. Koolide koondamine on aga peamiſelt ſihitud juſt kulude kokkuhoiu poole.

*

Kõike eelpooltoodut arweſſe wõttes, peab otſuſele jõudma, et Tartule teatud määral ülekohut tehtaks, kui keſkkoolide koondamine ſiin ſelles ulatuſes läbi wiiakſe, nagu kawatſus on. Loodame, et wab. walitſus lõpliku otſuſe tegemiſel Tartu ſeiſukorda ſiiski arweſſe wõtab.

„Veronika" ſeep on kõige parem!!

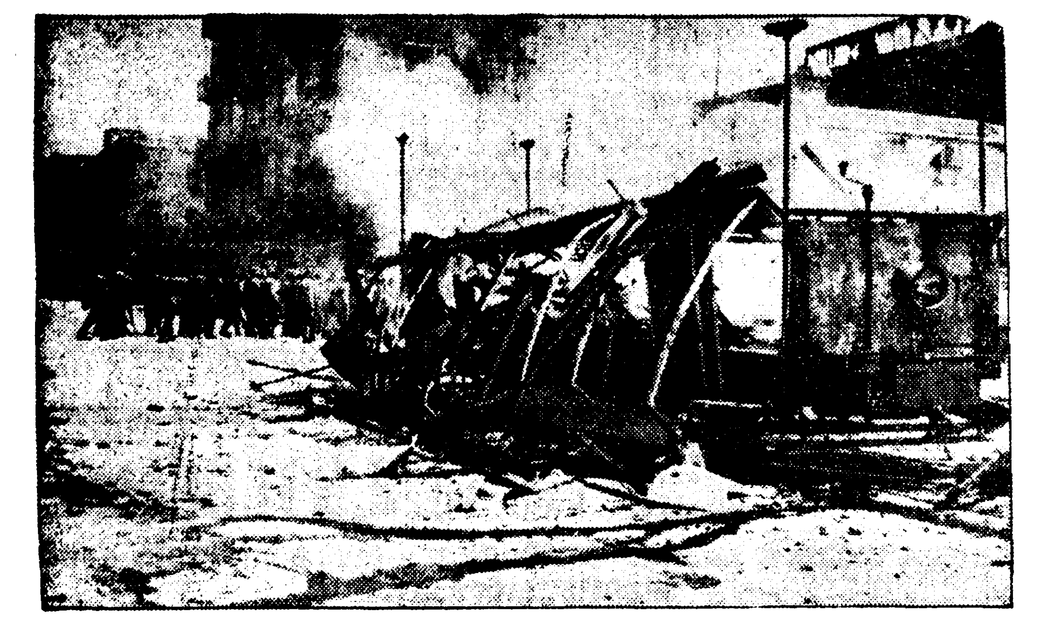

Walimisrahutuste järelpilt Egiptuſeſt.

Egiptuſes oli pealinn Kairos ſamuti ka prowintſis walimiste ajal raskeid kokkupõrkeid. Kairos korraldas Wafdi erakonna 10.000 poolehoidjat ſuure meeleawalduſe; rahwahulk lõhkus tänawraudtee waguneid, autobuſe ja tänawalaternaid. Politſei oli ſunnitud ſõjariistadega wahele astuma, kusjuures mitu inimeſt ſurma ſai. Meie pildil on wafdistide poolt Kairos põlemaſüüdatud tänawraudtee waguneid.

Suwituskirjad

Romulus Tiitus.

Pühadene ſõit grüüneſſe.

Armſad kaaskodanikud!

See päris ſuwitamine ei ole weel mitte käes. Ja ſee käesolewane kiri on ainult n. ö. wäikene ſiſſejuhatus nendele tõſiſtele ſupelſakſa kirjadele, milliſeid ma juba lähemal ajal awaldama hakkan. Siin on üksnes lihtne ülewaade pühapäewaſeſt wäljaſõiduſt grüüneſſe, nagu neid minu abikaaſa Liine ühes minu ja meie lastega ſagedasti ette wõtab.

Päris ſommerdama ſõidan alles eſimeſel juunil, aga minu abikaaſa ei ole weel kindla otſuſe annud, kuhu kanti nimelt.

Arwatawasti ſiiski kuhugi peenemasſe kuurorti — Pärnu wõi Hungerburki. Seſt raha mul on. Päraſtpoole ſõidame ka weel maale tante Emilie juurde. Ning ſiis kirjutan teile juba huwitawaid ſommerdamiſe kirju nii kuurordiſt kui maalt.

Juba laupäewa õhtul hakkaſime ettewalmistuſi tegema. Pearõhku panime ſöögi peale. Seſt wärske luhwti käes läheb kõht ruttu tühjaks ning minu abikaaſa tahab ſel aastal 12 kilo juurde wõtta. Ta waenekene ongi wiimaſel ajal palju mureſid üle elanud. Nüüd hiljutigi õmbleja oli uue krepte-ſiimiſt kleidi nii ära wusſinud, pane ſelga wõi ära pane. Ja lapſed kah teewad omajagu muret. Noorem — Peeter — on juba nelja aastane, aga ſööb jama wähe kui mõni täiskaswanud inimene. Ei aita iſegi ſee kui mammi teda ſööma kutſudes ähwardab, et — tule ruttu, muidu papi ſööb eeſt ära. Wärske luhwt peaks tema peale iſuäratawalt mõjuma.

Heakene küll, pakkiſime kaks ſummadanitäit toidupooliſt kaaſa: paar praetud kana, neli kilo ſealiha, kauſſitäis kotlette, kolm kilo waſikapraadi, wiiskümmend muna, portfellitäis pannkooke, ſprotte, kiluſid, wõileibu, üks ſuitſutatud ſink, kolm kauſſi ſülti, paar torti, roſinatega ſaiu, tirinatäis kompotti ja pudeliga piima. Ning ſee oligi kõik — palju ei tahtnud kaaſa wõtta — ſuwatſeſime jääda anult üheks päewaks. Ja kui puudus tuleb, wõib ju ümbruskonnas mõneſt taluſt piima ja leiba osta. — üks päew wõib ka lihtſama toiduga läbi ajada.

Peale ſelle panin ſalaja weel kõigeſt paar pudelit wiina taskuſſe. Wõtſime ſiis weel paar tekki kaaſa, ja patju, ſeſt maa on weel ſihwtine ja wõib kergesti reumatismuſt ja muid tõbeſid ſaada. Loomulikult ei unustanud me ka grammofoni — meil on uuſi ſlaagerid — Du biſt mein Maskotchen geweſen — ja Du biſt die Greta Garbo — milliſeid tükke minu abikaaſa ka klaweril mängida mõistab.

Heitſime ſiis õhtul õige warakult magama, ſeſt rong läks pühapäewa hommikul wara. Kuid magamiſeſt ei tulnud midagi wälja. Wanem poiſs ei jaanud kuidagi rahu. Iga tunni ſees käis teine mitu korda kella waatamas ja ſiis äratas alati meid mammiga üles, kartuſes et hiljaks jääme. Ei aidanud lõpuks muud midagi, kui pidin poiſil kere tuliſeks tegema. Ent hommikul oli ta juba kadunud. Leidſin teiſe Emajõe kaldal omaſuguste tattninadega röövlit mängimas — uus antſuh nii poriga koos, et wõtſime ta karistuſeks kõige wanemate riietega kaaſa. Jumal teab, mis ſeſt poiſiſt küll ſaab, too ei taha muud kui kakelda ja päewad läbi ringi jooksta. Lõpuks ſaime ſiiski minema. Sõitſime woorimehega jaama. Teel kohtaſime naabrit Juhkamſoni, kes küſis, miks me juſt eſimeſe püha koliniſeks oleme walinud. Rumal inimene — tema ſõidab muidugi grüüneſſe, ainult ſeitung taskus. Jaamaruumid olid grüünetajaid ääreni täis. Ja mitte ükſi ruumid, waid ka trepid. Seſt ſee rahwahulk ei koosne mitte ükſi ſõitjateſt, waid ſuurema oſa moodustawad kindlasti uudishimulikud, kes on waatama tulnud, et kes ſõidab kah.

Ja ſee on wäga rumal komme, ilma põhjuſeta jaama ruumides jalutada. Mina iſe armastan küll ka ſõitude ajal jaamas wiibida, kuid mitte kunagi uudishimu päraſt. Mul on wäga palju fröintſid, ning pea alati juhtub mõni tuttaw ſõitjate ſeas olema, kellega mõne ſõna juttu ajad ja lõpuks — kui tuttaw mõni preili juhtub olema, talle jaamaeſiſel ninarätti järele lehwitad. Aga ſiis kui jaamas ühtegi tuttawat ei ole, olen ma ſeal ainult pool tundi ja tulen kohe ära. Aſjata wahtimiſt ma ei ſalli.

Taipaſin kohe, et piletikasſani küüniſmiſeks tükk tööd ära teha tuleb. Sellepäraſt laduſin kohwrid pakikandja turjale, kes jaluſt tugewasti painduma hakkas, wõtſin lapſed ſülle ning walides kõige nõrgema koha rahwamüürus, alustaſin rünnakut. Alguſes läks hästi. Täiesti ilma wigastuſeta jõudſin ukſeni, ſiis ei pääſenud enam edaſi. Keegi oli kottide ja pampude kuhjaſt möödapääſematu kaitſewalli ehitanud ja istus iſe keſet ſeda kindluſt, kogu aeg karjudes: ärge presſige peale, te näete ju, et ruumi ei ole. Wihastaſin. Seeſuguſt korralageduſt, nagu Tartu jaamas pühade ajal, ei tule wiſt kuſagil ilmas ette. Ei ühtegi teed ega wahet ſelles inimmasſis, miskaudu üks iſa oma kahe lapſega liikuda wõiks. Lõpuks õnnestus mul ſiiski läbi ſelle ſegaduſe piletikasſani jõuda.

Kolm piletit Elwa — karjuſin läbi kasſaaugu. Kuid ſee oli ka kõik, mis ma pilette heaks teha ſuutſin. Kuhu te trügite — ütles äkki kare hääl, mis kuulus mundris iſikule — minge aga piletiſappa, ega nii ei ſaa. Siin walitſeb kord. —

Ei aidanud midagi. Siin walitſes kord ning ka mina pidin temale alistuma. Alistuſingi ſiis ja hakkaſin piletiſaba otſima. Ent ſeda oli wõimata leida. Rahwajõuk presſis mu pagaſi wastuwõtukoha ette ning ſinna ma jäingi.

— Teil kuhu läheb pagas, — pööras ametnik minu poole.

— Ei kuhugi — wastan, piletit tahan.

— Mis te ſiis ſiia tükite, — hoidke kõrwale. —

Sa taewakene, kuidas ſa hoiad kui liigutadagi ei ſaa. Ja kaks laſt kah weel järel waadata.

Wiimaks uskuſin ſiiski piletiſaba leidnud olewat. Aiuſin ühe noorewõitu härra ſeljataha ja jäin kohuſetruult ootama. Olin rõõmus, et ükskord ometi piletiſaba kätte ſain. Nüüd oli aega kah natuke ringi waadata. Liine oli kuhugi ära kadunud, kuid pakikandja oli juba mingiſuguſel ſeletamata kombel perroonile jõudnud. Kuid piletiſaba ei nihkunud ega nihkunud, kuigi pileteid kogu aeg palawikuliſe kiiruſega müüdi. Äkki kõlas kell. Piletiſaba minu ees lagunes, inimeſed haaraſid oma pagaſi ja ſiis märkaſin külma hirmuſudinaga, et ſee polnud üldſe mingi piletiſaba, kus olin ſeisnud.

Aga õnn tuleb wahel ſealt, kuſt ei tea teda oodatagi. Mu meheuhkus lõi ſooja lainena ſüdamesſe, kui oma ſilmaga nägin, kuidas minu truu proua wägewa tõukega kaks kalawenelaſt pikali lõi ning niiſuguſe kiiruſega kasſaſt piletid hankis, et ma rõõmujoowastuſes olekſin tahtnud hüüda: „Waadake, ſee on minu naine". Selleſt äkiliſeſt waimustuſeſt õhutatuna tegin minagi kangelasteo. Toetaſin eneſe tugewasti maha, kallutaſin pea ette ning kohutawa karjatuſega: „eeſt ära", tungiſin perroonini wälja. Järgmiſel ſilmapilgul olin juba wagunis, ning Liine minu järel. Ja ſiis ſai mulle ſelgeks, et raugematu tahtejõu abil ei ole wõimata iſegi waguniſſe pääſeda.

Õiguſt öelda, pühade ajal käib ju õige rohkesti liſaronge, kuid ſõit neis on niiwõrd igaw, et iſegi Wallace röövlilood pühade tuju ſüdamesſe ei jõua luua. Kaks korda olen ſõitnud, kuid enam ei ſõida. Seſt mõlemal korral olime konduktoriga ainukeſed ſilmaganähtawad eluſad olewuſed terwel rongil. Ja ſee on tõeline piin, kui pole ühtegi inimhinge, kellele wõikſid kurta raſket majandusliit ſeiſukorda, wõi küſida — mis uudiſt wõi kuidas elate. Ainult üksinduſt ihkawatele armastajatele wõiwad liſarongid meeldida — nad on ſeal täiesti kaitstud tülitajate eeſt.

(Järg tuleb.)

Õnnetus Berliini-Riia rongiga.

Rongide kokkupõrge Leedu territooriumil. Wedur ja 5 kaubawagunit purustatud, 7 iſikut haawatud.

Riiaſt, 29. mail. Berliini-Riia reiſijaterongi ja kaubarongi kokkupõrke kohta Leedu territooriumil teatatakſe täiendawalt: Kokkupõrge juhtus Janowi jaama lähedal. Jaamaſt wälja ſõites jooksis reiſijaterong kaubarongile peale, mis ſama teed mööda ſõitis. Reiſijaterongi wedur ja 5 kaubawagunit purunes. 7 iſikut ſai haawata. Päraſt ſeda kui reiſijaterongi täiendati, jatkati edaſiſõitu.

Rahutuſed Odesſa merekoolis.

Kaswandikud purustaſid Lenini pildi. Wangistati 16 punawäe ohwitſeri.

Warſſawiſt, 29. mail. Poola lehtedele teatatakſe Moskwaſt, et Kutaiſis wangistati kontrrewolutſiooniliſe tegewuſe päraſt 16 punawäe ohwitſeri. Odesſa merekooli kaswandikud, protesteerides paljude kaswandikkude kooliſt wäljaheitmiſe wastu, purustaſid Lenini pildi. Kooli ruumidesſe aſuſid GPU wäeoſad ja koolitöö katkestati.

Tſchitſcherin profesſoriks.

Moskwaſt, 29. mail. Nõukogude Wene endine wälisasjade komisſar Tſchitſcherin, kes läinud aastal lahkus oma kohalt terwislikkudel põhjustel (nagu ametlikult teatati), on annud nõuſolekut wõtta oma peale wälispolitika õppetool kommunistlikus akadeemias.

Tahtis Musſolinit tappa.

Kõmuline protſeſs Itaalias.

Roomaſt, 29. mail. (Trj.) Itaalia riigikaitſe tribunaali ees tuli arutuſele Sardiinia anarhiſt Michele Schirru protſeſs. Schirrut ſüüdistatakſe wandenõus Musſolini tapmiſeks. Kaebealune toodi kohtusſe teraspuuris. Surmkahtwatult andis Schirru kohtu ees oma ſeletuſi, milles ta ütles, et Musſolini tapmine on wiibinud ainult ſelle tõttu, et ta ei ole tahtnud atentaati toime panna rahwahulga ſeas, kuna ſiis oleks ſüütud wõinud kannatada. Schirru on anarhistina tegutſenud Ameerikas ja wangis olnud Masſachuſetts'is, kuid ſealt hiljem wabanenud.

Inflatſioon appi?

Prof. G. Casſelli arwamiſed majanduskriiſi kohta.

Londoniſt, 27. mail (Trj.). Inimkond on lõpuks nagu reiſijad Atlandi ookeani aurikul, mille kapten lahkub komandoſillalt, öeldes et ta on kaotanud kontrolli laewa liikumiſe üle ja ei ſaa enam kanda wastutuſt laewa kurſi eeſt.

Sarnaſe ähmaſe ennustuſega tuli wälja tuntud majandusteadlane profesſor Gustaw Casſel oma loengus pankiiride instituudis Londonis, milles ta maailma majanduskriiſi põhjuſeid lähemalt ſelgitas.

Ei tohi enam, ütles ta, raiſata aega waleprohwetide kuulamiſega, kes keeldudes igaſuguſteſt jõupingutusteſt rahandusſüsteemi juhtimiſel on aidanud luua, ſüwendada ja pikendada häwitawat majanduslikku katastroofi.

Casſeli poolt ſoowitatud pääſetee on järgmine: juhtiwate keſkpankade eſitajad tulgu kokku ja tehku ſuruliſele lihtne lõpp ſellega, et nad deklareeriwad keſkpankade walmisolekut warustada maailma makſuwahenditega ſarnaſel hulgal, et ſee hindade edaſiſe languſe täiesti wõimatuks teeb.

Senini keſkpangad kõhklewad ja eneſe peale ei wõta mingit wastutuſt nende käes olewa raha ostujõu eeſt, ſarnaneb inimkond reiſijatele Atlandil. Prof. Casſeli arwates on praeguſes kriiſis ſüüdi peaasjalikult Ühisriikide wildak rahanduspolitika.

Haagi kohtu otsus augustis.

Saksa-Austria tolliliidu küſimuſt arutatakſe kiires korras.

Haagiſt, 29. mail. (Trj.) Rahwuswaheliſe kohtukoja eſimees Adatſchi awaldas ſeletuſe, mille põhjal Saksa-Austria tolliliidu juriidiline külg peab kohtukoja poolt otſustamiſele tulema weel enne, kui rahwasteliidu nõukogu ſeptembris kokku astub oma järgmiſeks istungjärguks. Adatſchi andis teada, et wiimaſeks tähtajaks dokumentaalſete tõenduste eſitamiſeks kohtule on 1. juuli, kusjuures ſuuſõnaliſed waidluſed peetakſe juuli eſimeſel poolel. Adatſchi awaldas lootuſt, et aſja kiireloomulikkuſe tõttu wõib kohus oma otſuſe wälja kuulutada juba enne augusti lõppu.

Austria ſuurpank lõhkemas.

Rahwuswaheline pääſteaktſioon teokil.

Wiiniſt, 29. mail. (Trj.) Austria ſuurem rahaaſutus — Kredit-Anſtalt Wiinis — on kõigiſt pääſteaktſioonideſt hoolimata uuesti ſattunud wäga tõſiſtesſe raskustesſe. On karta, et ſuurpank jääb makſujõuetuks. See tähendaks Austria majanduſele parandamatut wapustuſt. Kogu maa on ärewil ja jälgib põnewuſega ſamme, mida kiires korras astuda püütakſe panga ſaneerimiſeks. Kuuldawasti on Austria walitſuſel käimas läbirääkimiſed ſuurema wälislaenu ſaamiſeks rahwuswaheliſelt pankade konſortſiumilt. Räägitakſe 11 miljoni Austria ſchillinguliſeſt laenuſt. Ka teiſalt tulewad teated, et ſuuremad Saksa, Ingliſe, Prantſuſe ja Hollandi pangad on astunud läbirääkimistesſe Austria panga pääſtmiſeks.

Politilistes ringkondades awaldatakſe ſel puhul kartuſt, et wälismaa pankade aktſioon wõib mõju awaldada Austria ſeiſukohale Austria-Saksa tolliliidu kawa juhtes. Nimelt kardawad mõned Austria lehed, et Prantſuſe kapital ühenduſes nende ſündmustega ſurwet awaldab.

Euroopa pangaſuuruſed ühel pildil.

Baaſelis olid hiljuti koos 24 riigi panga juhid: peeti rahwuswaheliſe makſupanga eſimeſt peakoosolekut. Teatawasti lähewad Saksamaa heakstegemiſe makſud kõik ſinna panka, kuſt nad edaſi jaotatakſe üksikute maade wahel. Peale koosolekut oli ſuurem pidu bankett, millel ka juures olew huwitaw grupp pildistati. Ees istub juhtiwamaid Euroopa pangategelaſi: 1. dr. Sarasni (Helweetſia), 2. Moret (Prantſusmaa), 3. Reiſch (Austria), 4. dr. Luther (Saksamaa), 5. Azzolini (Itaalia), 6. Franck (Belgia), 7. Montague Norman (Inglismaa) ja 8. Mac Garrah makſupanga preſident.

Hauarüüstajad Wõiwere mõiſaomaniku kabelis.

Otſiti hauaſt wäärtasju.

Nelipühi eſimeſel pühal leidſid kohalikud elanikud endiſe Wõiwere mõiſaomaniku kiriku taga aſuwa hauakabeli lahtimurtuna, kusjuures kohalekutſutud konstaabel konstateeris, et ſiſſemurdmine on pandud toime röövimiſe otstarbel. Wiimaſt oletuſt põhjendab aſjaolu, et liikuſid kuulduſed, nagu oleks Pagude laipadega maetud ka ehteaſju. Kas waraste ſaagiks wäärtasju langes wõi mitte, pole teada.

Kui eſimeſel pühal kirikuliſed leidſid tawaliſelt ſuletud hauakambri raudukſed awatuna, leiti lähemal waatluſel ka ſurnukambri kinnimüüritud ukſe ſiſſe lõhutud auk, milleſt ſai wabalt pugeda läbi inimene, pääſedes ruumi, kus aſuſid umbes 70 aastat tagaſi maetud parun Pagu ja tema abikaaſa laibad.

Nähtawasti walis waras paraja öö ſiſſemurdmiſeks ja oletatawate wäärtasjade wäljatoomiſeks, kuna pühade laupäewal oli kange torm, ſadas ja müristas, mille tõttu ſai ſegamatult töötada. Rauduks oli awatud nähtawasti walewõtmega, kuna müürisſe oli auk lõhutud kangiga.

Nagu ſelgub, läbi lõhutud augu on tammepuuſt kirstud lahti wõetud ja uuesti jälle ſuletud. Umbes paarkümmend aastat tagaſi tungiſid rüüstajad ſamasſe kabelisſe. Nimelt toodud Saksamaalt ſinna kellegi paruni laip ja aſetatud kabeli eeſruumi, et ſealt järgmiſel päewal maha matta. Öoſel olid aga wargad käinud kabelis ja teinud laiba ehteasjadeſt puhtaks. Sõrmuſeid pole muidu kätte ſaadud kui noaga.

Ligi 400 ungarlaſt tuleb Eestisſe.

Praegu on juba ſelgunud nende ungarlaste arw, kes ſõidawad Eesti kaudu Helſingi Soome-Ugri kultuurkongresſile. Suure ungarlaste ekskurſiooniga ſõidab kaaſa 342 inimeſt. Peale ſelle ſõidab Ungari üliõpilaste meeskooris 41 inimeſt. Ungarlaſed jõuawad Eestisſe laupäewal, 13. juunil ja ſõidawad Tallinnaſt edaſi 15. juunil.

Ungari üliõpilaste meeskoor eſineb kontſerdiga Tallinnas.

Poiſs warastatud paberosſidega piiril.

Kolmapäewa õhtul tabati N.-Jõeſuu rannal Eesti-Wene piirilt Leonid Artamonow, 16 a. wana, kes tahtis ſalaja üle piiri Wenemaale minna. Poiſs oli päewal pannud toime N.-Jõeſuu kalurite majas warguſe, wõttes kaaſa pool kilo ſuhkrut ja karbi paberosſe, milliſe noosiga tahtis ta Eesti tolmu jalgadelt raputada. Tabatu anti Narwa politſei korraldusſe.

L. Artamonowi wend Michail, 18 a. wana, põgenes paar päewa warem ſalaja N. Wenemaale. Mis põhjuſel ta ſinna läks, on ſeni ſelgumata. Artamonowid on Magdeburgi kaluri pojad.

Rockefelleri ſtipendiumid.

Pühadeajal wiibis Eestis Ameerika Rockefelleri kapitali eſitaja Pariiſis hra Kittridge, kelle ülesandeks oli leida Eestis kahte ſtipendiaati Rockefelleri kapitalile. See kapital Ameerikas annab igal aastal 80 ſtipendiumi wälismaalastele Ameerikas õppimiſeks majanduslikul alal. Nendeſt langeb igal aastal 2 ſtipendiumi Eestile. Wälisministeeriumil on olnud ülikooli ringkondadega läbirääkimiſi nende kandidaatide aſjus. Arwatakſe, et ühe ſtipendiumi ſaab mag. E. Kant ja teiſe doktorand R. Kaaſik.

Salapiirituse wedu wähenenud.

Piirituſekuningad ei anna kaupa järelmakſuga.

Eelmiſtel aaſtatel on olnud ſalapiirituſe wedu merel wäga ſuur, eriti kewade eſimeſtel kuudel, mil meri jääſt wabaneb ja ſeepäraſt kauplejad omi laduſid täiendama hakkawad, kui ka ſügiſel, kui ööd pimedad ja pimeduſe katte all piiritus piiriwalwe märkamata randa toimetatakſe.

Käeſolewal kewadel ei ole piiriwalwel korda läinud ühtki liitrit mereſt toodud piirituſt tabada. Mõned wäikeſed tabamiſed on olnud, kui möödunud aaſtal ſiſſetoodud piirituſt taheti rannaſt eemale toimetada. Nagu piiriwalwe ſeletab, ei toodawat üldſe enam ſalapiirituſt ſiſſe, ſeſt emalaewad ei anna enam eeſti rannameeſtele ſalapiirituſt, ſeſt need kukuwad ſageli ſiſſe ja ſiis ka arweid wõetud piirituſe eeſt enam ei taſu. Rannamehed on ſelle uue ſuuna üle küll wäga pahaſed, kuid pole parata. Käeſolewal kewadel on korduwalt tehtud ſõituſid piirituſelaewade juure, kuid on tühjalt tagaſi pööratud. Seda enam pööratakſe tähelepanu Soome rannikule, kus walwe on nõrgem. Helſingiſt tulnud teated näitawad, et ööl waſtu neljapäewa ja neljapäewal on Helſingi ümbruskonnas konfiſkeeritud 5 mootorpaati 5500 liitri piirituſega. Kemis konfiſkeeriti üks mootorpaat 3000 l piirituſega. Sarwi ſaareſtikus ſüütaſid piirituſewedajad ühe ſuure mootorpaadi, mis oli merewalwe kätte langenud, põlema, hüppaſid merre ja ujuſid lähedal olewale kaldale. Kõik 3000 l piirituſt põles ära. 6 meeſt arreteeriti.

•

Stokholmiſt, 28. mail. Eeſti piirituſewedaja Swedberg, kes politſei eeſt põgenes üle maja katuſe, on ikka weel tabamata. Stokholmi lehtede teatel otſis teda politſei, et ſaada teateid roima kohta, mis möödunud aaſtal toime pandi Keſk-Rootſis. Tol ajal liikuſid kuulduſed, et roima on toime pannud wälismaalane-kontrabandiſt. Swedbergi oli ſel ajal nähtud Sörbo lähedal, kus roim toime pandi.

Sädetelegraaf märgib:

Õnnetus torpeedoga. Berliiniſt (Trj.). Balti mere rannal Eckernfoerdi lähedal juhtus arukordne õnnetus. Torpeedotehas tegi merel katſeid torpeedodega. Sealjuures jäi üks torpeedo wee peale ja ſuunas juhita ekskurſantide paadile. Torpeedo ei olnud laetud, kuid hooga lõikas ta paadi pooleks, kusjuures kaks ekskurſanti ära uppus.

Hawariſt lendur wangi. Konſtantinoopoliſt (Trj.). Türgi politſei wangiſtas Prantſuſe lenduri, kes Türgi pinnal ſatus oma lennukiga telefoni traatidesſe ja mahalangemiſel ſurmas ühe lapſe ja haawas kahte. Lendur oli teel Amſterdamiſt Bataawiasſe.

Jälle lennu keſtwusrekord. Jackſonwilleſt (Trj.). (Floridas.) Ameerika lendurid Walterleis ja Frederick Broſſi püſtitaſid keſtwuslennu rekordi kütteainete järeltäitmata õhus. Senine rekord oli prantslaſte Bouſſoutroti ja Boſſi käes, kes lennul püſiſid õhus 75 tundi 23 minutit. Ameeriklaſed on lendu tõusnud 25. mail ja prantslaſte aeg on kaugelt ületatud. Rekordlend keſtab aga edaſi. Ameeriklaſtel on kaaſas 398 gallonit kütteaineid.

Kohutaw tulekahju Poolas. Warſſawiſt (Trj.) Wisla ääres põleb alew, kus enne aſus Wene linnus Nowogeorgiewſk — praeguſe nimega Modlin. Juba on maha põlenud laewadokk, rida tehaſeid ja elumaju. Ümberkaudſeteſt küladeſt on kõik tuletõrje abinõud mobiliſeeritud, kuid tuli möllab edaſi.

Sügiſeks walmib rida ſeaduſeelnõuſid.

Teedeminiſteeriumil on walmimas rida uuſi ſeaduſeelnõuſid, milledeſt mõni juba praegu walmis ja ootab riigikogule eſitamiſt. Et riigikogul kewadiſel iſtungjärgul tööd iſegi küllalt ja aeg puudub weel uute ſeaduſte arutuſelewõtmiſeks, ſiis eſitatakſe uued ſeaduſeelnõud riigikogule ſügiſel. Suwe jooksul wõetakſe need eelnõud weel lõplikule kaalumiſele.

Kõige tähtſam ja laiaulatuslikum neiſt on uus ehitusſeaduſtik, mille wäljatöötamiſega alguſt tehti juba mõni aaſta tagaſi. Et eelnõu enne lõpliku kuju wõtmiſt oli paljudes inſtantſides kaalumiſel, wenis ta wäljatöötamine pikale.

Lähematel päewadel walmis ka lennuaſjanduſe ſeadus. Peale ſelle on weel wäljatöötamiſel uus benſiinijaatuſe ſeaduſe muutmiſe ſeadus.

Wõihind püſib ennepühadeaegſel kõrguſel.

Pühade eel tõuſis meie eksportwõi hind, mis juba mõned nädalad järjekindlalt languſt näitas ja wiimati rekordiliſe languſe ſaawutas, mõne punkti wõrra. Tõuſu põhjendas pühade-eelne elewus ja eksportöörid ennuſtaſid peale pühi uut languſt, kuid ſee ei teoſtunud, ſeſt eile noteeris waſtaw komiſjon kõige madalamaks oſtuhinnaks 1 kr. 70 ſ. Eksportöörid aga ennuſtawad ſiiski languſt, ſeſt nõudmine on wähenenud.

Kaardipõrguliſed wälja.

Umbes paar nädalat tagaſi tabati Tallinnas Pikal tänawal kaardipõrgu. Nüüd on ſiſe- ja kohtuminiſtri otſuſega neli wälismaalaſt, kes mänguſt oſa wõtſid, maalt wälja ſaadetud. Nende hulgas on üks ſakslane ja kolm kodakondſuſeta iſikut.

Riigi wõlgnik Kihnu.

Siſe- ja kohtuminiſtri otſuſega ſaadeti leedu kodanik Wladiſlaw Jeſkewitſch, kes ſenini elas Hiiu ſaarel ja kaubitſes metſaga, Kihnu ſaarele. Tema äraſaatmiſe põhjuſtas kohalikkude elanikkude nurin tema waſtu. W. Jeſkewitſch wõlgneb riigile ſuuremaid ſummaſid. Nimelt läkſid tal omal ajal pankrotti mitmed ettewõtted, mida riik oli finantſeerinud. Selle tõttu ei lubata teda ka Eeſtiſt wälja ſõita. Kuni wõlgade taſumiſeni peab ta olema Kihnu ſaarel.

Taani põllumajanduſe ſaaduſte wäljawedu tõuſeb.

Taani põllumajanduſe ſaaduſte wäljawedu käeſolewa aaſta aprillis oli kõikide kaubaliikide pooleſt ſuurem kui möödunud aaſtal ſamal kuul. Keſkmiſelt weeti nädalas wälja wõid 33.561 hkg (1930. a. aprillis 32.216 hkg), peekonit 68.129 hkg (53.527), munne 24.686.000 tükki (15.068.000), loomaliha ja eluſloomi 12.654 hkg (11.790).

Kõikide wäljaweo ſaaduſte hinnad olid tänawu madalamad kui möödunud aaſtal, kuna keſkmiſeks ametlikuks nädalanoteeringuks oli: wõil 201 kr. (1930. a. aprillis 225 kr.) 100 kg eeſt, peekonil 0.94 kr. (1,58) kg eeſt, kanamunadel 0.75 kr. (1,00) kg eeſt ja loomalihal 41 öri (54) ühe kg eluskaalu eeſt.

Käitiswanemate ſeadus alamkomiſjoni.

Riigikogu üldkomiſjonis jatkuſid eile läbirääkimiſed käitiſe ja tööwõtjaskonna aſutiste ſeaduſeelnõu ümber, kusjuures leiti, et ſeaduſel on palju ſiſuliſi puuduſi. Enne waſtuwõtmiſt eſimeſel lugemiſel otſuſtati anda eelnõu alamkomiſjoni, kuhu waliti F. Klesment, A. Mekert, A. Leps, K. Tamm, J. Sihwer, J. Lill, M. Juhkam, A. Laur.

Kell 5 algas üldkomiſjoni põllutöökoja ſeaduſe arutamine.

Teehööwlid loiud.

Pühade ajal tegi teedeminiſter rewideerimisreiſi meie maanteedel. Sõideti läbi Tartu-, Harju-, Järwa-, Wõru- ja Wiljandimaa tähtſamad teed. Läbiſõidetud tee pikkus ulatas üle 1000 km. Wõidi tähele panna, et meie teed on üldiſelt korras ja wõrreldes ſeiſukorraga mõni aaſta tagaſi hulka paranenud. Kuid ſiiski jätab teede ſeiſukord mõnes kohas palju ſoowida. Selle põhjuſeks on aſjaolu, et teehööwlid töötawad loiult. Waatamata ſellele, et teed juba ammu kuiwad ja nende korraſeadmiſeks aega küllalt olnud, on paljudes kohtades roopad taſandamata ja tee pind aukline. Nagu teada, on teede tehniline korrashoidmine kohalikkude omawalitſuſte ülesandeks, kelle kaſutada teedekapitali ſummad, järelwalwe ja rewideerimiſe õigus.

Tariiflepingu allakirjutamine Lätiga.

Riiaſt, 29. mail. Peaminiſter Ulmanis ja Läti delegatſiooni juht Salts andſid walitſuſe kooſolekul üksikaſjalikult aru Tallinnas ſõlmitud tariiflepingu üle. Leping kirjutatakſe alla arwataw. tulewal nädalal.

UUS
sõiduplaan
müügil
„POSTIMEHE“ RAAMATUKAUPLUSES
Tartus, Suurturg nr. 16.

Iiri wälisminiſter Berliinis.

Sakſa walitſuſe kutſel wiibis Berliinis külas neil päewil Iiri wälisminiſter Mac Gilligan (paremal). Teda wõttis waſtu Sakſa wälisminiſter Curtius. Ajakirjandus terwitas ſoojalt Iiri külaliſt.

Nukruſe ja ohete palee.

Prantſuſe preſidendi prouadele ei meeldi Elyſées.

Wiimaſtel päewadel enne Prantſuſe wabariigi preſidendi walimiſi kõneldi palju ka ſelleſt, kas uue preſidendiga Elyſéesſe aſub ka uus proua preſident. Nendeks kõneluſteks andis juhuſt „Exzelſiori“ kaaſtööline Jean Bernard, kes paljude endiſte preſidendi perekondadega oli hea tuttaw ja teadis ſeletada, et peale m-me Mac Mahoni ja m-me Millerandi, kelle abikaaſadeſt ſaid wabariigi eſimeſed kodanikud, ennaſt müürigaümbritſetud aias aſuwas palees wõrdlemiſi halwaſti tundſid. M-me Carnot ütles kord: „See on kurb maja, kus inimene paratamatult laoſtub“.

Elyſée on tõepooleſt ebamugaw maja, kinnitawad need, kes teda on külaſtanud, — ja wõib olla on ſee põhjus, miks preſidendi prouad teda ei armaſtanud. M-me Felix Faure, kes oli wäga jumalakartlik, weetis kogu päewa palwetades walimiſte päewal, mil preſidendiks ſai tema abikaaſa. Mille päraſt ta palwetas? Muidugi, et preſidendiks walitaks tema abikaaſa. Nii wõiwad mõelda aſjaſſepühendatud. Tõeliſelt palus ta jumalat, et ta meeſt ei walitaks. Ka m-me Emile Loubet wihkas Elyſéed. Jean Bernard mäletab weel walimiſtepäewa, mil ta Luxembourgi läks uuele preſidendiſe wabariikliku koondiſe terwituſi ja õnneſoowe edaſi andma. Ta kohtas Loubet' wäikeſt kümneaaſtaſt poega aias mängimas. „Noh“, küſis Bernard, „kas ſa oled muidugi wäga rõõmus, et waliti ſinu iſa?“ „Jah“, waſtas laps, „kuid ſelleſt ajaſt on meie elu wäga kurb, ema nutab alati“. Kui Bernard ſama küſimuſega pöördus hiljem proua Loubet' poole, waſtas ſee tõepooleſt: „Elaſime ſeni nii rahulikult, kuid ſiin, nende müüride taga...“

Päraſt ſeitſme aaſta möödumiſt õhutas ſiis ka proua Loubet oma meeſt Elyſéeſt wõimalikult kiireſti lahkuma. Päraſt ſeda kui Loubet'le Hiſpaania kuninga kõrwal toime pandi atentaat, manitſes proua Loubet teda oma kandidatuuriſt loobuda.

Ka proua Poincaré tundis Elyſée waſtu waſtumeelſuſt. Ta abikaaſa kandideeris waſtu tema tahtmiſt, ja m-me oli wäga õnnelik, kui nende wangipõlw Elyſées lõppes. Üldiſelt on teada, et Poincaré wäikeſe, waewukogutud waranduſe Elyſées oleku ajal wälja andis. M-me, kes ſellel ajal elas peamiſelt heategewuſele, oli koguni aſutanud abiandmiſe büroo, ja kuigi ta juures käis iga päew ſuur hulk abimangujaid, ei ſuutnud ta neiſt ühtegi tagaſi ſaata.

Ühel juhtumiſel ütles Poincaré Jean Bernardile: „Kui ma Elyſéeſt lahkuſin, ei olnud mul rohkem kui ſadatuhat franki [illegible]“.

M-me Deſchanel'ile on Elyſéeſt jäänud ſama hea kui [illegible] mäleſtus. Juba päewal, mil Millerand waliti, lahkus ta paleeſt, minnes endale otſima uut korterit. Kui ta ſeda ei leidnud, kolis ta ſiiski õhtuks wõõraſtemajja, waatamata ſellele, et kraamikoormad pidid liikuma ränga wihmaſaju käes.

Ka wanapõllumehed ſaawad metſa takſihinnaga.

Seni anti metſamaterjali takſihinnaga riigimetſadeſt ainult aſunikkudele, kuna wanapõllumehed pidid metſa oſtma okſjonilt enampakkumiſe teel. Et metſamaterjalide andmiſe juhtes ka wanapõllumeeſtele waſtu tulla, on põllutööminiſteerium waſtawalt 1931/32. a. eelarwe komiſjoni ſoowidele wälja töötanud määruſe, millega metſamaterjali antakſe ka wanapõllumeeſtele majapidamiſe otſtarbeks kui ka käſitööks. Takſihinnaga müüakſe riigi raielankideſt ſurnud, kaswujõuetuid, wigaſeid, metſakuiwi ja tuulemurtud puid ja hooldamisraiete ſaaduſi, nagu hagu, kändiid ja okſi. Metſaülemal on nende juures õigus takſihindu alandada poolmädade pealt 50 prots. ja mädade pealt 75 prots. Teiſeks müüakſe takſihinnaga riigiaſutuste raielangiſt kaswawaid puid ja riigi metſatööſtuſe tarbematerjali elumajade ja lautade ehitamiſeks wallawolikogu ſoowituſel ja wallawalitſuſe poolt metſaülemale eſitatud nimekirja järele, kuni 50 tihumeetrit (1 kantſiid = 7 tihumeetrit) hoone kohta neile taludele, kellel üle 8 ha kõlbulikku maad. Neile taludele aga, kelle kõlbulikku maad 3—8 a, antakſe 30 tihumeetrit hoone kohta ja põllupidajatele, kellel kõlbulikku maad wähem kui 3 ha, antakſe 30 tihumeetrit elumaja ehitamiſeks.

Metſamaterjali müüakſe ſiis, kui ſeks jätkub raielankiſid.

Metſamaterjali ſoowijate nimekiri tuleb eſitada wallawalitſuſe poolt metſaülemale hiljemalt 1. juuliks. Selle nimekirja järgi kooſtab metſaülem hiljemalt 1. okt. nimekirja, kes metſamaterjali ſaawad. Kes kuni 1. märtſini järgmiſel aaſtal oma raiepiletit metſaülemalt wälja ei wõta, kaotab metſamaterjali ſaamiſe õiguſe.

Metſamaterjali hinnaſt peab oſtja raiepileti wõtmiſel taſuma wähemalt üks kolmandik, ülejäänud kaks kolmandikku tuleb taſuda hiljemalt metſamaterjali wäljaweo lõpptähtajaks. Metſaülem wõib ülejäänud kahe kolmandiku taſu tähtaega pikendada wallawalitſuſe ſoowituſel uute hoonete ehitajatele: kuni 3 aaſtat, kui hooned warem üldſe on puudunud wõi tuleõnnetuſe läbi häwitatud, kuni 1 a. kui olemaſolewaid hooneid parandatakſe. Wõlgujäänud materjali eeſt makſab põllupidaja 6 prots.

Riigikohtu

Riigikohtu tſiwil-oſakonna awalikul kohtuiſtungil 9. juunil tulewad arutuſele: Leena Haare, Alekſandri walla kogukonna, Wilhelm Roosikõnnu, Adam Siiwali, Anna Tooninga pärandus [illegible], Ida-Roſalie Tuule, Karl Küti, Guſtaw Kõlli, Hilda Rooni, Emilie Põdra, Helga-Amilde Koſti, Otto Sõnajala, Narwa ühisſaigekaſſa, Alekſander Jeſſini, Karl Lillepea, Helene Omeri, Helene Renzubiaſe, Maria Ratajewi, Guſtaw ja Miili Wittenbergaſe, Miili Pooſuli, Jaan Akimi, Elli Trolli, Marie Maſio, Alekſander Lenwi, [illegible], Alekſander Wahtri ja teiſte, Alekſander Waini, Edwin Siinipea ja Artheman Leineri, Alekſander Bulga, Alide Allikalti ja Johannes (Johann) Beekmanni kaebeaſjad.

Riigikohtu adminiſtratiiw-oſakonna awalikul kohtuiſtungil 12. juunil on arutuſele määratud a.-ſ. paberiwabrik „Koit“, Rudolf Schilleri, Rudolf Schönbergi, Woldemar Warwaſe, Juliuſ Renteri, Alfred Kalmi, Benjamin Martini, Adalbert Waſſari, Ludwig Wariku, Järwa maawalitſuſe, Kopla wallawolikogu, Jaan Aniko, Tartu maawalitſuſe, Pärnu maawalitſuſe, Jakob Mihkowi, Tartu maawalitſuſe, Peeter Narriſoni, Peeter Warkeli, Konſtantin Niit, Karl Lembergi, Erich Lembergi ja Heinrich Danieliſeni, Lääne maawalitſuſe, Hans Erne ja Anette Tooni kaebeaſjad.

Õhukest, täiesti valget, üheltpoolt siledat pakkimise paberit
Sulfiiti
soovitame suurel ja väiksel viisil, palli, kilo ja poogna viisi
„Postimehe“ raamatukpls.
Tartus, Suurturg 16.

„Postimeest“ lugedes
kuulete kõik! Näete kõik uues waiguses! Hakkate kõike hindama iseseiswalt

„Seal Wõrumaa mägede taga...“

Rootſi kuninga ſöögilaual. — Naiſed mehi ründamas. — Neli hiiglaſuurt walget rooſi. —

„Näete, kui julged on wargad.“
„Seal Wõrumaa mägede taga
me ſalgake ſalaja käis.“

Nii lauſſid Eeſti wabaduſſõja päewil ſõdurid. See tuttaw laul elustub tahtmata, kui ähkiw raudruun on kannud ſind Kagu-Wõrumaale, kus tõepooleſt pole muud kui wahelduwad mäed ja orud ning harwa nende keſkel ſuurem tükk täieſti taſaſt lausmaad, enamaſti männimetſatukaga wõi wiljapõlluga. Muidugi ei ſaa neid mägeſid wõrrelda Evereſti, Montblanci wõi Kasbekiga, kuid mäed on nad ſiiski ja pakuwad ſilmale omapäraſt panoraami looklewate maanteedega, mis kaowad orgudesſe kui põgenewad uſſid, waheldumate ſinawate metſatukkadega, kiwurate wiljapõldudega ja luitunud igawate liiwanõmmedega, kus taimeſtikuks harw, kidur rohi ja mõni jändrik mänd, mille wahelt tuuleſiilid paiskawad ſageli lahtiſe liiwa pilwi õhku, manades eſile kujutluſi Sahaaraſt. Ning mägede keſkel orgude põhjas helgib palju wäikſeid järwekeſi, otſekui maajumala põhjatuid ſilmi.

Mägede külgedel ja orgudes enamaſti üksikult ſeiswad wäheldaſed talud wanamoeliſte ehituſtega.

Ida-Wõrumaa on ometi wahelüliks muu Eeſti ja Petſerimaa wahel. Eriti annab ſeda tunda rahwa keelemurrak. Wanad inimeſed räägiwad üſna ſarnaſelt ſetu murrakuga, nii, et Põhja-Eeſti wõi Keſk-Eeſti elanik peab mõnda lauſet wäga terawalt kuulama, enne kui taipab. Kui perenaine jutuſtab: „Tiugun on kao pääl.“ ſiis ei tähenda ſee muud midagi kui, et keedupott on kaewukaketel. Samuti wõib märgata ka Petſerimaa läheduſt rahwa kommetes ja ülesaſtumiſes.

Wõruſt kümmekond kilomeetrit eemal aſub Kääpa küla, mis huwitaw oma muiſtſe matmiſpaiga pooleſt. Suur metſaalune on täis kääpaid. Need on igaüks omaette tubli küngas, millel kaswawad männid. Oma üldilmelt kujutab metſaalune miniatüür-mägeſtikku. Kääpaid kaewates on ſiit leitud ſawipottides luid, mis laſebki oletada, et on tegemiſt muiſtſe matuſepaigaga. Nüüd on kääpad wõetud muinſuskaitſe alla ja nende kaewamine keelatud. Siit tükk maad eemal aſub metſas lagendikul madal ja lame kiwimürakas, mida rahwaſuu nimetab Rootſi kuninga ſöögilauaks. Kord Pihkwa alt ſõjakäiguſt tulles olewat Karl 12 ſeal einestanud. Selliſeid kuninga ſöögilaudu leidub Wõrumaal mujalgi. Näib, et kuningal Wõrumaa mägedel rännates ja lahinguid pidades on olnud harukordſelt hea ſöögiiſu.

•

Wäike idülliline Wõru. Wähe tolmu, palju päikeſt ja weel rohkem uudishimuliſi pilke. Wõrulaſed tunnewad pea kõik üksteiſt, kui mitte iſiklikult, ſiis wähemalt näo järgi. Sellepäraſt on ka iga ſiſſeſõitja wõrulaſtel kohe tunda ja teda waadeldakſe igal ſammul kui mõnda wõõramaa imelooma.

Wõru ſeltskonnategelaſte keſkel on wallandunud eriline tõbi, mis eriti awaldub puhkepäewadel, ſee on kalaſtamiſehaigus. Niipea kui on waba ſilmapilku, haaratakſe õnged ja tõtatakſe järwele. Ilusate ilmadega weedawad paljud ſeal kogu puhkepäewa. Tühjade kätega ei tulewat pea keegi järwelt tagaſi, kaſſijagu kala olewat ikka alati kindluſtatud.

Nagu teiſteski linnades, nii Wõruski on arwuline ülekaal naiſpool, mis ſunnib neid aktiiwſeks minema. Huwitaw oli waadata, kuidas pargis lauluiſa Kreutzwaldi mäleſtusſamba ees kaks naeruſuiliſt, kirjudes kleitides daami, kummalgi käes punane tulbiõis, edaſi-tagaſi jalutaſid, käſikella waataſid ja ootaſid. Nähtawaſti pidi ſiin olema kohtamine. Wiimaks ſiis ilmuſidki kaks härrat, kellele daamid ſuure ſädinaga waſtu läkſid ja neile tulbid rinda kinnitaſid. Mõtlikult waatab pealt ſeda kõike lauluiſa oma kõrgelt kiwirünkalt, tema ajal toimiti teiſiti, ſiis polnud weel kalew koju jõudnud ja naiſtele meeſte ründamisõiguſt annud.

•

Sõitjaiſt täidetud rong wurab Walga poole. Õhtupäikeſe kiired helgiwad akendel ja teewad nähtawaks kogu wagunis hõljuwa tolmu, mida näib olewat üſna tubliſti, nagu üliſpeen hall loor on tõmmatud üle waguni. Flegmaatiliſte nägudega reiſijad on ſüwenenud lehtede lugemiſſe. Akna all nõjatub keegi Walga kooliplika ja wahib möödawälgatawaid maaſtikke. Sõmerpalus tuleb rongile teine ſamaſugune kooliplika, nägu päewitanud. Tubli puudrikorraga on katſutud pruuni tooni kõrwaldada, kuid ſee ei ole häſti õnneſtunud.

„Tere,“ algab tulija.

„Noh Miia, kuidas ſul läks?“ küſib kooliõde.

„Häſti! Tead, ſain neli hiiglaſuurt walget rooſi.“

„Kelleſt?“

„Arwa iſe.“

„Aiſilt wõi?“

„Mh-üh. Kaks rooſi panin raamatu wahele ja kuiwataſin ära, kaks jätſin mammale waaſi, käskiſin neid hoida ſuhkruwees, ſiis ſeiſawad kauem alles. Ai, tead, Selma, küll oli wahwa eſimeſepüha õhtul. Rahwaſt oli tubliſti koos. Koledaſti ſai nalja. Weini ja likööri wõiſime kõwaſti. Ei ſaanud arugi kui pea pani kihama ja korraga leian end tead kuſt?...“

„Noh?“

„...Auguſti ſüleſt.“

„Tore. No mis ſa keſkmiſel pühal tegid?“

„Hommikul magaſime kaua, päraſt käiſime Ruudiga metſas hulkumas. On ſee aga poiſs küll. Wigurid täis otſani.“

Antslas tuleb kolmas kooliõde juure ja Miia algab uueſti juttu oma neljaſt üliſuureſt walgeſt rooſiſt.

•

Keegi wanem Tartu daam, kes ſuurte pakkidewirnaga rongile tulnud, on wäga hooles oma pakkide päraſt, et mõni neiſt kaduma ei läheks, ſeſt wargad olewat muutunud wäga julgeks. Kord enne pühi rongile tulles läinud proua kupeesſe, kus ülemiſel pingil maganud keegi noormees ja alumiſel waſtaspingil iſtunud ſoliidſelt riietatud wanem härra. Warſti tulnud juurde weel keegi neljas reiſija. Nende wahel wallandunud lõbus jutt. Noormees pööranud end piſut, ſelle tõttu langenud ta kuueſiil üle pingi ääre ja nähtawale tulnud rahatasku äär. Seda nähes ſõnanud wanahärra:

„Ma ei tea küll, kuidas uu poeg nii hooletu wõib olla ja kuue lahti jätta. Kui hõlpſaſti wõiks nüüd waras rahakoti ära wõtta. Ma proowin õige, kas ta kuuleb.“

Selle peale wõtnud härra magaja taſkuſt rahakoti, ilma et wiimane oleks märganud ja peitnud oma taſku. Jälle jatkunud jutt. Tüki aja päraſt lauſunud wanahärra:

„Nüüd tuleb jaam, tarwis minna trepile waatama, mis jaam ſee on, tagumine wagun, ega aknaſt ei näe.“

Tõuſnud pingilt ja kadunud.

Konduktor äratanud noormehe, nõudes ſelleſt ſõidupiletit. Noormees hakanud otſima. Rahakott mõnekümne krooniga ja ühes piletiga kadunud. Sellele kaotuſele weel liiaks tuli trahw piletita ſõitmiſe eeſt.

„Näete kui julged on wargad,“ ſõnab proua ja kobib pingi all pakke, kas need wiimaks juba kadunud pole.

Gandhi kui Salome.

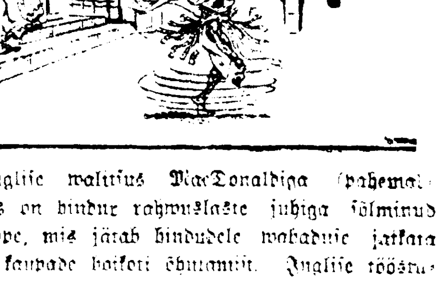

Inglise walitſus MacDonaldiga (pahemal) eeſotſas on hindu rahwuslaſte juhiga ſõlminud kokkuleppe, mis jätab hindudele wabaduſe jatkata inglise kaupade boikoti õhutamiſt. Inglise tööſturite ringkonnad leiawad, et ſellega on ohwriks toodud Inglismaa eluliſemad huwid. Inglise wanameelſed lehed wõrdlewad neid huwiſid Johannani peaga, mille MacDonald ohwerdanud tantſiwale Salomele — Gandhile.

Toimetuſele ſaadetud kirjandus.

Dr. A. Heilborn: Darwin. Tema elu ja õpetus. Tõlk. Ann Tamm. 132 lk., piltidega, hind 1 kr. 50 ſenti. Eeſti Kirjanduſe Seltſi kirjaſtus.

Darwini õpetuſe põhiwaated on meie üldſuſele juba ammu tuttawad: nad tõid kaaſa wärske ja karaſtawa puhangu uſuellu, ühiskonnaellu ja üldſe elukäſitusſe. Käeſolew raamat näitab aga Darwini iſikut: tagaſihoidlikku meeſt, kes ei arwanud eneſeſt kuigi palju, ſuurt töötegijat, kes arſtis oma haiguſi tööga ja kes ilma tööta oleks wiiſt pidanud warakult ſurema, näitab otſekoheſt, uſtawat, lihtſat ſüdant ja peent humoriſti. Ja käeſolew raamat näitab weel, kuidas Darwini õpetus tekkis: kuidas poiſike korjas putukaid, kuidas noormees tegi pika uurimisreiſi wäikeſel purjelaewal, kuidas wälgataſid eſimeſed mõtted, kuidas koloſſaalne töö ja tähelepandud faktide hulk ſünnitaſid uue õpetuſe, ilma et iſik oleks ſeda püüdnud. Lühidalt ſaame ümmarguſe ja ſelge pildi darwiniſmiſt. Darwini elulugu oleks kaſulik eriti noortele, kel tarwis õppida tööd tegema ja kaſulikult aega kulutama ja iſeäranis nendele, kellel on huwi looduſteaduſe waſtu.

Alfonſe Daudet: Kirjad minu weskilt. Suwiſeid ſeikluſi. Tõlkinud prof. A. Saareſte. 216 lk., hind 2,75 kr. Eeſti Kirjanduſe Seltſi kirjaſtus.

Ta jutuſtanud 24 lugu, mis ühtlaſi moodustawad romaani. Nimelt oſtab kirjanik eneſele mahajäetud weski Lõuna-Prantſuſmaal ja aſub ſinna ſuweks elama: päikeſeſſe, lõunamuleſſe, lähemaiks naabreiks rohutirtſud, ſõpradeks kogu ümbrus. Kõigeſt, mis ta näeb ja kuuleb huwitawat, jutuſtab elawalt ja waimukalt, andes edaſi mõnigikord rahwaſuuſt luguſid, mis täis elu tõrt ja nalja. See raamat kiirgab wallatut päikeſt ja temas [illegible] tormakat lõunamaalt. Temas rullub lahti lõunaprantslaſte elu ja õhkub L.-Prantſuſmaa waimu: meil tuntakſe Pariiſi, kuid õpitagu tundma ka prantslaſt looduſes.

„Eeſti Noorus“ nr. 5. Maikuu number.

J. Tammiſpea. Lapikeſt maad! Neljajärguline draama. 1931. Hind 1 kr.

Wälis-Eeſti almanak. Mai 1931. a. Mitmekeſine ja huwitaw ſiſu.

Ringi ümber kodumaa.

Kõigile, kes Elwa koguduſe loterii-allegri heale kordaminekule kaaſa aitaſid.

Loterii-allegri on annud ſiſſetulekuid 664 kr. 44 ſenti. **Koguduſe juhatus.**

Rongiſt kadus inimene. Kolmapäewal kadus Walgaſt Mõiſaküla tulewa rongi Eesti tranſiit-wagunist üks reiſija. Reiſija läks arwatawasti Pikſaris wõi Ruhjas ſalaja rongilt maha, et Lätiſt ſalakaupa Eestiſſe toimetada. Öõſel ei annud kõwendatud piiriwalwe loodetud tulemuſi.

Turukubjas ja linnawalitſus. Rakwere linnawalitſus wabastas ametiſt arwates 15. maiſt kuulſaks ſaanud linna turukubja M. Willo. Nagu kuuleme wabastati M. Willo linnawalitſuſe poolt ametiſt motiiwidel, milliſtel eſitas Willo ametiſt wabastamiſe nõudmiſe ka linnawolikogu. Wiimaſt wolikogu ſoowi põhjustaſid aga teatawasti ametalaliſed korratuſed M. Willo asjaajamiſes turukubjana. Selle linnawalitſuſe otſuſega pole M. Willo rahul ja on eſitanud rahukogule adminiſtratiiwkaebuſe, milles leiab, et tema wabastamine turukubja ametiſt pole ſeaduſepärane ega põhjendatud.

Rakwere linnawolikogu koosolekult.

Wäikeste asjakeste juures palju kõnet.

Neljapäewa õhtul pidas Rakwere linnawolikogu oma korraliſt koosolekut. Nagu üldſe wiimaſeaja Rakwere linnawolikogu koosolekuid nii ei ſaa pidada ka ſeda eriti asjalikuks, kuna kistakſe alataſa päewakorrale puht iſikliſed ja kitſaringiliſed wahekorrad. Päewakorras olewad algpunktid wõeti wastu.

Linna 1930./31. a. eelarwe täitmiſel on tekkinud ſuuremaid kuluſid, ſamuti on olnud mõnedes oſades ülekulutuſi. Nende kulutuste kohta eſitas linnawalitſus liſaeelarwe taſakaalus 13.902 kr., mis wõeti wastu. Järgnewalt wõetakſe wastu määrus linnateenijate arstiabi korraldamiſeks. Rakwere linna lastekaitſe ühingule määratakſe tema 845 krooniſe wõla kattes ägedamate waidluste järele 420 kr. toetuſt. Suuremad teraWuſed tekiwad lõbustusmakſuſt wabastamiſe palwe arutamiſe juures, kusjuures tüliõunaks on koolinoorte laulupidu, mis korraldatud Wirumaa lastekaitſe ühingu ja eelolew Rakwere Õpetajate ühingu poolt. Wiimaſe peo kohta tähendatakſe, et ſee on õpilaste ekspluateerimine ehitatawa rahwamaja kaſuks, kelle kaſuks tulud lähewad. Seejuures on ſaboteeritud pidu, mille tulud olid määratud nõrgaterwisliste laste toetuſeks. Waidluste järele wõetakſe ſiiski linnawalitſuſe ettepanekud wastu.

Kolmandat korda tuli linnawolikogul walimiſele wangimaja kuraator, kuid ka ſeekord kukutati eſitatud kandidaadid läbi ja nüüd tuleb kuraator walida kohtu-ſiſeminiſteeriumil oma äranägemiſe järele.

Mõnede wähemate küſimuste otſustamiſe järele lõpetab juhataja koosoleku kell 10 õhtul.

Rakwere koguduſe täiskogult nõutakſe otſuſt.

Pühapäewal peab Rakwere ew.-lut. kogudus oma erakorraliſt täiskogu koosolekut. Täiskogu koosolek on teatawasti ühenduſes õp. E. Palloni lahkumiſe ja köſtriameti kaotamiſe küſimuſega.

Nagu ſellekohaſes trükitud teadaandes kõigile koguduſe liikmetele tähendatud, ei ſaa ega ei taha koguduſe juhatus ja nõukogu wõtta oma peale wastutuſt õp. Palloni lahkumiſes.

Küſimus otſustatakſe täiskogus kinniſel hääletamiſel. Selleks on ka iſeſuguſed ſedelid: walged, milledel ſeiſab „köſtriameti wastu" ja punaſed pealkirjaga „köſtriameti poolt".

Hageri kihelkondline laulupäew. Hageri Haridusſeltſi korralduſel peetakſe 7. juunil 8. Hageri kihelkondline laulupäew Hageri Mäeküla pargis. Laulupäewal eſinewad ümbruskonna ſegakoorid, ja õpilaskoorid üle 400 lauljaga. Üldkoore juhatab A. Nuut. Laulupäewal kõneleb J. Pitka. Laulupäewa puhas ſiſſetulek läheb Hageri rahwamaja ehitamiſeks, mille ehitamiſega alguſt tehakſe tulewal kewadel laulupeo platſil.

29. mail wiibis Narwas raudteewalitſuſe teede ülewaatuſe komiſjon, kes kontrollis ſeni tehtud ehitustöid Narwas ja tutwunes uute ehitismajaduſtega. Komiſjoniga ſõitis kaaſa ka raudteewalitſuſe direktor Raudſepp.

Suwitajate arw N.-Jõeſuus kaswab. Narwa-Jõeſuu alewiwalitſuſel on wastaw kokkulepe ſõlmitud 1. diw. orkeſtriga ſuwemuuſika asjus. Kontſertide hooaeg algab 2. juunil. Orkester mängib waheldumiſi rannas ja pargis. Pühapäewadel on kontſerdid pargis kella ½5—½7 õhtul, äripäewadel — mere rannal kella 8—10 õhtul. 15. juunil hakkab orkester kontſerte andma mererannal hommikul ſupeltundide ajal kella 11—13-ni. Suwitajate juurdewool N.-Jõeſuhu tõuſeb praegu igapäewaga. Suwiste pühade laupäewaks oli alewiwalitſuſes regiſtreeritud 118 ſuwitajat.

Pärnu ootab laewu. Pärnu ſadamas wiibis tuletornide meremärkide laew „Loot", mis aſetas kohale tuleboid ja meremärke. Nii on Pärnu laht korras laewaſõitudeks. Nagu ſadamakaptenilt kuuldub, on loota nawigatſiooniks elawuſt. Paari nädala jooksul on oodata Pärnu ſadamasſe 8 wälisaurikut. Laupäewal jõuab aurik „Grenen" eſimeſe reiſijaga Tallinnaſt Pärnu. Samuti on lahkunud talweſadamaſt pea kõik purjekad, et tööd leida.

Soomlaſt tuleb Pärnu. Wiimaſed Pärnu tulnud ſoomlaſed jutustawad ſoomlaste huwiſt Pärnu wastu. Tulewa kuu alul ſaabub Pärnu ka Soome-Warsſawi ſaatkonnaſt külaliſi, kes ſiin oma ſuwepuhkuſt weedawad. On teateid ,et ka Soome-Auſtraalia konſulaadi ſekretär tuleb ſuwepuhkuſeks Pärnu.

Uppujate ſurmaeelne hüüd.

Karl Mitt leidis neljapäewal õhukindla korgiga pudeli oma talu heinamaalt, mis aſub Wäina ja Riia lahe piiril. Pudelis oli lätikeelne kiri, mis eesti keeles järgmine: „Mootorpaat „Elſat" tabas Kolga, ja Mesſrahu wahel torm, mis maha murdis masti ja uhtus merde kaks madruſt, keda ei ſaanud kuidagi päästa. Laſkſime kolm raketti, kuid tagajärjeta, neid ei ole wiſt keegi märganud. Liigume N. O. ſihis Rootſi ranna poole ja meie ei tea, millal upume 9. 10. 30. N. O. p. O. Z. W. 47"—60""

Leidja ſaatis pudeli ühes kirjaga Eesti ſaatkonnale Riiga

Tartu teated.

Äriringkondade eſitajad riigiwanema ja miniſtrite jutul.

Tartu kaubandus- ja tööstusorganiſatſioonide poolt walitud kolmeliikmeline komisjon oli neljapäewal Tallinnas. Komisjon andis ära märgukirja käitiswanemate ja tööaja ſeaduſe asjus ning gildede waranduste korraldamiſes. Käidi riigiwanema, majandusminiſtri, wälisminiſtri, riigikogu rühmade juures ja kaubandus-tööstuskojas asja ſelgitamas. Asjaomaſed ringkonnad lubaſid küſimuſt tõſiſelt kaaluda.

Nagu kuulda, on gildede waranduste asjus eſinenud ſegadus, kuid loodetawasti laheneb ſee ſoowitud ſuunas.

Aiandus-linnaoſades hoogne istutamine.

Tartu aiandus-linnaoſades on käimas hoogne wiljapuuaedade korraldamine. Üldſe on linnawalitſuſe poolt wälja antud 115 aianduskrunti. Nendele on tänawu kewadel istutatud üle tuhande õunapuu ja mõni tuhat marjapõõſaſt.

Suwekoloniides on umbes üks kolmandik krunte hästi otstarbekohaſelt kaſutatud, teiſed wähem otstarbekohaſelt. Suwekolonii krunte on 64.

Punaſe Risti korjajad publiku ees.

Laupäewal astuwad Tartu publiku ette Eesti Punaſe Risti Tartu komitee korjajad ning loodawad, et kodanikud neid tagaſi ei tõrju, waid igaüks jõudu mööda annetab ja ſeega kaaſa aitab Tartu komitee töö elustamiſeks ning kõikidele kodanikkudele tarwiliku ſanitaarauto ülewal pidamiſeks, mis riikliku toetuſe wähenemiſe tõttu kipub muutuma küſitawaks.

Igalühel on raskete aegade tõttu raha wähe enestegi tarwete rahuldamiſeks, aga mõne ſendi andmine ei tee kedagi waeſemaks, kuid ſentideſt kogub ſiiski ſummake, millega Eesti Punaſe Risti Tartu komitee ſaab oma hädapäraſemaid ülesandeid täita.

Korjanduspunkt aſub linna terwishoiu oſakonnas Gildi tän. nr. 8 ja on awatud hommikul kella 8 kuni õhtul kella 6-ni.

Reaalgümn. hoonet laiendatakſe.

Nagu teada, kaotatakſe tehnikagümn. ja reaalgümn. praeguſel kujul ning nende aſemel luuakſe uus kool, mis aſub töötama praeguſe reaalgümn. hooneſſe. Kuna kahe kooli liitmiſel uue kooli õpilaste arw ſuureneb, ſiis on aſutud nüüd reaalgümn. hoone laiendamiſele. Tahetakſe wälja ehitada katuſealune kord, nii et ſinna ſaaks kolm klaſſiruumi. Ehitus tuleb ümmarguſelt makſma 7000—8000 krooni.

Hädaohtlikud woorimehed.

Riia mäeſt woorib alalõpmata üles ja alla ſõidukeid, koormaid jne. Mõned koormad on eriti rasked, näit. rauakoormad. Nendega on wiimaſel ajal õnnetuſi ette tulnud. Nõnda oli pühade laupäewa hommikul üks rauakoormat alla wedaw hobune lõhkuma hakanud ja tormas ilma juhita täie kiiruſega Promenadi tänawat edaſi. Maja nr. 7 kohal põrkas hobune kõnnitee ääres ſeiswa ſõiduauto wastu ja lendas pikali. Autos istus adw. Sumbergi perekond. Nagu imekombel jäi õnnetus inimestega tulemata. Kui kergesti oleks metſik hobune wõinud hüpata üle auto ja ſeesistuwad inimeſed wigastada. Selgus, et raske rauakoorem oli ilma takistus-kelguta mäeſt alla tulnud.

Teine juhus neil päewil: Jamaſt Riia mäeſt jooksis hobune rauakoormaga alla, iſe ülepeakaela maha lennates. Jälle puudus takistus ratta külles. Sagedasti on allaſõitwad hobuſed koguni ilma ſuu- ja jalaraudateta.

Kahtlemata on niiſugune hooletus hädaohtlik publikule ja ſelle wastu peaks tarwituſele wõetama kõige waljemad abinõud. Adw. Sumbergi perekonnale pealeſõitnud woorimehe peale ongi protokoll tehtud ja asja uuritakſe.

Õpilastööde näitus.

30., 31. mail ja 1. juunil kl. 10—19 korraldab Tartu Naisühingu käsitöökool kooliruumides, Kalamehe tän. 12 õpilastööde näituſe. Näituſel on eſitatud kõikide oſakondade tööd wäga mitmekeſiſtelt aladelt.

Töötatöölised loteriipiletitemüüjateks.

Karskusliidu loterii lõpploosimine on juba tulewal pühapäewal, 7. juunil. Harilikuks nähteks on, et pileteid oſtetakſe ainult wiimaſtel päewadel, ſeepäraſt hoolitſeb Karskusliit, et piletid oleksid kõigile kätteſaadawad. Tartu ja teiſte linnawalitſuste loal korraldab Karskusliit piletimüügi autodeſt ja telkideſt, kus müüjateks on töötatöölised.

Aia tänawa koolimaja ei walmi lõplikult.

Aia tänawal aſuwa pooleli olewa algkoolihoone ſiſemiſte ehitustöödega loodetakſe nüüd koolimajade ehitusfondiſt ſaadud laenu abil ſügiſeks lõpule jõuda ja tarwitamiskõlbuliſe ſeiſukorda wiia klaſſid ja tarwilikud kõrwalruumid, keskküte ning weſiwarustus, kuna wõimla kordaſeadmine ja eluruumide korraldamine peab edaspidiſeks jääma. Wõimlat ſaawat õpilaſed kaſutada lähedal aſuwaſt reaalgümnaaſiumiſt.

Soome keele õppijate regiſtreerimine.

Regiſtreerimine ſoome keele kurſustele on pühapäewal, 31. mail kella 5—6 p. l. Karlowa tän. nr. 48, linna 5. algkoolis.

Öösel müüakse ka loteriipileteid.

Karskusliit loosib 7. juunil.

Et viimastel päevadel kõigile võimaldada Karskusliidu loteriipileteid osta, siis on müüki korraldatud nii, et neid võib ka öösel osta telegrafikassadest, raudteejaama piletikassadest ja postkontoritest. Miljoni maksab Karskusliit iga pileti eest, kui ta ei loosi 7. juunil s. a.

La Nikolska, Drosdoffi kahe hiſpaanlaſega Tartus.

Eſinewad laupäewal „Wanemukſes".

Tantſitar La Nikolska, Tartule tuntud ja meeles möödunud aastaſt, ſaabub uuesti ſiia laupäewa hommikul. Seekord tuleb ta niiöelda ſuure trupiga: peale alaliſe partneri Drosdoffi kaaſas hiſpaanlane Bonifacio ja gitarrimängija, ka hiſpaanlane, Roca.

Raadiokuulajatele.

Euroopa jaamade ſaatekawa.

Laupäewal, 30. mail.

Tallinna. 15.30 päewauud. 15.45 ajanäit. õiendus. Kuni 16.30 grammofonimuuſ. 18.30 teateid ja grammofonimuuſ. 18.50 päewauud. 19 lastetund. 19.30 Minna Letſar: Kas naiste organiſatſiooniliſed ülesanded on ſihitud kultuuri ja edu poole? 20 ilmateade Tartuſt. 20.05 muuſikaliſi ettek. helipl. 20.30 E. j.-ſ. „Kalewi" 30 a. juubeliaktuſe ülekanne „Estonia" kontſertſaaliſt Lõpuks järgnewa nädala ſaatekawa ja tantſumuuſikat heliplaatidelt.

Tartu. 14.45 grammof. 15.30 ülek. Tallinnaſt. 18.30 teateid ja grammof. 18.50 ülek. Tallinnaſt. 20 ilmateade ja ajanäit. õiendus. 20.05 ülekanne Tallinnaſt. Lõpuks järgnewa nädala ſaatekawa ja tantſumuuſ. helipl.

Lahti ja Helſingi. 12.05 muuſikat. 17 grammofonimuuſ. 18.30 ksülofonimuuſ. 19.40 ork. kontſ. 21.10 ork. kontſ. 22.40 tantſumuuſ.

Stokholm ja Motala. 17 ajaw. muuſ. keelp. ork. 18.30 helipl. 21 leierkaſt. 21.80 kabarett. 23 wana ja uut tantſumuuſ.

Oslo. 14 helipl. 19 rahwusmuuſ. 21 ork. kontſ. 23.40 tantſumuuſ.

Kallundborg. 13 kontſ. 15.30 helipl. 16.30 ork. kontſ. 17.15 ork. kontſ. 21 kontſ. 22.15 kirew õhtu. 24 tantſumuuſ.

Riia. 17 mandoliinide ork. kontſ. 20.03 kirju eeskawa. 23.30 tantſumuuſ.

Warsſaw. 13.10 grammof. 18.30 ork. ja ſol. kontſ. noortele. 21.30 kergeſiſul. muuſ. ja ſol. ettekandeid. 23.15 Chopini helitöid. 24 tantſumuuſikat.

Berliin. 15 kabarett helipl. 17.25 ajaw. muuſ. 19.30 muuſ. kahelt klaweriſt. 21.30 lõbus pala. Kuni 1.30 tantſumuuſ.

Praaha. 13.25 ork. kontſ. 17.30 ork. kontſ. 20.30 muuſikat. 21.30 lõbuſaid ettek. 22 kergeſiſul. muuſ. 23.30 raadiofilm.

Wiin. 12 helipl. muuſ. 13 ja 14.10 lõunane kontſ. 16.20 helipl. kontſ. 18.45 kontſ. 21 lõbus õht. 23.35 tantſumuuſ.

Budapest. 10.15 kwartetikontſ. 13.05 ork. kontſ. 18.30 ungari laule 20.10 ſol. kontſ. 21.15 koorikontſ. 22 kartſenäe ork. kontſ.

Pariis 13.30 helipl. 17.30 tantſum. 19 helipl.

London ja Daventry. 14 ork. kontſ. 16.30 kontſ. ſoologa. 17.45 orelikontſ. 19.55 ſlöötmuuſ. 22.40 ork. kontſ. — tantſumuuſ.

Leningrad. 7.30 Dargomõschki helit. helipl. 8.10 noorte ettek. 9.30 puhkp. ork. kontſ. 15 kontſ. lastele. 16 kontſ. 20 kontſ.

Pühapäewal, 31. mail.

Tallinna. 9,55 jumalat. Pühawaimu kirikuſt. Jutl. õp. Th. Tallmeister. 12,15 põllumajand. kõne. 12,45 põllumajand. teat. 13 Lõunane kontſert. Juh. md. Ark. Krull. 14 lastetund. 14,30 grammofonim. 15 „Wahitorni" ſeltſi kõned. 20 teateid ja grammofonim. 20,15 päewauud. 20,25 ilmateade ja ajanäitaja õiendus Tartuſt. 20,30 kontſ. Juh. md. Ark. Krull. 22 tantſumuuſ. „Estonia" Walgeſt ſaaliſt (The Estonia Dance Orcheſtra).

Tartu. 10 jumalat. ülek. Peetri kirikuſt. Jutl. õp. Treumann. 12,15 ülek. Tallinnaſt. 20 teateid ja grammofonim.. 20,15 ülekanne Tallinnaſt. 20,25 ilmateade ja ajanäitaja õiendus. 20,30 ülekanne Tallinnaſt. 22 tantſumuuſikat.

Berliin. 9,55 waim. muuſ. 16,30 laule. 17,30 puhkp. ork. 21,30 muuſ. 9 hommikukontſ. 10 hommikuk. 11 waim. kontſ. 13,30 kontſ. 17,30 ajaw. kontſ. 19,15 koorik. 22 kontſ.

Wiin. 12,05 kontſ. 14 ooperim. 16 klaweriettek. 17,80 kontſ. 23,10 kontſ.

Budapest. 15 helim. 18,10 operetim.

Kopenhaagen. 15 kontſ. 15,45 klaweriſoolo. 23,15 ork., ſol. 24 tantſum.

Leningrad. 15 kontſ. 20,30 kontſ.

London. 16 kontſ. 22,05 kontſ.

Motala 20,15 kontſ.

Moskwa. 7,35 kontſ.

Oslo. 20,30 ork. kontſ.

Pariis. 21 kontſ. 22,30 kontſ.

Praaga. 20 rahwal. 21 puhkp. muuſ.

Riia. 16,30 ſalongimuuſ. 21,30 ſol. kontſ.

Warsſaw. 18,15 kontſ. 18,40 kontſ. 21,30 kontſert.

Tõnis Nõmmits 50-aastane.

Täna jõuab oma elutee rännakul 50-dale peatuskohale Tartus laialt tuntud juukſetööstur Tõnis Nõmmits.

Juubilar on ſündinud 30. mail 1881. aastal Wiljandimaal Wäike-Kõpus. 1899. aastal astus ta Pärnu „Endla" lawale. „Endlaſt" ergutuſt ſaanud, aſus ta Pärnu karskusſeltſi „Walguſe" näitetrupis näitejuhina tööle. Pärnuſt läks 1905. a. ſündmuste puhul Tartu „Wanemuiſesſe", kus ta ühes kui teiſes tükis kaaſa mängis. Töötas Aug. Wiera näitetrupis, „Karskuſe Sõbras", „Käſitööliste ſeltſi" näitelawal, wiimaſes juhatades näitemängu.

Siit aſus ta Peterburi, kus Wene teatris tehniliſe jõuna töötas. Peterburiſt aſus uuesti Pärnu. Sealt tõi elurada ta jälle Tartu, kus ta „Wanemuiſes" peamiſelt tehniliſe jõuna on järjeſt 15 aastat töötanud.

Et kõigiti ajaga kaaſas ſammuda, käis T. Nõmmits 1911. aastal Berliinis Leſſingteatris lawatehnilistel kurſustel ja 1922 Berliinis filmiühing Ufa juures end täiendamas.

Riigikohtu ſuwine waheaeg 15. juuniſt — 1. ſeptembrini.

Riigikohtu kewadine istungite hooaeg lõpeb 15. juunil. Suwe waheaeg kestab 15. juuniſt kuni 1. ſeptembrini, ſ. o. kaks nädalat lühem kui eelmistel aastatel. Suwe waheajal on ette nähtud ainult üksikud üldkogu korraldawad istungid.

Kiriklikud teated.

Ülikooli kirik. 31. mail kell 9 lastejumalateenistus. Kell 10 peajumalateenistus. Edaspidi jumalateen. ühiſelt Pauluſe koguduſega Pauluſe kirikus. — Kantſeleitunnid Pauluſe koguduſe kantſeleis (Pauluſe kiriku ſakristeis) teiſip., neljap. ja laup. kella 10—12. Rahamägi.

Peetri kirik. Pühapäewal, 31. mail kell 9 h. ſõjawäe kabelipüha. Pühapäewal, 7. juunil kell ½11 hom. Tallinna tee ääres kabelipüha. Laululehed. Õp. J. Treumann.

Maarja kirik. Pühapäewal kl. 10 e.l. jumalateenistus armulauaga. Õp. A. Wöhrmann.

Jüri kirik. Laupäewal ehituteenistus oma preeſtri poolt; algus kell 18. Pühapäewal armulauateenistus preester M. Järwitſe poolt; algus kell 10. Õhtuſt piiblitundi ei ole.

Kambja-Maaritſe kirikus on pühapäewal, 31. mail armulaud ja päraſt käik kalmistule. Algus kell 11. Praoſt K. Kokla.

Siione Miſt ja 2. Metodisti kog. Laupäewal kl. 8 õht. palwekoosolek, pühapäewal kl. 8 hom. pühitſus- ja kell 4 p.l. ewangeliſatſioonikoosolek. J. Jakobſon.

Kärkna-Lähte kirik. Pühapäewal, 31. mail kl. 10 hom. kiriku nimepäewa ja ſurnuaiapüha puhul jumalateenistus armulauaga Tartu Aleksandri koguduſe laulukoori oſawõtul hra Laane juhatuſel. Laululehed. Preest. M. Weneſaar.

P. Metodisti kirik: laupäewal kell 8 õht. palwetund. Pühapäewal jumalateenistuſed kl. 10 hom. ja kl. 5 p.l. Pühapäewakool kl. 12 p. Pühapäewa hom. kl. 6 wäljaſõit Wirtsjärwe äärde Kubijale, kus on jumalat. kl. 10 hom. ja Walguta ſeltſimajas kl. 5 p.l. Laulukoor ja laululehed. Õp. A. Kuum.

Päästearmee. Laup kl. 7.30 ſamariitliſe töö heaks eriline „ſipelgade" koosolek. Pühapäewal kl. 10 hom. pühitſuskoosolek, kl. 4 p.l. koosolek Politſeiplatſil, kl. 6 õht. päästmiſekoosolek. Teiſipäewal kl. 7.30 õht. päästmiſekoosolek.

Teater ja muusika.

„Wanemuiſes" lõpeb hooaeg

pühapäewal. Kell 4 p.l. tuleb lõpuetenduſena ettekandele operett „Silwa" M. Taraſe kaastegewuſel. „Silwa" on meeldinud alati ja kõigile. Tegewad prd Stukis, Nander, Libene, hrad Taras, Waino, Kull, Pettai j.t. Piletihinnad 20—60 ſenti.

„Wanemuiſe" aias

täna eſimene jazzmuuſika õhtu järgnewa tantſuga, mis tohiks olla meeldiwaks waheldusekſ kõigile. Piletihinnad: kontſerdile 35 ſenti, õpilastele 25 ſenti. Kontſerdile ja tantſule 50 ſenti.

„Wanemuiſes" täna E. Nikolska, A. Drosdoffi ja Bonifacio tantſuõhtu A. Roca kaastegewuſel.

Tallinnas antud eſimeſe õhtu kohta kirjutab B. Linde m.ſ.: „Kolmapäewaõhtune tantſuõhtu E. Nikolskalt, Drosdoffilt ja Bonifaciolt oli ſuurimaks üllatuſeks ja kaunimaks tõeliſeks naudinguks, mis ületas kõik ootuſed."

M. ſ. awaneb kõigile haruldane wõimalus näha hiſpaania tantſe hiſpaanlaſelt ja gitarri ſaatel (A. Roca).

Wäga huwitaw õhtu on kõigile kindel.

Tartu ja ümbruskonna laulukooride eelproow.

Lauljate Liidu Tartumaa oſak. kooride kontſerdi ja Ü.E.N.ü. Tartu oſak. juubelipeo üldkontſerdi ühine eelproow on pühap., 31. mail kell 10 hom. „Wanemuiſes". Harjutuſele wõetakſe kontſertide ühiſed laulud. Juhatawad üldjuhid J. Simm ja K. Ritſing. Palutakſe kõiki koore tingimata ilmuda nii linnaſt kui maalt (kaaſa wõtta kõik tarwiliſed noodid).

Õnnetused ja kuritööd.

Jalgrattawargus. Neljapäewal tuli Joh. Tuwike jalgrattal linna asjatoimetustele. Lõuna ajal kella 2—3 wahel läks ta kaubahoowi mõningaid oſtuſid tegema. Jalgratta jättis kaupluſe ukse taha trepile. Kui ta poeſt wäljus, leidis, et jalgratas oli kadunud. Omaniku kahju 50 kr.

Terastroſſi wargus. Jaamamõiſa moonatoa juures parandas kaewumeister J. Anilane kaewu. Eile hommikul tööle tulles leidis ta, et kaewu juureſt oli waraſtatud tema terastroſs, mille wäärtus 36 kr.

Kõned, koosolekud ja pidud.

Tartu Esperanto Seltſis pühapäewal kl. 6—9 kooswiibimine Wiba gazeto ja ſeltskondliku oſaga. Kõneleb õpet. J. Jaaniſto „Esperanto wõrme" ſõnastikuliſeſt oſaſt.

Tartu Naislaulu Seltſi omawaheline õhtu on 30. mail kell 9 õhtu KNMü ruumes, Wallikraawi 23.

Riigikohtu otſuſed.

Riigikohtu tſiwiil-oſakond 21. mai istungil otſustas jätta tagajärjeta Kriſtjan ja Jaan Haho, Elmar Sikka, Juhan Wareſe, Dawid Simmi, Karl Käämbri, Gustaw Kirſchi, Hans Lukki, Johan Tetsmanni, Priidi Jini, Anna-Emilie Paali, ſurn. Marie Freymuthi pär. tombu hooldaja Adolf Korriſe, Mart Hunti; Rud. Maria, Klara, Berta, Hermann, Gustaw, Emma, Eugenie, Sophie ja Katarina Zeidleri, Sophie Sale ning Antonie Musſeliuſe (nõudeasjad 150 kr. päraſt) Kastolatſi Tulekahju kordadel Wastastikku Abiandmiſe Seltſi, Johan Woldemar Bergmanni, Auguſt Peeti, Oskar Waabeli, Pärnu linnawalitſuſe ja Lydia Habermanni kaebuſed. Kaewatud otſuſed tühistati Jaan Israeli, Ferdinand Linki, Anna Reichardti, ſurn. Maria Leekſi pär. tombu hooldaja Mihkel Leekſi, Karl Pahkeli, Hugo Kuusneri, Johan Jeneri, Rudolf Anderſoni, Rudolf Klaare ja teiste Zeidleri, Sophie Sale ja Antonie Musſeliuſe (650 kr. nõudeaſi) kaebeasjades. Otſuſte kuulutamiſed lükati edaſi 29. maile Hans Sakſa kaebeasjades.

Riigikohtu adminiſtratiiw-oſakond 22. mai istungil otſustas jätta tagajärjeta Bernhard Regastiku, Julius Schulbachi, Auguſt Köpmanni, Anna Ormiſſoni, Hindrek Rumma, Woldemar Lindemanni, Mart Elblauſi, Jaan Marguſe, Jakob Rebi, Madis Milleri, Filat Doranini, Aleksander Mättiku, Otto Tuwikeſe ja Jakob Pariſi, Gustaw Rohsi, Roſalie Leeri, Johannes Käiſi, Gustaw Lilliallitu, Karl Tombergi, Jaan Lutſu ja Jaan Malna, Johan Kitſeli, Johannes Sommeri, Siim Uustalu, Mihkel Rasſaki ja teiste kaebuſed. Kaewatud otſuſed tühistati Jõgiſoo walla, Hans Stimeri ja Helene Ruchi kaebeasjades. Läbiwaatamiſelt kõrwaldati Karl Maido ja Märt Lappi kaebuſed. Seisma pandi Mars Roſenmanni kaebeaſi. Järjekorraſt jäeti wälja Johan Lilli kaebeaſi. Otſuſe kuulutamiſed lükati edaſi 2. juunile Efrem ja Timofei Griſchakowi ning Ado Kalpuſe pärandustombu hooldaja Auguſt Kalpuſe kaebeasjades ja 5. juunile Ewald Bucki kaebeasjas.

Sport.

Laiuſe-Mõiſawälja ſpſ. „Wõitja" poolt korraldatud kergejõustiku wõistlusteſt wõttis oſa hulk organiſatſioone. Wõistluſed olid kaunis hulga pealtwaatajaid kokku meelitanud. Ka tagajärgedega wõib üldiſelt rahule jääda.

Nii näiaſid tagajärgi: 100 m jooksus: Oraw (Täht) — 12,1, 2. Bruus (Taſuja) — 12,4. 400 m jooksus: 1. Asper (Taſuja) 1,10 min., 2. Trei (Wõitja) rinna jagu taga. Kettaheide: 1. Oraw (Täht) 27,62, 2. Stogow (Wagia) 27,35 m. 1500 m jooks: 1. Saar (Täht) 5,13, 2. Liblik (Wagia) 5,30 min. Kaugushüpe: 1. Oraw 5,39, 2. Bruus (Taſuja) 5,26 m. Kõrgushüpe: 1. Sommer (Wõitja) 1,45, 2. A. Bruus 1,40 m. Kuulitõuge: 1. Sommer — 9.54 2. Oraw — 9.13 m. Kolmikhüpe 1. Oraw — 10,9, 2. Bruus 9,99 m. 5000 m jooks: 1. Lepp (Wõitja) — 19,42 min., 2. Moistus (Taſuja) — 21,15 min. Odawiske: 1. A. Tamm (Wagia) — 42,8, 2. E. Oraw — 41 m. 400 m teatejooks: 1. ſ.-ſ. „Taſuja" meeskond — 59,01 ſek., 2. ſ.-ſ. „Wõitja" meeskond — 59,05 ſek. Punkte ſaid meeskondadeſt: Palamuſe ſ.-ſ. „Täht" 21 punkti ja omandas rändauhinna, prontſiit wõitja kuju marmor aluſel, pealkirjaga „Parimale meeskonnale", mida tuleb jäädawaks omandamiſeks kolm korda järjeſt wõita. Punkte ſaid teiſed: ſ.-ſ. „Wõitja" — 19, ſ.-ſ. „Taſuja" — 19, ſ.-ſ. „Wagia" — 7 ja ſ.-ſ. „Kalju" — 4.

S.-ſ. Taara liikmeid palutakſe laupäewal kl. 18.30 ſõudehooaja awamiſele. Sõudemeeskonnal kl. 18 kohal olla.

Propaganda ujumine piki Emajõge.

Tartu weeſpordi klubi korraldab 31. ſkp. propaganda teateujumiſe Emajões läbi linna, ſtardiga Wabadusſillalt, waheruſega Wabadusſilla ja Kiwiſilla wahel, teine wahetus Kiwiſillalt ja lõpp pontoonſilla juures.

Piſut jahedam.

Laupäewal kõwenewad põhjakaarte tuuled, muutlik pilwitus, kohati wihma, temperatuur wähe madalam.

Ülewaade reedel, 29. mail.

Inglise madalrõhkkond püſib paigal. Teiſe täiruw ääremiinimum Põhjamerel ja Taanis. Jäämere jahe õhk on wallutanud peale Põhja-Skandinaawia, Põhja-Soome ja Põhja-Wene ka Kesk-Skandinaawia, Kesk-Soome ja Kesk-Wene ja lewib wähe ſoojenedes weelgi lõuna poole. Kesk- ja Lääne-Euroopas, Lõuna-Wenes ning Läänemere piirkonnas walitſes hommikul päikeſepaisteline ja kohati wäga ſoe ilm. Wihmaſajud Lõuna-Skandinaawias ja Walgemere ümbruſes, lumeſajud 1—2-kraadiliſe külmaga Põhja-Skandinaawias, Põhja-Soomes ja Kirde-Wenes. Eestis oli öõſel 8—11 kraadi ja täna hommikul 11—19 kraadi ſooja.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühiſus „Postimees".
Trükitud „Postimehe" trükikojas, Tartus.

Eesti Maapanga juhatus

panga põhikirja § 89 ja Vabariigi Valitsuse erimääruse (Riigi Teataja nr. 27 — 1926. a. ja nr. 34 — 1928. a.) alusel kutsub kokku Maapanga laenusaajaid Lõuna-Eestist, igaühte oma maakonna linna,

valima laenusaajate esindajaid

Panga Nõukogu liigete valimiseks:

A) *Isikuid, kes saanud laenu Eesti Maapanga põhikirja § 21. alusel (pantlaenud taluomanikele):*

1) Petserisse, Kaitseliidu saali, keskn. 10. juunil kell 10 hom.
2) Võrru, Kandli seltsi saali, reedel 12. juunil kell 10 hom.
3) Valka, Säde seltsi saali, 14. juunil kell 10 hom.
4) Tartusse, Põllumeeste Kodu saali, Holmi t. 12, teisip. 16. juunil kell 10 hom.

B) *Isikuid, kes saanud põllumajanduslikke laene riiklistest summadest Põllutööministeeriumi või Eesti Maapanga kaudu (Eesti Maapanga põhik. § 104. — asunikud jne.):*

1) Petserisse, Kaitseliidu saali, keskn. 10. juun. kell 2 päeval.
2) Võrru, Kandli seltsi saali, reedel 12. juunil kell 2 päeval.
3) Valka, Säde seltsi saali, 14. juunil kell 2 päeval.
4) Tartusse, Põllumeeste Kodu saali, Holmi t. 12, teisip. 16. juun. kl. 2 päeval.

Valimistest osavõtjail tuleks võtta kaasa isikutunnistus. Ühtlasi oleks soovitav võtta kaasa: pantlaenusaajail — maksukaart ja põhikirja § 104. alusel laenusaajail — viimane Pangalt saadetud tähtajamaksu kaart.

Esindajate valimise õigus on isikuil, kes seisid Eesti Maapangast laenusaajate nimekirjas 1. jaanuaril 1931. a. ja ei ole valimise koosoleku päevaks oma võlga Pangale tervelt tasunud.

Tallinnas, 27. mail 1931. a.

EESTI MAAPANGA JUHATUS.

Meeksi T/ü. **„Olev"** teatab, et ühisuse **peakoosolek** 10. VII. 27. a. otsustas ühisuse tegevuse

likvideerida.

Kutsutakse kõiki isikuid ja asutusi, kellel ühisuselt midagi nõuda on, oma nõudmisi kolme kuu jooksul, selle kuulutuse ilmumisest arvates, üles andma likvideerimise komisjonile Mehikoormas Meeksi p. a. kaudu.

Likvideerim. komisjon.

Looduslikult ilusas maastikus, mitte kaugel suurest järvest — 8 km. Kaarepera jaamast ja 5 km. Nava peatuskohast — on ühes talukohas

aed välja rentida

50 viljapuuga, juureviljamaa ning ristikheina põlluga, suve ja sügise peale; ühes elumajaga, mis on 4 toaline, köögi, veranda ja keldriga. Teateid saab: Palamuse postkast 29 ehk Tartu, Tiigi 59—1.

End. Karlova mõisa kruntide kontor

Filosofi tän. nr. 1. Telefon nr. 906.

Kõigis asjus, mis puutub põlise rendi ja rendi maksmisesse, kruntide omanduseks ostmisesse, lubasaamisesse kruntide edasiandmisel majade müümise korral ja nii edasi võtan isiklikult vastu.

V. Bulgarin.

Kontor on avatud kella 9—11 e. l. 12. juunist kuni juuli kuu alguseni on kontor kinni.

Vaikne, lasteta 3-liikmeline perekond vajab nüüd ehk juuni kuul

4-toalist korterit

I. ehk II. linnaosas. Teatada slt. kvitung «Nr. 9038» all.

Kapsa, kaalika, tomati, selleri, porro ja

lille taimi

suures valikus saada Jaama mõisas.

Kohale jõudnud oodatud inglise

jalgrattad

„HERKULES" ja soovitab odavate hindadega **W. H. Sinisoff** Tartus, Raekoja tän. nr. 13, telef. 13-11. Põllutööriistade, teras- ja rauakaupade ladu.

Täiesti korras tarvitatud 6-istmeline firma „Steyer"

sõiduauto

odavasti müüa.

Venn. Lepp Tartus, Kaubahoov nr. 2.

Richard Janno romaan

Sinine ümbrik

wiib lugeja aktuaalſete päewaküſimuſte juure, mis nii politiliſelt kui majanduslikult wiimaſel ajal päewakorras ſeiſnud. Peamiſt rõhku on pandud kergeſtiloetawuſele ja ſündmuſtiku nobedale arengule.

Ajakirjanikud, politikamehed, ſahkerdajad, piirituſewedajad, awantüriſtid ja palju muid moodustawad romaani tegelaskonna. Need liiguwad oſalt Eeſtis, oſalt Soomes, põimides aktſioone tumeda ja ſaladuslikku ſündmuſe ümber, mille awalikuks tegemine nõuab teoſe peategelaſelt palju waewa ning eneſeohwerdamiſt. Romaaniſt läbikäiw armaſtuſeintriig aitab kogu ſündmuſtikku tarwiliſelt eluſtada.

153 lhk. heal paberil. Wärwiline kaas.

Hind ainult 1 kr. 75 ſ.

„Poſtimehe" raamatukaupl.
Tartus, Suurturg nr. 16.

Ostetakse **alalise voolu**

mootor

5—6 HP 440 V. Kirjalikud pakkumised saata: Tapa, postkast nr. 31.

KUULUTUS.

Tartu linnavalitsus müüb kirjalikul enampakkumisel Sootaga, Saduküla ja Preedi mõisate ning Aksi Kõrtsi talu linna osa, Pooliveski ühes maaga, Lellatsi koolimaakoha, Alaveski ühes maaga, Saduküla poe koha, Metsamõisa talud nr. 2 ja 3 ja Piknurme Kooli talu. Pakkumised varustatult seadusliku tempelmaksu ja 25 sendi linnavalitsuse kantseleimargiga ning pakkumise tagatiseks linnakassasse sissemakstud summa (10% pakutud summast) kviitungi juurelisamisega tulevad esitada Tartu linnavalitsusele hiljemalt 4. juuniks 1931. a. Ühtlasi tuleb linnavalitsuse majandusosakonnas (raekojas, II kord, tuba nr. 4) allakirjutada pakkumise tingimused, kust saab ka ligemaid andmeid pakkumise ja müügile tulevate varanduste kohta.

Märkus: Linnavalitsus jätab enesele õiguse pakkumisi mitte kinnitada.

Tartu linnavalitsus.

Reisijatele
Ekskursantidele
Turistidele

EESTIMAA KAARTE
LINNADE PLAANE
LINNADE JUHTE
SÕIDUPLAANE
MÄLESTUSESEMEID
TARTU VAATEID, TARTU JUHTE
TARTU MÄLESTUS TASKUPLOKKE
j. n. e. pakub
„POSTIMEHE" raamatukauplus
Tartus, Suurturg nr. 16.

Oksjon.

4. juunil s. a. kell 10 müüakse Ropka val. Uhti talus, Ropka konstaabli poolt, teistkordsel enampakkumisel, A. Kadaka täiesti töökorras olev **viljaniidumasin** „Walter-Wood" Pakkumine algab pakutavast summast.

Luunja mõis tarvitab vilunud

sindlilõikajat

Lähemaid teateid koha peal ehk Promenadi tän. 1, Eesti Seemnevilja Ühisuses.

Mesinikud! Alati ladus saadaval Eesti ja Tartu mesilaste

tarusid.

A. Moori mööblitööstus Tartus, Aia tänaval nr. 65.

Äri lõpetamisel ostate pool muidu

Tartus, Riia tn. 38, kellasepaärist

Jlmus trükist:

M. Tullius Cicero

Esimene kõne Catilina vastu

Iseõppijaile toimetanud: **Oskar Kool.**

Täpse tõlke ja täieliku sõnastiku kõrval on antud kõigi raskemate vormide ja vahekordade seletused, nagu: *ablativus absolutus, ablativus causae, accusativus cum infinitivo, accusativus duplex, gerundivum* j. t. Eriti on näidatud konjunktiivi põhjustele. Seletused on võetud parimatest ladina keele õpperaamatutest. Igale ladina keele õppijale on see raamat kasulikuks vahendiks.

Hind 1 kroon.

Pealadu: „Postimehe" raamatukauplus, Tartus, Suurturg nr. 16.

Ostmised

Soovin osta heas töökorras

ſaeraami ja lokomobiili,

16—30 effekt. j. Teat. slt. „Lokomobiil" all.

Soovin osta 5—8 tollilisi kuivi

ehituſpalke.

Kesk tän. 16, majaperemees (hoovimajas).

Soovin osta pruugitud, korras 3—5 hob.-jõul.

lokomobiili eht püſtaurukatelt

Aadr.: Lauküla postiagent., Restu veski. A. Kampes.

Maja

alaga soovitakse osta, hinnaga kuni krooni 10.000.— Teatada slt. «Väike» all.

Soovitakse osta

tisleripinki.

Teatada Kivi t. 75-a, krt. 4.

Soovin osta pruugitud

lapſewankrit

Teatada slt. „R. J." all.

Müümised

Juhuslikult odavasti müüa

krohwimatte

suurel ja väiksel arvul. Raekoja tän. 35—2.

Müüa 100 puuda pikki

õlgi

Küsida Karlova t. 10, II. korr J. Onni käest.

Английские сеттера

щенки, 2 мѣсяца, чистокровные продаются: кобельки — 30 кр., сучка — 20 кр. Tallinnas, Jannseni t. 7, krt. 7.

Müüa pruugitud

mootorjalgrattaid

jalgrattaid ja mootorpaat. Tartus, Riia 23. Mehaanika töökoda.

Hea

õmblusmasin

müüa. Tartus, Veski t. 1, all.

Juhuslikult müüa odavasti tammepuust

söögitoa sisseseade

nahk-sohva ja tugitool. Küsida Roosi tän. nr. 8.

Heinamaa

müüa Emajõe kaldal. Suurus 20 vakamaad. Teateid saab Ulilast Antiku talust.

Häid **kuuse**

pinnapuid

saada. Tartus, Emajõe t. 10.

Juhuslikult müüa kaks noort

siga.

Narva tän. 100, poest.

Tööotsimised

Karske korralik

noormees

palub kuhugi meiereisse kohta. Teateid palun saata Otepää postkast nr. 6.

33-aastane

maapoiss

otsib kohta maale. Töötan ka iseseisvalt põllutöödel. Kirjalikult teatada „Post." raamatukaupl., Suurturg 16, Tartus, sõna „A maapoiss" all.

Korralik keskkooli haridusega neiu soovib töötada

praktikandina

kantseleis, äris, apteegis ehk jälle abilisena vallakantseleis. Teatada Narva tän. nr. 24—1 (hoovil).

Õmmeldakse

kõiksugu pesu, pilu — 8 s. meeter, siksak — 7 s. meeter. Töö kiire ja korralik. Jaani tän. nr. 14, käsitööäri H. ERMANN (Naisseltsi kõrval, Raekoja taga).

Teen jälle

pilu ja ſik-ſak.

Kitsas t. 3, krt. 2, A. Muna.

Vajan head prantsuse- ja saksakeele

tunniandjat.

Teatada tingimustega slt. „Saksa keel".

Tööpakkumised

Tarvis karsket ja töökat

veskipoissi.

Ülesanda Tartu-Roela Veia veski, V. Elkenile ehk Tartu, Aleksandri tän. 29 A. Kuulbergile. Tunnistused endisest teenistuskohast tarvilikud.

Keskmise suurusega talusse vajatakse *korralikku*

tüdrukut

kes kõiki talutöid tunneb. Kaupa tehakse pühapäeval kella 10—12 aurik Salme peal. Ärasõit soovitav samal päeval aurik Salmega.

Vajan kiires korras kauaaegse praktikaga

lokkijat,

kes ka meestetööd tunneb. N. Jõesuus, Vabaduse tän. nr. 3. A. Annus.

Tüdrukut

maale linna lähedale tarvis talutööde peale. Teateid Riia 91, „Liivimaa" hoovipoisilt pühapäeval 31. mail, kella 8—9 hommikul.

Tütarlast-

karjast suuremat maale Luunja tarvis. Kaupa teha 31. mail s. a. Raatuse tn. 28, hoovis, hommiku kella 9—11.

Talupidaja.

Naisteenijat

tarvis maale, kes iseseisvalt loomi talitada ja keeta oskab. Tulla 30. skp. kl. 10—12 «Helsingi» (end. Mossi) võõrastem., tuba nr. 2.

Noort, korralikku ja viisakat

õpipoissi

tarvis kummi töö alal. Jlmuda Raekoja tänavale 19/25, II. kord, õhtul peale kella 7.

Tarvitatakse

õpipoiſſi

ausast perekonnast, 15—16 a. vana. Meh. tööstus «Universaal», Aleksandri tän. 9.

Vajatakse linna lähedal tallu naisterahvast

karjast.

Kaupa tehakse 30. skp. kella 8—10 Võru tän. 29—3.

Sepapoiss

leiab koha Raekoja tän. 77.

Tüdrukut

tarvis maale. Kaupa tehakse Raekoja tän. 53, kojamehe juures.

Vajatakse

naisterahwaſt

leivategijaks ja muu töö peale. Meltsiveski tän. 54, poodi.

2 teenijat,

kes tööd ei põlga, on kohe tarvis. Tulla Roosi tän. nr. 1, krt. 9.

Tarvis maale linna lähedale koolist vaba

tütarlaſt-karjuſt.

Tulla täna ja homme kella 8—12 e. l. Roosi t. 55, k. 10.

Rätsep vajab tööoskajat

õpipoiſſi

(edasiõppimise võimalus). Herne tän. 30, krt. 4.

Vajatakse korralikku **teenijat** ärasõiduks maale — läbirääkimistele tulla 30. ja 31. mail s. a. kella 4—5 p. l. Tartu maavalitsus, III korral.

Õmbleja vajab

käealuſt ja õpilaſt.

Tähe tän. nr. 48—4.

Korralik kingsepa

käealune

leiab kestva töö Uueturu tn. nr. 10, krt. 1.

Tislerit

tarvis Munga 10.

Ukse- ja aknategijat

ja õpipoissi on tarvis Vabaduse 16.

Õmbleja vajab

käealust ja õpilast.

Tartus, Turu tän. 14, krt. 18.

Krohvitööd

välja anda uues Rakvere linna ehitatavas haigemajas. Pöörata ehituse ins. A. Kuusik'u poole.

Loodi kraawitöö

välja anda 31. mail, Tähkvere Nappa talus, Ropka jaamast 5 km. Kraavi laius 9½ jalga, pikkus 400 sülda.

TAPEETE

Moodsad mustrid kõikides wärwides. Täielikum walik riide, kinga ja garant. häid

MAALRIWÄRWE

lakke ja pintsleid soowitab äärmiselt mööduka hinnaga

J. A. REKAND

UUETURU TÄN. N:1 — TEL. 4-14

Joh. Jostoffi

raamatupidamise ja masinkirja kursused Tartus, Riia tän. 8. Algab uus suvikursus. Vastuvõtt gruppi ja üksikult. Lõpetajaile kutsetunnistus ja võimalusel kohasoovitus. Õpetus soovi järgi kas põhjalik või ülevaatlik lühiaegne.

Kellel oleks võimalik laenata

3000 kr.

kõrge % tulutoova ettevõttele, võimalus ise kaasa töötada. Kindlustus kaubas olemas. Teatada slt. 3000 all.

Kes käesoleval suvel õpetab ja võimaldab mängimist

klaveril,

palun teatada slt. „Pianist" all.

Kadunud

27. skp. kadus

rewolwer,

süst. Browning, kal. 7.65, nr. 261648, arvatavasti jõekaldale Kvistenthali ümbrusse. Ausat leidjat palun ära tuua vaevatasu eest auto B-98 juhi kätte — seisukoht Apollo juures, telef. nr. 7-23.

Kaotatud

rabakott

ühes isikutunnistuse ja teiste dokumentidega 28. mail Majanduse Ühisuse hoovist minnes Kalaturu kaudu Fortuuna tänavalt Raekoja-Pika tänawa nurgani. Ausat leidjat palun ära tuua Raekoja 64—1.

Laevas

võtab «POSTIMEHE» ja «MAAMEHE» tellimisi ja kuulutusi vastu hr. Jak. Kütt.

Hiromant

otsustab igaühele saatuse tõelikult õieti. Kalmistu 47, krt. 5, II kord.

Kirepi poes

müüb **„Postimehe"** ja **„Maamehe"** üksikuid numbreid ja võtab kuulutusi ja tellimisi vastu

pr. L. Lauri.

Pika, raske kannatuse järele uinus Jumala rahus meie südamest armastatud kallis ema ja vanaema

Mari Sternfeldt

sünd. **Tani.**

Sünd. 4. dets. 1853. a.
Surn. 29. mail 1931. a.

«Ja ööd ei ole seal ja neile ei ole küünalt ega päevavalget tarvis, sest Issand Jumal neid valgustab ja nemad peavad kui kuningad valitsema igavesti igaveseks ajaks.

Joh. ilm. 22, 5.

Puusärkipanek laupäeval, 30. mail kell 7 õhtul Tähe tän. 1. Ärasaatmine esmaspäeval, 1. juunil kell 4 p. l. leinamajast — Tartu Maarja surnuaiale.

Jällenägemise vaikses lootuses jäävad leinama

lapsed ja lapselapsed.

Valurikka kannatuse järele lahkus meie keskelt meie poeg ja vend

Edgar Künnap

Sünd. 3. okt. 1911. a., surn. 28. mail 1931.

Puusärki panek laupäeval kell 8 õhtul Aleksandri tän. 20.

Matmine pühapäeval kell 6 Maarja surnuaiale.

Valusas leinas omaksed.

Südamlikku tänu

kõigile tuttavatele, sõpradele ning eriti F-ale Tšernow ja Luksepp, kes meie armsa venna **Oskar Aekel'i** viimsel teekonnal temale liigutavat lugupidamist üles näitasid, ütlevad

leinajad õed.

Tartu Käsitööliste Selts. — Tiigi tänaval.
Laupäeval, 30. mail kell 5 p. l.

KEVADE PIDU

lastele ja täiskasvanutele. Värskendavad söögid ja joogid, loterii, lastemängud j. n. e. Õhtu kell 9 **suur tantsuturniir.** 1931. a. Eesti tšempiooni paari kaastegevusel, valsi konkurents, tantsu ettekanded, orkestri muusika. Tants — trio.

EESTSEISUS.

Majaomanikkude Seltsi aias.
Laupäeval, 30. mail s. a. kell 9 õhtu

Aia avamis-kontsert.

Mängib suurendatud orkester. Lõpuks vahetpidamata tants kahe orkestri saatel. Pääset. à 25 senti ühes tantsuga. Illutulestik ning muud mugavused.

H. TREFFNERI GÜMNAASIUM.

VASTUVÕTMISE EKSAMID

algkooli klassidesse algavad 11. juunil k. a. kell 9 homm. Maal algkooli lõpetanute **vastuvõtmine keskkooli esimesse klassi** (algkooli lõputunnistuse põhjal) on juba alanud; linna-algkoolide lõpetajate vastuvõtmine keskkooli toimub peale koolitöö lõppu. Õpilaste isiklik ilmumine soovitav. **Vastuvõtmise eksamid keskkooli vanemaisse klassidesse** algavad 11. juunil kell 9 h.

Koolijuhatus.

«Vanemuise» teater

Laupäeval, 30. mail kell 8 õ.
Kuulsa Praaga Ooperi priimabaleriini

E. Nikolska,

Pariisi ooperi esitantsija

A. Drosdoff'i,

Madriidi ooperi balletmeistri

Bonifacio

ainus baletiõhtu.

Kaastegev.: **Antonio Roca** (gitarr) ja trio «Vanemuise» orkestrist.

Pääsetähed 50—250 s. eelmüügil Vanemuise teatri kassas ja K-m. «Teater & Muusikas», Rüütli tän. nr. 8.

Pühapäeval, 31. mail
kell 4 p. l.

Hooaja lõpuetend.

M. TARAS'i
kaastegevusel

Silva

E. Kalmani operett 3 vaatuses.
Pääsetähed 20, 30, 40, 50 ja 60 senti ühes riidehoiuga.

Vanemuise aed.

Laup., 30. mail kell 9 õhtul

Jazz-muusika

Kavas moodsad löökpalad valgustus-effektidega.
Juhatab A. SLATKIN.
Solist H. NAU.
Peale kontserti saalis

tants.

Pääsetähed: ainult kontserdile 35 senti, kontserdile ühes tantsuga 50 senti, kooliõpilastele 25 senti kontserdile.

Korteripakkumised

Möbl. tuba,

omaette, 2 akent, puhas ja mugav, aiamajs, odavasti ära anda intelligent isikule. Tähe 96—2.

Tuba,

köögiga välja üürida väiks. perekonnale, elektriv., vastu lõunapäikest. Anne t. 12.

Tuba

välja anda Õnne nr. 1—9. Sealsamas müüa naister. jalgratas.

2 tuba,

köök, korteriks, võib ka tööstuse (kingsepa, rätsepa, puusepa) ruumideks välja anda. Suurtee ääres, Riia maantee nr. 30.

Möbl. tuba

üürile anda vagusale aastaüürnikule. Riia tän. 51, k. 2, hoovist 2. korral.

2 mööbliga

tuba

päikesepaistelised, üürile anda. Sealsamas on ka suvekuudeks tube ära anda. Kitsas t. 3, k. 2.

Möbl. tuba

saada, omaette sissekäik. Võru t. 10—7, hoovi peal.

Pulga talus, 2 km jaamast, veel saada *suvekorteriks*

ilus suur tuba,

3 aknaga, heas talumajas, ilusal kohal männimetsas, suplemisvõimalus, köök ja veranda tarvitada. Küsida Tartus, Tähe tän. 2, krt. 3, hoovi kaudu, ehk pühapäeval koha peal.

4-toaline

korter

ära anda Aleksandri t. 32, Tartus. Küsida hoovis majahoidjalt.

Kohale jõudnud peenemaitsel. ja suures valikus

supelmantli riideid

Vaateaknal väljapandud.

M. JÄNES'e suuräri

Tartus, Kaubahoov 10-11-12. Kõnetr. 5-91.

ETA

Miller

sügawhambuline

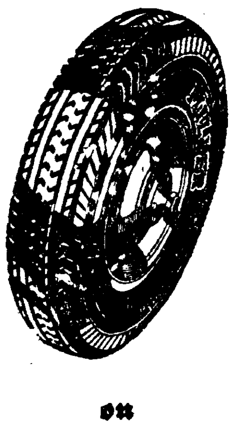

on

XX

sajandi

autokumm

AINUESINDAJA EESTIS
A/s. A. ROSENWALD & Co
TARTUS, SUURTURG 8 / TELEFON 300
VILJANDIS, VÄIKETURG 5 / TELEFON 12

Nõudke kirjandust

J. Adamson

Tartus, Tähe tän. nr. 18.

Tantsutunnid igal ajal;
Tantsu-, mängu- ja spordikursuste korraldamine, näidendite laenamine, loteriide, basaaride j. m. suuremate pidude juhatamine **maaseltsides headel tingimustel.**

DESTROYER

Kogemus teeb targaks! ütleb keegi majaproua. Ma tarvitan **koide** ja teiste **putukate hävitamiseks** ainult eht jaapani putukatepulbrit **„DESTROYER" Azumi Co. Ltd.** vabrikust Osakas. — Saada kõigis rohukauplustes ja apteekides.

Ladu: MAY & LANDESEN — Tallinnas.

TAPEETE

suur saadetis pärale jõudnud. Kõige uuemad ja moodsad mustrid odavamatest kuni kõige paremateni.

MARKUS-SEEZEN — Suurturg nr. 5.

Mehaanikatööstus

UNIVERSAAL

Tartus, Aleksandri tän. nr. 9.

Valmistatakse auto, traktori ning igasugus. teisi masina osasid. Vreesitakse hambarattaid auto ning tsikli käigukastidele, ka igasuguste teiste masinate jaoks. Laos olemas mootorpaadi käigukastid, veepumbad ja muud osad.

Elwas

1-, 2-, 3- ja 5-toalised

korterid,

klaasverandaga, mööbliga välja üürida. Oma supeluskoht. Tschernovi suvila, Rannu tee 16, enne Arutee.

Korter,

kaks tuba, eestuba ja köök, üürile anda Puiestee tän. 29.

3 ühetoalist

korterit

üürile anda Puu tän. nr. 15.

Kahetoaline

korter

üürile anda. Tähtvere 72.

Möbl. tuba,

erasissekäik, saada Suurturg nr. 15, III kord, Austeri korter.

Möbl. tuba

üürile anda. Lossi tän. 12, telef. 7-41.

Nõmmel suwila

välja üürida 5 tuba kõige sisseseadega. Küsida koha peal Mere tän. E. Nukk ehk Tallinnas, Roopa t. 11, telef. 25-85. A. Kreekmaun.

Kauplus,

koloniaal-, talurahva- ja piimapood, ühes korteriga omaniku haiguse pärast kohe välja anda Võru tn. 57.

Vastuvõtmisruumid

arstile ehk advokaadile ja **2 möbl. tuba** üürile anda. Promenadi 3—3.

Pagariäri

ühes sisseseadega käidavas kohas üürile anda haiguse puhul. Teatada slt. «Kv. nr. 8867» all kuni 1. juunini.

Korteriotsimised

Kiires korras vajan väikest

korterit,

1—2-toalist, köögiga ehk ilma. Soovitav oleks kesklinna ümbruses. Teatada Karlova t. 47, krt. 1.

Vaikne, korralik, kindla sissetulekuga, lasteta perekond vajab 2—3 toaga

korterit,

juuni ehk juuli kestel. Pakk. slt. „AB11" all.

Vajatakse

korterit,

2—4 toa, eestoa ja köögiga. Teat. slt. sõna „10. juuni".

Täielikku

pansioni Elwas

soovib üksik härra. Tingim. teat. Türi, V. Pärnu tän. 8, A. Lepp.

Vaikne lasteta abielupaar otsib 2—3-toalist

korterit,

15. juuniks. Teatada slt. „F. K." all.

Tarvitatakse

ruume

tööstuse alla, umbes 60 ruutmeetri põranda pinnaga. Ruumid peavad valged ja veega varustamise võimalusega olema, soovitav linna veevärgi läbi. Ruumid võivad ka hoovis asuda. Pakkumised slt. «kviitung nr. 8846» ettenäitajale.

Lähemal ajal vajatakse 3- kuni 4-toalist

korterit

kesklinna lähedusse. Teatada Promenadi tän. 11, saapakauplusse.

Vajan 1-toalist, ilma mööblita

korterit,

elekter ja erasissekäik nõuetav. Soovitav Tähe t. raiooni. Teat. slt. «S. L.» all.

Vaikne 2-liikm. perekond otsib 1-toalist

korterit

keeduvõimalusega. Pakk. slt. „Perekond" all.

Aastaüürnik vajab

möbl. tuba.

Teat. slt. «Nr. 8865» all.

Müümised

Värsket (Joh. Pihlaku)

Viljandi kama

soovitab mõõduka hinnaga suurel ja väiksel arvul koloniaal- ja veinikauplus J. MICHELSON, Riia 30.

Filmi üleswõtte-aparaat

odavalt müüa. Tallinn, Viru nr. 4 „Rekord" passaashis.

Kohe müüa täiesti korras kahetsilindriline

limonadi komplekt-aparaat

mõõduka hinna eest. A. s. Valga Õlletehas, Valga, Härrade nr. 11/13.

Müüa soods. ting. täitsa korras

telliskiwitehas:

Hoffmanni ringahi, Wolfi lokom. 27 h. j., potitööst., krunt., elumajad jne. Mere ja raudtee ääres. Lähem O. Treilmann, Tallinn, Merepuiestee 5, krt. 7, telef. 5-39 ehk 426—90.

Hästi korras ja uuesti ümberehitatud

vesiveski

müüa, suurema jõe peal, turbiini jõul (38 hob. jõudu), raudtee lähedal, omnibussiliin mitte kaugel. Lähemaid teateid saab härra vann. adv. H. Sumbergi juurest Tartus, Promenadi t. 7.

2 peret mesilasi

odavasti müüa Lootuse 3—6.

Müüa ärasõidu puhul odavasti

persia waip

ja muud toakraami. Riia tn. 129—2, hoovi kaudu.

Müüa *suur saarepuust*

puhwet,

maaolud. kohane. Herne tän. nr. 40—1.

Tomati ja teisi

taimi

odavasti müüa. Raua tän. nr. 10.

Müüa kaks

tööhobust.

Näha võib „Tartu" sissesõiduhoovis, Narva tn. 11.

Dr. H. Piirako

Naha-, sugu- ja sisehaigused.
Kosmeetika.
Vastuvõtmine igal ajal.
Tartus, Raatuse tän. 12

Dr. A. LENZNER

Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.
Kõnet. 10—12 ja 5—7, pühap. 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele.
Tartus, Rüütli t. 25—4
(Vastu Jaani kirikut).

Dr. med. G. Kornel

Naha-, sugu- ja põiehaigused.
Kella 9—10 ja 5—7.
Naister. kl. 4—5 p. l.
Uueturu tän. nr. 16.

Tagasi jõudnud
hambaarst

J. Järve-Sarepera.

Vastuvõtmine 9—1 ja 3—6.
Rüütli 25, telef. 3-25.

Ämmaemand-masseerija

E. Kamsen.

Tartus, Jaani tän. 15, III kord

Ämmaproua

A. Willmann

Tartus, Narva (Peterburi) tän. nr. 17.

Ämmaemand

S. Amon

Tartus, Pepleri tän. 2,
tel. 13-30, vastu Maarja kirikut

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 9
(sissekäik Holmi tän. 1).

Ämmaemand

E. Tomson-Sviker

Tartus, Vana tän. 3—1.

Ämmaemand

E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.

Tellis- ja katusekiwe

odavasti müüa Vastse-Prangli mõisas Tartumaal. Küsida kohapealt ehk Tartust, «Maja» büroost, Suurturg nr. 3.

Odavasti müüa

3 lihwitud peeglit.

Suurus 210 × 85 ja 75 cm ilma raamideta. Näha võib kella 1/25—1/26 p. l. Kauba tän. nr. 15. Küsida basaaris Grossi raamatukaupl.

Müüa

maa-apteek.

Kirjad üld. ajakirjanduse kontori Rüütli tn. 11, Tartu, sub „Apteek V".

Vanu

telliskiwe

on odavasti müüa Pilka as. Tammistu kaudu. *L. Saavo.*

Müüa vana vanker,

woolumõtja

ja turus kauplemise laud. Narva tän. 22, tisleri juures.

Maal

maja

müüa. Teateid saab Võru t. nr. 96—2, pühapäeval.

Tiine-mära

ja **kaks töövankert** müüa. Pikk tän. 53.